

UNIVERZA V MARIBORU

PEDAGOŠKA FAKULTETA

Oddelek za razredni pouk

Diplomsko delo

**MESTO MARIBOR – KAJ O NJEM
VEDO UČENCI 4. IN 5. RAZREDA**

Mentor:

red. prof. dr. Samo Fošnarič

Kandidatka:

Nina Mlakar

Somentorica:

doc. dr. Martina Rajšp

Maribor, 2016

Lektorica:

Mija Michelizza, dr. jezikoslovja

Prevajalka:

Barbara Bizjak, dipl. jezik. posrednica

ZAHVALA

Zahvaljujem se mentorju, red. prof. dr. Samu Foštnariču, še posebej pa somentorici, doc. dr. Martini Rajšp, za strokovno pomoč, potrpežljivost in pozitivno vzpodbudo pri nastajanju diplomskega dela.

Posebna zahvala gre Janu, Aniti in Mateju, ki so me podpirali in verjeli vame.

UNIVERZA V MARIBORU

PEDAGOŠKA FAKULTETA

IZJAVA

Podpisana NINA MLAKAR, rojena 28. 7. 1984 v Mariboru, študentka Pedagoške fakultete Univerze v Mariboru, smer razredni pouk, izjavljam, da je diplomsko delo z naslovom *Mesto Maribor – kaj o njem vedo učenci 4. in 5. razreda* pri mentorju red. prof. dr. Samu Fošnariču in somentorici doc. dr. Martini Rajšp avtorsko delo. V diplomskem delu so uporabljeni viri in literatura korektno navedeni; teksti niso prepisani brez navedbe avtorjev.

Maribor, marec 2016

POVZETEK

Diplomsko delo »Mesto Maribor – kaj o njem vedo učenci 4. in 5. razreda« zaokrožata dve samostojni enoti (teoretični in praktični del), ki se med seboj dopolnjujeta in povezujeta. V teoretičnem delu je podrobneje predstavljeno mesto Maribor (njegova lega, zgodovina, gospodarstvo, turizem, kultura, promet in šport) in opredeljeni splošni, vsebinski in operativni cilji iz učnega načrta za predmet družba, v empiričnem delu pa so predstavljeni rezultati empirične raziskave, izvedene v šolskem letu 2014/2015 na priložnostnem vzorcu stotih učencev 4. in 5. razredov mestnih in primestnih osnovnih šol. Ugotovljeno je, da učenci sorazmerno dobro poznajo mesto Maribor in njegove značilnosti.

Ključne besede: Maribor, osnovna šola, drugo triletje, družba

SUMMARY

The diploma thesis titled “The city of Maribor – what do 4th and 5th grade students know about it” comprises two individual units (the theoretical and the empirical part), which complement each other and are connected to one another. In the theoretical part the city of Maribor is described in detail (its location, history, economy, tourism, culture, traffic and sport), and the general, content and process goals from the curriculum for the school subject Society are specified, while the empirical part features the results of an empirical study which was carried out in the school year 2014/2015 on the convenience sample of one hundred students of the fourth and fifth grade of municipal and suburban elementary schools. It was established that the students know the city of Maribor and its characteristics relatively well.

Keywords: Maribor, elementary school, second triad, society

KAZALO VSEBINE

I	UVOD	1
II	TEORETIČNI DEL	3
1	PSIHOLOŠKI SKLOP	3
1.1	TEORIJE V RAZVOJNI PSIHOLOGIJI	3
1.2	TELESNI IN MOTORIČNI RAZVOJ V 2. TRILETJU OSNOVNE ŠOLE	10
1.3	SPOZNAVNI ALI KOGNITIVNI RAZVOJ V 2. TRILETJU OSNOVNE ŠOLE	11
1.4	PSIHOSOCIALNI RAZVOJ V 2. TRILETJU OSNOVNE ŠOLE	12
2	GEOGRAFSKI SKLOP	14
2.1	LEGA IN PODNEBJE MARIBORA	15
2.2	ZGODOVINA MARIBORA	16
2.3	GOSPODARSTVO MARIBORA	27
2.4	PROMET	32
2.5	ŠOLSTVO	34
2.6	KULTURA V MARIBORU	36
2.7	ŠPORT	45
3	UČNI PREDMET DRUŽBA	49
3.1	OPREDELITEV PREDMETA DRUŽBA	49
3.2	SPLOŠNI CILJI PREDMETA DRUŽBA	49
3.3	CILJI GLEDE NA VSEBINSKI SKLOP	50
3.4	OPERATIVNI CILJI IN VSEBINE	51
III	EMPIRIČNI DEL	55
1	NAMEN EMPIRIČNEGA DELA	55
2	PREDSTAVITEV OSNOVNIH ŠOL, KI SO BILE V KLJUČENE V RAZISKAVO	55
2.1	OSNOVNA ŠOLA MAKSA DURJAVE	55
2.2	OSNOVNA ŠOLA BORCEV ZA SEVERNO MEJO	56
2.3	OSNOVNA ŠOLA PESNICA	57

3	RAZČLENITEV, PODROBNA OPREDELITEV IN OMEJITEV RAZISKOVALNEGA PROBLEMA V OBLIKI OŽJIH RAZISKOVALNIH VPRAŠANJ IN HIPOTEZ	59
3.1	RAZISKOVALNA VPRAŠANJA.....	59
3.2	RAZISKOVALNE HIPOTEZE	63
3.3	SPREMENLJIVKE	70
3.4	PREIZKUŠNJE ODVISNIH ZVEZ MED SPREMENLJIVKAMI.....	71
4	METODOLOGIJA.....	73
4.1	RAZISKOVALNA METODA.....	73
4.2	RAZISKOVALNI VZOREC.....	73
4.3	POSTOPKI ZBIRANJA PODATKOV	75
5	REZULTATI OBDELAVE PODATKOV IN NJIHOVA INTERPRETACIJA	76
5.1	ANALIZA ODGOVOROV, VEZANIH NA ZNANJE UČENCEV O LEGI MESTA.....	76
5.2	ANALIZA ODGOVOROV, VEZANIH NA ZNANJE UČENCEV O ZGODOVINI MESTA	80
5.3	ANALIZA ODGOVOROV, VEZANIH NA ZNANJE UČENCEV O GOSPODARSTVU SVOJEGA MESTA.....	84
5.4	ANALIZA ODGOVOROV, VEZANIH NA ZNANJE UČENCEV O TURIZMU MESTA.....	94
5.5	ANALIZA ODGOVOROV, VEZANIH NA ZNANJE UČENCEV O PROMETU SVOJEGA MESTA.....	98
5.6	ANALIZA ODGOVOROV, VEZANIH NA ZNANJE UČENCEV O KULTURI SVOJEGA MESTA.....	102
5.7	ANALIZA ODGOVOROV, VEZANIH NA ZNANJE UČENCEV O ŠPORTU MESTA.....	106
IV	SKLEP	111
	LITERATURA.....	115
	PRILOGA	118

KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica 1: Telesna rast od 8. do 11. leta.....	10
Preglednica 2: Razvojni premiki v izbranih spoznavnih sposobnostih v obdobju konkretnih operacij.....	12
Preglednica 3: Zgodovina mesta Maribor	17
Preglednica 4: Vsebinski sklopi in cilji.....	50
Preglednica 5: Učni načrt za pouk družba v 4. razredu.....	51
Preglednica 6: Učni načrt za pouk družba v 5. razredu.....	53
Preglednica 7: Pregled odvisnih zvez med spremenljivkami po raziskovalnih vprašanjih	71
Preglednica 8: Število (f) in strukturni odstotek (f %) odgovorov na vprašanje: .	76
Preglednica 9: Poznavanje lege Maribora glede na spol, razred in osnovno šolo	77
Preglednica 10: Število (f) in strukturni odstotek (f %) odgovorov na vprašanje:	78
Preglednica 11: Poznavanje, kakšno središče je Maribor glede na spol, razred in osnovno šolo	79
Preglednica 12: Število (f) in strukturni odstotek (f %) odgovorov na vprašanje:	80
Preglednica 13: Poznavanje, kdaj je Maribor postal mesto glede na spol, razred in osnovno šolo	81
Preglednica 14: Število (f) in strukturni odstotek (f %) odgovorov na vprašanje:	82
Preglednica 15: Vedenje, kdo je v Maribor prenesel sedež Lavantinske cerkve glede na spol, razred in osnovno šolo	83
Preglednica 16: Število (f) in strukturni odstotek (f %) odgovorov na povezavo:	84
Preglednica 17: Poznavanje Mariborske livarne Maribor glede na spol, razred in osnovno šolo	85
Preglednica 18: Število (f) in strukturni odstotek (f %) odgovorov na povezavo:	86
Preglednica 19: Poznavanje podjetja Zlatorog glede na spol, razred in osnovno šolo	87
Preglednica 20: Število (f) in strukturni odstotek (f %) odgovorov na povezavo:	88
Preglednica 21: Poznavanje Tovarne mesnih izdelkov Košaki glede na spol, razred in osnovno šolo	89
Preglednica 22: Število (f) in strukturni odstotek (f %) odgovorov na povezavo:	90

Preglednica 23: Poznavanje Časopisno-založniškega podjetja Večer glede na spol, razred in osnovno šolo	91
Preglednica 24: Število (f) in strukturni odstotek (f %) odgovorov na vprašanje:	92
Preglednica 25: Vedenje, kje v Mariboru se nahaja največja industrijska cona glede na spol, razred in osnovno šolo	93
Preglednica 26: Število (f) in strukturni odstotek (f %) odgovorov na vprašanje:	94
Preglednica 27: Poznavanje svetovno znane smučarske prireditve glede na spol, razred in osnovno šolo	95
Preglednica 28: Število (f) in strukturni odstotek (f %) odgovorov na vprašanje:	96
Preglednica 29: Poznavanje Festivala Lent glede na spol, razred in osnovno šolo	97
Preglednica 30: Število (f) in strukturni odstotek (f %) odgovorov na vprašanje:	98
Preglednica 31: Vedenje, s čim so v preteklosti prevažali les po reki Dravi glede na spol, razred in osnovno šolo.....	99
Preglednica 32: Število (f) in strukturni odstotek (f %) odgovorov na vprašanje:	100
Preglednica 33: Vedenje, s katerim prevoznim sredstvom se po Mariboru in okolici ne moreš peljati, glede na spol, razred in osnovno šolo.....	101
Preglednica 34: Število (f) in strukturni odstotek (f %) odgovorov na vprašanje:	102
Preglednica 35: Poznavanje naziva mesta Maribor leta 2012 glede na spol, razred in osnovno šolo	103
Preglednica 36: Število (f) in strukturni odstotek (f %) odgovorov na vprašanje:	104
Preglednica 37: Poznavanje nagrade, ki jo v Mariboru vsako leto podelijo najvidnejši gledališki osebnosti, glede na spol, razred in osnovno šolo	105
Preglednica 38: Število (f) in strukturni odstotek (f %) odgovorov na vprašanje:	106
Preglednica 39: Poznavanje znanega Mariborčana, ki je na letnih olimpijskih igrah osvojil največ medalj, glede na spol, razred in osnovno šolo	107
Preglednica 40: Število (f) in strukturni odstotek (f %) odgovorov na vprašanje:	108
Preglednica 41: Poimenovanje največjega nogometnega stadiona v Mariboru glede na spol, razred in osnovno šolo	109

KAZALO SLIK

Slika 1: Jean Piaget	7
Slika 2: Mesto Maribor	14
Slika 3: Maribor pozimi	16
Slika 4: Maribor na karti Slovenije	16
Slika 5: Mesto Marchburg z gradom (1681)	26
Slika 6: Kužno znamenje	26
Slika 7: Narodni dom	27
Slika 8: Članek o prvem stečaju v Mariboru.....	29
Slika 9: Nakupovalno središče Europark	31
Slika 10: Severna stran glavnega kolodvora leta 1911	33
Slika 11: Univerza v Mariboru.....	36
Slika 12: Mariborski grad.....	37
Slika 13: Sinagoga	39
Slika 14: Frančiškanska cerkev	41
Slika 15: Stara trta na Lentu.....	45
Slika 16: Ljudski vrt.....	46
Slika 17: Osnovna šola Maksa Durjave	56
Slika 18: Osnovna šola borcev za severno mejo	57
Slika 19: Osnovna šola Pesnica	58
Slika 20: Strukturni odstotek učencev glede na šolo, ki jo obiskujejo	73
Slika 21: Strukturni odstotek učencev glede na spol	74
Slika 22: Strukturni odstotek učencev glede na razred šolanja.....	74

I UVOD

*»Ko gledam te, moj Maribor,
mi nežnih čustev si izvor.
Na nebu oblaki se podijo,
pod njimi hribčki se vrstijo,
se drug drugega držijo in zeleno se smejijo.«*

Jana Krajnc

Ko pomislim na svoje mesto Maribor, se najprej spomnim na sproščujoče posedanje ob kavi na Lentu, s pogledom na reko Dravo in osnovno šolo, ki sem jo obiskovala. Če uspem, se najraje sprehodim do Koroškega mostu in nazaj do mestnega jedra, kjer občudujem Kužno znamenje na Glavnem trgu ali se usedem na klop na Slomškovem trgu in s pogledom na Slovensko narodno gledališče razmišljam, katera bo naslednja operna ali baletna predstava, ki si jo bom ogledala. Kljub svoji geografski majhnosti imamo vse, kar imajo velemesta. Ravno majhnost in ljubkost pa dajeta mestu domačnost, utrip in čarobnost, ki jo lahko najlažje začutiš z udeležitvijo prireditev in festivalov, kot sta na primer Festival Lent in Zlata lisica.

Lepo vreme in odvečna energija me poneseta na bližnje Pohorje, s katerega razgled na celotno mesto z griči Kalvarijo, Piramido, Pekrsko gorco, Meljski hrib in ostalimi vinorodnimi griči je pravzaprav težko izraziti s pisano besedo in ga moraš enostavno doživeti.

V mestu prepoznavne arhitekture, čudoviteh cerkva in katerega okolico krasijo številni parki, trgi, muzeji, šole, fakultete, mostovi čez reko Dravo, živijo povsem običajni ljudje, športniki, ki nam vlivajo upanje s svojimi zmagami, filozofi, pesniki, pisatelji, umetniki in ostali, ki verjamemo, da Maribor in Mariborčani nismo le maloumneži z nadležnim narečjem, temveč meščani, ki kljub trenutnemu slabemu gospodarskemu položaju, visoki brezposelnosti in nenehnim vzponom in padcem, vemo, da smo kos izzivom, ki nam prihajajo naproti ter da bomo skupaj še dolgo izražali in dosegali svoje ideje in vizije.

Ker sama čutim povezanost s svojim rodnim krajem, me je zanimalo, kako dobro mesto poznajo učenci 4. in 5. razredov, ki živijo in obiskujejo šolo v Mariboru in ali se njihovo znanje razlikuje od znanja učencev, ki obiskujejo primestno osnovno šolo. Obenem sem tudi sama obnovila znanje in se naučila marsikaj novega.

II TEORETIČNI DEL

1 PSIHOLOŠKI SKLOP

V psihološkem sklopu bomo na kratko opisali teorije v razvojni psihologiji in se osredotočili na razvoj konkretnologičnih miselnih operacij, ki jih je Piaget pojasnjeval v svoji kognitivni razvojni teoriji, obravnavali bomo tudi telesni, motorični ter spoznavni razvoj otrok v srednjem otroštvu. Razvojne teorije so sestavljene iz niza med seboj logično povezanih izjav o podatkih, ki so jih raziskovalci pridobili v znanstvenih študijah in s pomočjo katerih si pomagamo razložiti in razumeti vedenje v sedanosti in prihodnosti. Med najbolj znane teorije spadajo psihoanalitična Freudova teorija psihoseksualnega razvoja, humanistična teoretska smer, vedenjske teorije ali teorije učenja, kontekstualistična teorija in Piagetova teorija spoznavnega razvoja, ki spada med kognitivne teorije.

1.1 TEORIJE V RAZVOJNI PSIHOLOGIJI

1.1.1 FREUDOVA TEORIJA PSIHOSEKSUALNEGA RAZVOJA

Po Freudovem pojmovanju so otroci seksualna bitja in način, po katerem odrasli dovoljujejo zadovoljevanje otroških seksualnih potreb, po njegovi razlagi vplivajo na posameznikovo vedenje v odraslosti. (Marjanovič Umek in Zupančič, 2004)

Prvo in deloma drugo leto starosti, ko so usta erogena cona in vir užitka, je po Freudu otrok v **oralnem stadiju** razvoja. Najpomembnejše in prijetne otrokove izkušnje so sesanje, hranjenje, grizenje, požiranje in žvečenje. Otrok in mati se v tem času dopolnjujeta in sta med seboj odvisna. Med drugim in tretjim letom nastopi **analni stadij**, ko je erogena cona anus. Otrokov interes je v tem obdobju usmerjen v uspešno izločanje blata, ki mu nudi ugodje, ponos in zadovoljstvo. **Falični stadij** traja od približno tretjega, pa do šestega leta starosti, ko otrok ugotovi, da je objekt užitka spolni organ. Za dečke in deklice velja, da je tipični rezultat faličnega stadija poistovetenje z istospolnim roditeljem. Naslednji stadij, **stadij latence**, traja do začetka pubertete, ki nastopi približno med enajstim in

trinajstim letom starosti, ko so erogena cona še vedno spolni organi, vendar gre za relativno mirno obdobje, ko oba spola zaradi razrešitve Ojdipovega kompleksa potlačita izražanje seksualnosti. Zadnji stadij je **genitalni stadij**. Spolni organi so še vedno erogena cona, vendar sedaj užitek predstavlja doseganje orgazma. Otroci v času pubertete spolno dozoriijo, mladostnik se osvobodi vezi z roditeljem nasprotnega spola in postane neodvisen (Batistič Zorec, 2000).

1.1.2 HUMANISTIČNE TEORIJE

Humanisti so se ukvarjali z razvojem odrasle osebe, ne da bi pri tem ločevali starostna obdobja, kljub temu pa nudijo odgovore na nekatera vprašanja o vzgoji in razvoju. Po njihovo je otrokova narava pozitivna in stremi k aktualizaciji konstruktivnega in dobrega.

Maslow (povz. po Batistič Zorec, 2000) velja za začetnika humanistične psihologije in je znan kot avtor teorije motivacije, po kateri obstaja pet temeljnih potreb: fiziološke potrebe, potreba po varnosti, potreba po ljubezni in pripadnosti, potreba po ugledu. Šesta, višja je potreba po samoaktualizaciji, ki se kaže kot želja po znanju, težnji po rasti in cenjenju lepega. Po njegovem imajo majhni otroci notranjo modrost v odnosu do večine pomembnih stvari, kot so količina hrane, spanja, hoja in toaletni trening, njihova notranja čustva in spodbude pa jih vodijo k zdravi rasti.

Drugi pomemben avtor, ki je poznan kot eden vodilnih zagovornikov skupinske terapije, je Rogers. Verjel je, da ima vsaka oseba podobo o tem, kakšen bi rad postal, t. i. idealni jaz. Proces razvoja, pri katerem nam pomagajo osebe, ki so za posameznika pomembne, poteka v smeri približevanja k temu idealu, hkrati pa se v razvoju spreminja tudi ideal jaza, ki postaja vedno bolj realističen ter sprejemljiv za različnost čustev (prav tam).

1.1.3 VEDENJSKE TEORIJE OZ. TEORIJE UČENJA

Watson, Pavlov in Skinner (povz. po Batistič Zorec, 2000) so kot najbolj prepoznavni predstavniki behavioristične teorije razvili osnovno idejo o učenju in poudarjali, da večina principov učenja velja za vsa življenjska obdobja. Otroci v

razvoju igrajo pasivno vlogo in naredijo le toliko, kolikor od njih zahteva okolje. Zakoni učenja proučujejo odnos med dražljajem in reakcijo, kjer so nekatere reakcije refleksne, večinoma pa naučene.

»Klasično pogojevanje je učenje, pri katerem nevtralni dražljaj povzroči refleksne reakcije, ker je bil povezan z naravnim (primarnim) dražljajem. Nevtralni dražljaj tako postane pogojni dražljaj« (Marjanovič Umek in Zupančič, 2004, str. 37).

Skinner je za razliko od Watsona (povz. po Batistič Zorec, 2000; Marjanovič Umek in Zupančič, 2004) menil, da lahko le nekatera vedenja razložimo s klasičnim pogojevanjem in da so v življenju posameznika pogostejša operativna ali instrumentalna pogojevanja, kjer posameznik nadzira posledice svojega vedenja. Z operativnim pogojevanjem je povezano diskriminativno učenje, pri katerem otroci svoje vedenje prilagajajo dražljajem. Otrok se na različne načine uči razlikovati, ali bo njegovo vedenje povzročilo podkrepitev ali kazen.

1.1.4 KONTEKSTUALISTIČNE TEORIJE

Etološka teorija razlaga razvoj s prilagoditveno vrednostjo vedenja in njegovo evolucijsko zgodovino. Vsaka vrsta je v evoluciji razvila oblike prilagojenega vedenja, ki so potrebne za preživetje oz. reprodukcijo. Opazovanja etologov so vodila do ugotovitve, da veliko vidikov otrokovega socialnega vedenja spominja na vedenje primatov. Temeljno izhodišče teorije je biološko: otrok je biološko pripravljen za razvoj s socialnimi signali, ki povečujejo verjetnost njegovega preživetja, za sprožitev signalov pa so potrebni specifični dražljaji iz okolja. (Marjanovič Umek in Zupančič, 2004)

Evolucijska teorija se osredotoča na ugotavljanje izvorov povprečnih razlik med vrstami in izhaja iz Darwinove teorije evolucije, da so se človeške in živalske vrste razvile v povezavi ena z drugo. V razvoju je poglobljen princip naravne selekcije, po katerem v boju za obstanek preživijo le tisti, ki se najbolj prilagodijo okolju. Ker evolucija poteka počasi, so spremembe pri posamezni vrsti vidne šele tekom mnogih generacij. (Batistič Zorec, 2000; Marjanovič Umek in Zupančič, 2004)

»Ekološko sistemska teorija razlaga razvoj znotraj kompleksnega sistema odnosov na različnih ravneh okolja, in sicer od trenutnega družinskega, vzgojno-izobraževalnega do širšega kulturnega« (Marjanovič Umek in Zupančič, 2004, str. 54).

Socialnokulturna teorija avtorja Leva S. Vigotskega razlaga vlogo kulture v razvoju posameznika. Izhodišče njegove teorije je, da je kognitivni razvoj rezultat interakcije med otrokom in socialnim okoljem. Razvoj poteka v zaporednih stadijih, med katerimi obstajajo kvalitativne razlike, otrok je pa v vseh stadijih aktiven (Batistič Zorec, 2000).

1.1.5 KOGNITIVNE TEORIJE

»Kognitivne teorije se ukvarjajo s preučevanjem strukture in razvoja posameznih miselnih procesov na posameznikovo razumevanje in vedenje« (Marjanovič Umek in Zupančič, 2004, str. 40).

Jean Piaget (1896–1980) je bil pronicljiv opazovalec otrokove logike, predhodnik nekaterih zdaj uveljavljenih raziskovalnih pristopov v psihologiji, ustanovitelj laboratorija za razvojno epistemologijo v Ženevi, profesor z velikim številom učencev in tudi kritikov. Njegovo delo lahko razdelimo na tri faze: raziskovanje egocentrizma v dvajsetih letih, raziskovanje razvoja spoznavnih shem in struktur od začetka tridesetih do sredine šestdesetih let in raziskovanje spoznavnih procesov od sredine šestdesetih let (Labinowicz, 2010).

Čeprav je Piaget znan kot »otroški« oz. »razvojni« psiholog, je bil njegov cilj drugačen: spoznati izvor in razvoj mišljenja ter spoznanja pri človeku. Razvoj otroka ga je zanimal predvsem zato, ker je menil, da je razumevanje otrokove logike, razumevanje razvojnih sprememb in mehanizmov ključ za razumevanje izvora spoznanja pri človeku. Njegova posredna in neposredna zapuščina v psihologiji je tako pomembna, da mimo nje ne more tako rekoč nihče, ki si postavlja vprašanja na temo razvoja človekovega mišljenja in spoznanja (prav tam).

Slika 1: Jean Piaget

Vir: Jean Piaget Society, b. d.

1.1.5.1 PIAGETOVA TEORIJA SPOZNAVNEGA RAZVOJA

Teorijo umeščamo med stopenjske oz. diskontinuirane teorije razvoja mišljenja. Piageta je zanimalo, kako človek razume svet (povz. po Marjanovič Umek in Zupančič, 2004), kako pride do določenega znanja, ki je vedno bolj organizirano in strukturirano. Iskal je odgovore na vprašanja, kot so, kako otrok misli, pri kateri starosti razume določene koncepte, kakšen je odnos med posameznikom, ki se uči in znanjem, ter kako otrok konstruira svoje znanje. Razvoj mišljenja je Piaget opisal s štirimi stopnjami, pri čemer je vsaka stopnja struktura celota, znotraj katere so operacije medsebojno povezane, za vse štiri razvojne stopnje pa so značilne naslednje lastnosti:

- Univerzalnost. Vzorec vedenja, ki ga opazimo pri posameznem otroku, ni zadosten za opredelitev posamezne stopnje, gre za razvoj enakih struktur, konceptov pri vseh ljudeh, ne glede na geografsko in kulturno okolje z izjemo mentalno prizadetih.
- Invariantnost zaporedja. Vse razvojne stopnje potekajo v točno določenem zaporedju in nobene ni mogoče preskočiti. Vsi otroci gredo skozi vse stopnje v enakem zaporedju.

- Ravnotežje. Otrok je na stopnji stabilnosti in uravnoveženosti, ko utrdi svoje miselne vzorce v koherentno celoto, ki mu omogoča dejavnosti in razumevanje sveta.
- Transformacija in nepovratnost. Vsaka predhodna stopnja določa pot k novi razvojni stopnji in ko otrok doseže višjo razvojno stopnjo, se na nižjo razvojno stopnjo več ne vrača.
- Postopnost v razvoju. Vstop na vsako višjo razvojno stopnjo se ne zgodi nenadoma in poteka preko prehodne stopnje v razvoju.

Piaget je bil prepričan, da gredo vsi otroci skozi razvojne stopnje, ki so opisane v nadaljevanju, še posebej se bomo osredotočili na obdobje konkretnih operacij v srednjem otroštvu.

Za razvojne stopnje je značilno, da je zaporedje stalno in enako za vse otroke, čas pojavljanja določene stopnje pa se lahko od posameznika do posameznika razlikuje. Povezava med stopnjami in starostjo je le okvirna.

Štiri razvojne stopnje v Piagetovi teoriji spoznavanja razvoja:

1. Senzomotorična ali zaznavno-gibalna stopnja: obdobje zaznavnega vnosa in usklajevanja fizičnih dejavnosti (0–2 leti)

»Otrok prek dejavnega iskanja spodbud združuje primarne reflekse s ponavljajočimi se vzorci ravnanja. Ob rojstvu so otrokove dejavnosti ves njegov svet. Ob koncu prvega leta pa svoj pogled na svet spremeni, saj dojame stalnost predmetov zunaj svoje zaznave. Drugi znaki inteligentnosti vključujejo začetek k cilju usmerjenega vedenja in zamišljanje novih rešitev. Otrok še ni zmožen notranjega predstavljanja (kar ponavadi pojmuje kot mišljenje). V zadnjem delu te stopnje pa se že kaže neka oblika 'logike v akcijah'. Ker otrok še ni dobro razvil zmožnosti govora, je ta pojav inteligentnosti predbesedni« (Labinowicz, 2010, str. 79).

2. Predoperativna stopnja: obdobje predstavnega in predlogičnega mišljenja (2–7 let)

»Ob prehodu na to stopnjo otrok odkrije, da lahko nekatere stvari stojijo na mestu drugih. Otrokovo mišljenje ni več povezano samo z zunanjo dejavnostjo, ampak je

že ponotranjeno. Notranje predstave mu zagotavljajo dejavnejše orodje pri njegovem razvoju inteligentnosti. Oblike predstavljanja, ki se pojavljajo na začetku te stopnje, so posnemanje, simbolna igra, domišljija in govor. V tem obdobju sta v ospredju predstavna dejavnost in hiter razvoj govora. Kljub velikim dosežkom v simbolnem delovanju je otrokova zmožnost logičnega mišljenja še vedno nefleksibilna. Pomembnejše omejitve v tem obdobju so:

- nezmožnost miselnega obrata akcije tako, da otrok vrne predmet na izhodiščno točko oz. v prvotno stanje (ireverzibilnost);
- nezmožnost, da bi v zavesti sočasno obdržal spremembe dveh dimenzij (centracija);
- nezmožnost upoštevanja glediščnih točk drugih oseb (egocentrizem)« (prav tam).

3. Stopnja konkretnih operacij: obdobje konkretno-logičnega mišljenja (število, razred, vrstni red; 7–11 let)

»Otroci so sposobni logičnega mišljenja v odnosu do fizičnih predmetov. Pridobljena zmožnost reverzibilnosti jim omogoča, da v mislih obrnejo neko dejavnost, ki so jo izvedli prej. Prav tako so zmožni v zavesti zadržati dve ali več spremenljivk hkrati, če se znajdejo pred problemom usklajevanja protislovnih podatkov. Te nove miselne zmožnosti se kažejo v hitrem povečevanju zmožnosti konzervacije nekaterih značilnosti predmetov (število, količina), zmožnosti mišljenja na področju odnosov, kot sta klasifikacija in razvrščanje po vrstnem redu. Prav tako se v tem obdobju razvijajo matematične operacije. Otrok ima vedno večje zmožnosti razmišljanja o prostorsko odsotnih predmetih, to pa je predvsem posledica neposrednih predstav prejšnjih izkušenj. Kljub temu je otrokovo mišljenje še vedno omejeno na konkretne stvari« (Labinowicz, 2010, str. 80).

4. Stopnja formalnih operacij: obdobje logičnega mišljenja brez omejitev (hipoteze, propozicije; 11–15 let)

»To obdobje označuje zmožnost mišljenja zunaj konkretne stvarnosti, saj je ta samo podvrsta možnosti v mišljenju. Na prejšnji stopnji je otrok na podlagi interakcije s številnimi pripomočki razvil številne odnose, zdaj pa lahko razmišlja tudi o odnosih med odnosi in o drugih abstraktnih stvareh, npr. o razmerjih in pojmih drugega reda. Posameznik na formalni stopnji je zmožen upoštevati besedne izjave in propozicije, ne pa zgolj konkretne predmete. Ko se začne zavedati svojega miselnega procesa, je zmožen razmišljati o svojem lastnem mišljenju. Popolnoma je zmožen razumeti

in upoštevati simbolične abstrakcije v algebri oz. literarni kritiki ter uporabiti metafore v literaturi. Pogosto se vključuje v spontane razlage o filozofiji, religiji in morali ter pri tem operira z abstraktnimi pojmi, kot sta npr. pravičnost in svoboda« (prav tam).

1.2 TELESNI IN MOTORIČNI RAZVOJ V 2. TRILETJU OSNOVNE ŠOLE

V tem podpoglavju bomo opisali, kakšni so normalni vzorci rasti v tem obdobju, kakšna je telesna podoba ter kakšna sta zdravje in prehrana otrok.

Šolarji v tem obdobju zrastejo približno tri do sedem centimetrov na leto, v enakem obdobju se zredijo za dva do tri kilograme, tako se do enajstega leta povprečna teža skoraj podvoji (glej preglednico 1). Za deklice je značilno, da obdržijo več maščobnega tkiva kot dečki. Čeprav večina otrok raste normalno, se posamezni otroci med sabo zelo razlikujejo. Ena od motenj v rasti nastane, ko telo ne proizvede dovolj rastnega hormona ali ga pa sploh ne proizvaja. Da bi otroci v tem obdobju podprli stalno rast in zmogli vse dnevne napore, morajo v povprečju zaužiti okrog 2400 kalorij na dan, od tega bi moral zajtrk priskrbeti približno četrtino vseh kalorij. Kljub temu, da bi njihova prehrana morala vsebovati pretežno žitarice, sadje in zelenjavo, pa otroci pojedjo preveč maščob, sladkorja in hrane z nizko hranljivostjo. Nekoč je veljalo prepričanje, da preveč sladkorja povzroča hiperaktivnost, ovira učenje in negativno vpliva na obnašanje ter razpoloženje, vendar novejša raziskave kažejo, da niti sladkor niti umetna sladila (kot npr. aspartam), ne vplivajo na mišljenje in razpoloženje večine otrok (Papalia idr., 2003).

Preglednica 1: Telesna rast od 8. do 11. leta

Starost	Velikost v cm		Teža v kg	
	Dečki	Deklice	Dečki	Deklice
8	128	128	26	26
9	133	133	29	29
10	138	138	32	33
11	144	144	36	37

Vir: Papalia idr., 2003

Debelost pri otrocih postaja eno pglavitnih zdravstvenih težav v industrijskih družbah. Nagnjenost k debelosti se podeduje, stanje pa poslabša premalo gibanja in neprimerna prehrana. Velik vpliv ima tudi okolje, saj otroci ponavadi jedo enako hrano in razvijejo enake navade kot ljudje okoli njih. Ukvarjanje s telesno podobo postaja v obdobju srednjega otroštva vse bolj pomembno, zlasti pri dekletih, in lahko pripelje do motenj hranjenja (prav tam).

Hiter razvoj velikih možganov in procesi mielinizacije možganske skorje omogočajo otrokom med šestim in desetim letom razvoj koordinacije in učenja gibalnih vzorcev. Psihomotorični razvoj se kaže v vedno bolj učinkovitem in nadzorovanem gibanju, tega pa delimo glede na dva vidika. Prvi vključuje razvoj sposobnosti, to so repetitivna moč, eksplozivna moč, gibljivost, koordinacija, hitrost, ravnotežje ipd., drugi vidik pa predstavljajo gibalne dejavnosti, ki jih razvrstimo v 3 prepletajoče se kategorije – stabilnostne, lokomotorične in manipulativne dejavnosti (Marjanovič Umek in Zupančič, 2004; Pistotnik, 2011).

1.3 SPOZNAVNI ALI KOGNITIVNI RAZVOJ V 2. TRILETJU OSNOVNE ŠOLE

V tem obdobju otroštva se način delovanja otrokovega ega kakovostno preoblikuje v smislu težnje po pridobivanju konkretnih in smiselnih spretnosti ter znanj, ki jih ceni družba. Kot smo že omenili, spadajo po Piagetovi teoriji spoznavnega razvoja otroci v starosti 6–7 in 11–12 let v stopnjo konkretnih operacij. Otrok razvije logične strukture, ki mu na ravni miselnih operacij omogočajo razumeti prostorske odnose, kategorizacijo, vzročnost, konzervacijo, števila ter induktivno in deduktivno mišljenje. Kljub temu pa je njihovo presojanje večinoma omejeno le na tisto, kar se dogaja tukaj in zdaj (Papalia idr., 2003).

K stopnji razvoja konzervacije in drugih sposobnosti, o katerih je govoril Piaget, prispevajo tako kulturne izkušnje kot nevrološki razvoj, moralni razvoj pa je vezan na spoznavno zorenje. Do približno sedmega leta so otroci na prvi stopnji, ki jo je Piaget poimenoval heteronomna moralnost, v fazi konkretnih in formalnih operacij, od sedmega leta naprej, pa je obdobje avtonomne moralnosti, za katero je značilna

prilagodljivost. Otroci se znebijo prepričanja, da obstaja samo eno, absolutno merilo pravilnega in napačnega, zato začnejo sami oblikovati lastni moralni kodeks. Spoznajo, da pravila postavlja človek, ki jih lahko spreminja in več ne mešajo naravne nezgode s kaznijo. Pri enajstih oz. dvanajstih letih otroci ustvarijo lasten zapleten niz pravil, z njimi pa poskušajo zajeti vse predvidljive situacije (prav tam).

Preglednica 2: Razvojni premiki v izbranih spoznavnih sposobnostih v obdobju konkretnih operacij

Prostorsko mišljenje	Otroci znajo uporabiti zemljevide ali modele, ki jim pomagajo pri iskanju skritega predmeta. Najti znajo pot od doma do šole, oceniti razdalje in presoditi, koliko časa potrebujejo od enega kraja do drugega.
Vzrok in posledica	Vedo, katere fizične lastnosti predmetov na vsaki strani tehtnice bodo vplivale na rezultat, ne vedo pa še, kateri prostorski dejavniki povzročijo spremembo.
Klasifikacija	Predmete znajo razvrstiti po obliki in barvi, ter vedo, da ima podskupina manj elementov kot skupina, katere del je.
Seriacija in tranzitivnost	Skupino paličic znajo urediti od najkrajše do najdaljše in pravilno vložiti paličico srednje velikosti.
Induktivno in deduktivno mišljenje	Vedo, da so induktivni, na posamezni trditvi temelječi sklepi, manj zanesljivi kot deduktivni, ki temeljijo na splošnih trditvah.
Konzervacija	Otroci, stari devet let, vedo, da kepa in svaljek gline tehtata enako, ne razumejo pa še, da če ju potopimo v vodo, izpodrineta enako količino tekočine.
Števila in matematika	Obvladajo štetje na pamet, seštevanje, odštevanje in reševanje preprostih uporabnih nalog.

Vir: Papalia idr., 2003

1.4 PSIHOSOCIALNI RAZVOJ V 2. TRILETJU OSNOVNE ŠOLE

Po Piagetovi teoriji otroci tvorijo reprezentacijske sisteme, pojem sebe postane bolj realističen. Po Eriksonu je glavni vir otrokovega samospoštovanja to, kako gleda na svojo zmožnost opravljanja dela, ta »vrlina« pa se razvije z uspešno rešitvijo krize delavnosti nasproti občutku manjvrednosti. Ker so otroci že ponotranjili sram in ponos, lahko bolje nadzorujejo negativna čustva, povečata se prosocialno vedenje in empatija, na njihovo čustveno dozorevanje pa vplivajo starševski odzivi na njihove izraze negativnih čustev (Papalia idr., 2003).

V tem obdobju prihaja do kakovostnih sprememb v razumevanju prijateljstva oz. oblikovanja koncepta prijateljstva. Otroci se zanjo postaviti v vlogo drugega in vrednotiti svoje misli in dejanja skozi poglede drugih. Vse bolj se zanimajo za družbeno smiselne dejavnosti in uporabnost teh dejavnosti v realnosti. Vključujejo

se v različne zaprte vrstniške skupine, ki okrog 10. leta postajajo vedno bolj organizirane. Sestavljene so iz otrok, ki so si podobni po spolu, starosti, družbenoekonomskem statusu, živijo blizu drug drugega ali pa skupaj hodijo v šolo (Marjanovič Umek in Zupančič, 2004; Papalia idr., 2003).

2 GEOGRAFSKI SKLOP

Maribor je občinsko središče in drugo največje slovensko mesto, hkrati pa gospodarsko, kulturno, izobraževalno, znanstvenoraziskovalno in prometno središče severovzhodne Slovenije. Stoji na stiku petih naravnih geografskih enot: Slovenskih goric, Kozjaka, Dravske doline, Pohorja in Dravskega polja. Mesto leži na območju sistema teras, ki jih je oblikovala Drava, sestavljena iz proda, peščenega proda, peska, melja in peščene gline. Iz sedimentov izstopata dva tonaltna otoka – prvi na Pekrski gorci, drugi na Kalvariji. Kljub temu da leži Maribor na stiku predalpske in gričevnate severovzhodne Slovenije, kaže vse znake subpanonskega podnebja. Ugodne temperaturne razmere so vzrok, da se v neposredni bližini mesta nahajajo odlične vinogradniške lege. Razen Drave je omrežje površinskih tekočih voda na mariborski ravnini precej skromno. Pohorski potoki ob prihodu na prod poniknejo, slovenjegoriški pa so na stiku s sklenjenim zazidanim območjem kanalizirani v mestni kanalizaciji. Drava s svojim snežnim režimom predstavlja posebnost med slovenskimi rekami, saj največji pretoki nastajajo junija, takrat, ko ima večina ostalih rek nižje pretoke. Izgradnja sistema dravskih elektrarn je precej spremenila pretok in vodostaj Drave. Iz nekdanj deroče reke z nižjim vodostajem se je spremenila v počasnejšo reko z bistveno višjim vodostajem, kar je predvsem posledica izgradnje jezusa v Melju, ki iz stare dravske struge preusmerja del vode po kanalu do leta 1968 zgrajene hidroelektrarne Zlatoličje (Pivka in Radovanovič, str. 11, 2004).

Slika 2: Mesto Maribor

Vir: Mestna občina Maribor, b. d.

2.1 LEGA IN PODNEBJE MARIBORA

Mesto leži na presečišču dveh naravnih poti reke Drave, na 274,7 m nadmorske višine, ima nadvse ugodno lego na križišču pomembnih evropskih poti, ob reki Dravi, med Pohorjem, Kozjakom in Slovenskimi goricami, med Dravsko dolino in Dravskim poljem. Na spletni strani uradnega slovenskega turistično informacijskega portala www.slovenija.info je zapisano, da je površina občine v izmeri 147,5 km², dolžina meje občine pa meri 82,1 km. Najvišja točka mestne občine Maribor je v naselju Lumbuš na smučišču Videc, ki leži na nadmorski višini 1150 m, najnižja pa v naselju Dogoše, na nadmorski višini 237,5 m.

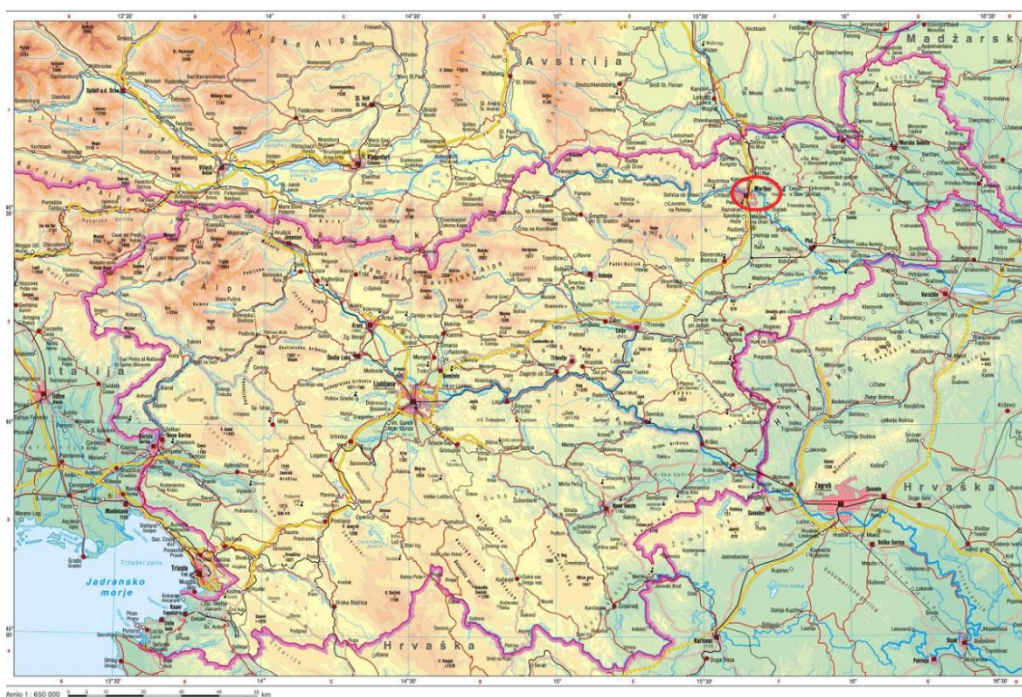
Nekoč se je po reki Dravi odvijal tovorni promet, vzporedno z njo pa sta stekli tudi cesta in železnica. Naravna lega je mestu zarisovala razvoj. Staro mestno jedro je stisnjeno med zložne dravske terase in med gorice na severu, njegov tloris pa kaže pravokotno mrežo zaporedja zgradb in prometnih komunikacij v smeri sever–jug in zahod–vzhod (Mestna občina Maribor, b. d.).

Povprečna letna temperatura zraka je 9,4 stopinje Celzija, najnižje temperature so v januarju, v povprečju –1,3 stopinje Celzija, najvišje pa julija, povprečno 19,7 stopinje Celzije. Zime so mrzle, pomladi zgodnje, poletja vroča in jeseni prijetno tople. Povprečje letnih padavin je 1050 mm, največ jih je v maju, juniju in juliju, medtem ko so jesenski meseci razmeroma suhi. Mariborsko podnebje odlikujejo sončni dnevi, ki jih je na leto v povprečju 266. Megla v Mariboru se pojavi novembra in decembra ob naraščanju vlažnosti in oblačnosti (prav tam).

Slika 3: Maribor pozimi

Vir: Ricardo Sifredo, 2013

Slika 4: Maribor na karti Slovenije

Vir: Geodetski zavod Slovenije, b. d.

2.2 ZGODOVINA MARIBORA

V nadaljevanju predstavljamo zgodovino Maribora, ki jo zaradi lažje preglednosti prikazujemo v preglednici.

Preglednica 3: Zgodovina mesta Maribor

PRAZGODOVINA	
2400–1900 pred n. š.	<ul style="list-style-type: none"> • Da je bilo ozemlje današnjega mesta že poseljeno, pričujejo najdbe iz bakrene dobe.
10.–8. stoletje pred n. š.	<ul style="list-style-type: none"> • V pozni bronasti dobi se poseli širše ozemlje mesta, iz tega obdobja so žarna grobišča ob Mladinski ulici, v Radvanju in na Pobrežju.
8. stoletje–sredina 6. st. pred n. š.	<ul style="list-style-type: none"> • Na Pošteli je utrjena 6 hektarjev velika naselbina s petnajstimi lesenimi hišami in gomilnima grobiščema v Razvanju in Pivoli.
2. in 1. st. pred n. š.	<ul style="list-style-type: none"> • Keltski postojanki na Pošteli in Meljskem hribu.
STARI VEK	
Po letu 368	<ul style="list-style-type: none"> • Ozemlje so osvojili Avari in Slovani, ki poselijo gričevnate predele v okolici mesta. Današnje mestno območje je ostalo neposeljeno.
SREDNJI VEK	
8.–9. stoletje	<ul style="list-style-type: none"> • Franki priključijo osvojeno ozemlje Furlanski marki, uvedejo fevdalni sistem z oblastjo tujega plemstva in

	cerkvenih ustanov, vključno s škofijami in samostani.
Okoli leta 900–okoli leta 970	<ul style="list-style-type: none"> Nomadski Madžari uničijo prvo kolonizacijo. Zasluga za uspešno drugo kolonizacijo gre samostanom starejših redov – benediktincev, cistercijanov in kartuzijanov.
20. oktober 1164	<ul style="list-style-type: none"> Prva omemba gradu na Piramidi, mejni grof Bernard Spanheimski se že leta 1124 imenuje Mariborski. Na gradu do izumrtja leta 1378 prebivajo deželnoknežji ministeriali gospodje Mariborski, za njimi pa deželnoknežji fevdniki iz različnih rodbin. Zaradi močvirnatega terena naselbina nastaja južneje od grajskega vznožja ob dravskem nabrežju, naselijo se različni obrtniki, ki se združujejo v cehovske skupnosti. Ob Dravi delujejo usnjarji in mlinarji, blago pa prodajajo takrat še maloštevilni potujoči trgovci.
13. stoletje	<ul style="list-style-type: none"> Naselje je leta 1209 prvič omenjeno kot trg (forum Marhpurch).

	<ul style="list-style-type: none"> • Po Dravi poteka promet s splavi, do 16. stoletja, ko se pojavijo šajke. • Decembra 1254 je trg prvič omenjen kot mesto (civitas Marpurg). Mestno upravo in pravice meščanov določajo deželni knezje, od leta 1282 so bili to Habsburžani. Mesto dobi rombasto obzidje in zameji okrog 25 hektarjev mestnega zemljišča. 20 let kasneje se prvič omenijo Judje, kjer so pomemben gospodarski dejavnik. Prebivali so v getu okoli sedanje Židovske ulice, njihovo versko in kulturno središče je sinagoga.
14. stoletje	<ul style="list-style-type: none"> • Mesto dobi poleg obzidja in svobodnih dvorov še meščanske hiše ter osrednji mestni stolp in reprezentančni prezbiterij. Današnji Glavni trg se prvič omenja kot središče trgovanja. • Veliki požari v letih 1362, 1450 in 1468 uničijo mnogo hiš, med drugim tudi oba deželnoknežja dvora.
15. stoletje	<ul style="list-style-type: none"> • Zaradi naraščajočega vpliva podeželske obrti, naravnih

	<p>nesreč, konkurence Ptuja in zgrešene deželnoknežje denarne politike je prizadeta razvojna konjunktura mesta. Kljub temu med leti 1460 in 1470 obnovijo mestne utrdbe, ki zadoščajo za odvrnitev Madžarov leta 1481.</p>
Leto 1496	<ul style="list-style-type: none"> • Cesar Maksimilijan I. ukaže izgon Judov in Koroške in Štajerske.
NOVI VEK	
16. stoletje	<ul style="list-style-type: none"> • Med meščani in plemstvom se razširi luteranstvo. Štajerski deželni stanovi uredijo na Herbersteinovem gradu Betnava luteransko postojanko z molilnico, pokopališčem in šolo.
17. stoletje	<ul style="list-style-type: none"> • Izbruhi kužnih bolezni, zlasti kuge ali črne smrti, povzročijo med prebivalci resignacijo. Najhuje je bilo leta 1680, ko je umrla tretjina takratnega prebivalstva. Na Kalvariji v spomin zgradijo cerkvico sv. Barbare.

<p>18. stoletje</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ponovno na gospodarstvo in rast mesta vplivajo številni požari. V mestu se začneja barokizacija, ki jo doživijo tudi župnijska in druge cerkve, vseh pet samostanov, mestni grad in mnoge meščanske hiše. • Leta 1743 Jožef Straub izdelava in na Glavnem trgu postavi kužno znamenje – Brezmadežna in osem svetnikov (glej sliko 6). Mesto ima 212 hiš in 1700 prebivalcev. • Konec 18. stoletja so ukinjeni minoriti, kapucini, jezuiti in celestinke, zapro se mestne podružnične cerkve, vse stavbe pa zasede vojaštvo. • Leta 1784 v spomin na porušeni prvotni mariborski grad postavijo spomenik v obliki piramide, leta 1821 pa poškodovano piramido nadomesti Marijina kapela.
<p>19. stoletje</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Leta 1846 med Gradcem in Celjem steče Južna železnica, kar mestu omogoči širši razmah z njegovo vključitvijo v vzhodnoalpsko gospodarsko območje. Leto kasneje Rudolf Gustav Puff napiše in izda knjigo z naslovom Maribor na

	<p>Štajerskem, njegova okolica, prebivalci in zgodovina. Mesto postane sedež okrajnega glavarstva in sodišča, pridružijo mu Koroško, Graško in Magdalensko predmestje in s priključitvijo ima 516 hiš ter 4168 prebivalcev.</p> <ul style="list-style-type: none">• Višja realka je bila ustanovljena leta 1870, takrat se utrdi učiteljsiše. Dve leti kasneje je ustanovljena Deželna sadjarska in vinarska šola, istega leta začne delovati Scherbaumov parni mlin.• Severno od Drave se mesto disciplinirano razvija po urbanističnih načrtih, južno od Drave pa v tem pogledu zaostaja, zato se njegovo obrobje spreminja v vedno izrazitejša industrijska predmestja.• 1882 je ustanovljena slovenska hranilnica, tri leta kasneje sta dograjena študentska brv in koroški kolodvor. V naslednjih letih zgradijo klasično gimnazijo, ki je današnja Pravna fakulteta, frančiškanski samostan, poštno palačo na Slomškovem trgu, in Narodni dom.
--	--

Začetek 20. stoletja	<ul style="list-style-type: none"> Leta 1902 je zgrajena sodna palača, mesto dobi vodovod. Šest let kasneje sta ustanovljeni telovadni društvi Sokol in Orel, mesto pa dobi kinematograf.
NOVEJŠA ZGODOVINA	
1. december 1918	<ul style="list-style-type: none"> Maribor se priključi k novi državi, Kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev. V mestu se oblikuje slovenska uprava, slovenščina postane uradni jezik.
1921–1941	<ul style="list-style-type: none"> Mesto ima 30.662 prebivalcev. Ustanovijo Študijsko knjižnico, njen dolgoletni ravnatelj je Janko Glazer. Knjižnica se je leta 1975 preimenovala v Univerzitetno knjižnico Maribor. V mestu se razvija tekstilna industrija, do leta 1941 je že petnajst tovarn, v katerih je zaposlenih 7000 delavcev.
7. januar 1944, 13. oktober 1944–12. april 1945	<ul style="list-style-type: none"> Bombe porušijo in poškodujejo 47 % mestnih zgradb. Na Maribor je bilo izvedenih 29 zračnih napadov, 21 jih je terjalo človeške žrtve.
9. maj 1945	<ul style="list-style-type: none"> Mesto je svobodno in postane sedež mariborskega okrožja. Natisnejo časnik z naslovom

	<p>Maribor svoboden!, 25. maja izide Vestnik, ki se sedem let kasneje preimenuje v Večer.</p>
1945–1948	<ul style="list-style-type: none"> • Porušene dele mesta obnovijo, hkrati obnovijo slovensko upravo, šolstvo in kulturne ustanove, ter ustanovijo radijsko postajo. Proizvodnja steče v Tovarni avtomobilov in motorjev in delovati začne hidroelektrarna Mariborski otok.
Leto 1959	<ul style="list-style-type: none"> • Ustanavljati se začnejo prve višje šole.
Leto 1964	<ul style="list-style-type: none"> • Pod zgornjo postajo Pohorske vzpenjače je v slalomu za ženske organizirana prva tekma za Zlato lisico.
1974–1976	<ul style="list-style-type: none"> • Ustanovijo Lutkovno gledališče Maribor in Univerzo v Mariboru, njen prvi rektor je dr. Vladimir Bračič.
Leto 1991	<ul style="list-style-type: none"> • Slovenija se osamosvoji. V Mariboru propadejo številne tovarne, ki so bile vezane na jugoslovanski trg. Izseljevanje in brezposelnost povzročita stagnacijo.

Leto 1992	<ul style="list-style-type: none"> • Ustanovi se Javni zavod Narodni dom Maribor (glej sliko 7), pod okriljem katerega se od leta 1993 prireja Festival Lent, ki se je razvil v največjo mednarodno multikulturno prireditev pri nas.
1994–1998	<ul style="list-style-type: none"> • Maribor postane mestna občina, samostojne postanejo občine Duplek, Rače - Fram in Starše. Za župana je izvoljen dr. Alojz Križman. Štiri leta kasneje se iz Mestne občine Maribor izločita občini Miklavž in Hoče - Slivnica, za novega župana je izvoljen Boris Sovič.
Leto 2000	<ul style="list-style-type: none"> • Maribor prevzame naziv »Alpsko mesto leta 2000«.
Leto 2001	<ul style="list-style-type: none"> • Izgradnja Europarka, najmodernejšega nakupovalnega centra v Sloveniji.
Leto 2012	<ul style="list-style-type: none"> • Maribor za leto dni postane Evropska prestolnica kulture, odvije se več kot 5900 kulturnih dogodkov.
Leto 2013	<ul style="list-style-type: none"> • Pridobitev naziva Evropska prestolnica mladih 2013, ki predstavlja strateško razvojno odločitev Mestne občine Maribor, da se bo mesto

razvijalo v smeri »mladim
prijaznega mesta«.

Vir: Radovanovič in Pivka, 2004; Curk in Premzl, 2012

Slika 5: Mesto Marchburg z gradom (1681)

Vir: Gradovi.net, b. d.

Slika 6: Kužno znamenje

Vir: Zavod za turizem Maribor – Pohorje, b. d.

Slika 7: Narodni dom

Vir: Zavod za turizem Maribor – Pohorje, b. d.

2.3 GOSPODARSTVO MARIBORA

2.3.1 INDUSTRIJA

Na industrijski značaj in razvoj mesta Maribor so vplivali številni gospodarski in politični dejavniki, od druge polovice 19. stoletja je industrializacija mestu narekovala tempo razvoja in omogočila hiter prostorski in populacijski razvoj. Prvi znanilci nove industrijske dobe, ki so se pojavili v prvi polovici 18. stoletja, so bili manufakturni obrati. Tovarne vinskega kamna, pepelike, kavnih surogatov in tovarni rozolije so odprli v prvi polovici 19. stoletja. Najpomembneje je na razvoj industrije v tem obdobju vplivala izgradnja Južne železnice in obeh kolodvorov ter pospešila prostorsko širitev industrije (Slavec Gornik, 1991).

Med prvo svetovno vojno je mariborsko gospodarstvo zastalo, le redka podjetja so krizo prebrodila s preusmeritvijo proizvodnje. Mlinska, usnjarska industrija in pivovarništvo, ki so bile do leta 1918 glavne industrije panoge, so podlegle močni domači in tuji konkurenci, medtem ko sta tekstilna in kovinska industrija postali vodilni industrijski panogi v mestu. Žal pa domač trg ni bil dovzeten za predelane živilske produkte, saj je bilo na razpolago dovolj svežih pridelkov.

Med vojnama je oživela proizvodnja žganih in brezalkoholnih pijač, proizvodnja pecilnega praška, kavnih nadomestkov, čokolade in mesnih izdelkov, vendar so bili ti obrati v manjšem obsegu (prav tam).

Po drugi svetovni vojni se je začelo novo obdobje gospodarskega razvoja, okrog leta 1945 so začeli obnavljati glavne industrijske objekte iz predvojne dobe, ki pa so bili tesno povezani z gradnjo hidroelektrarn na reki Dravi. Razvoj novih industrijskih panog se začne z gospodarsko reformo leta 1965, ki je omogočala uvoz tujega kapitala, vendar za kraje kot sta Novo mesto in Nova Gorica, Maribor pa v tem obdobju že kaže znake zaostajanja za industrijskim razvojem. Ker so se podjetja začela intenzivneje vključevati v mednarodno menjavo in je oživela investicijska dejavnost, industrijska proizvodnja po letu 1967 začne naraščati, pojavi se veliko ekspanzivnih podjetij, kot so Tovarna avtomobilov Maribor, Zlatorog, Primat, Marles, Mariborska livarna, Hidromontaža in Konstruktor. (Slavec Gornik, 1991)

Ko je leta 1988 drastično začel padati delež proizvodnje v sektorju proizvodnje vozil, je mariborsko gospodarstvo doživelo šok. Jugoslovanska vojska je tega leta skoraj v celoti prenehala kupovati pri mariborskih podjetjih. Tekstilna dejavnost je zadnji večji udarec doživela leta 2009, ko je za posledicami gospodarske krize zaprlo vrata podjetje MTT Tekstil. Od prvega stečaja v Liletu leta 1989 je število stečajev mariborskih podjetij začelo naraščati. Maribor so na socialnem in gospodarskem področju najbolj zaznamovali stečaji leta 1995, ko so propadla podjetja, kot so Metalna in Merinka, in leto kasneje, ko so zabeležili 33 novih stečajev, med drugim v podjetjih Jeklotehna, Tovarna avtomobilov Maribor, Tekstilna tovarna Maribor in Hidromontaža (Lorenčič, 2010).

Podaljševanje agonije Liletu je postalo nesmiselno

Prvi stečaj v Mariboru?

Ali Maribor »rešuje« le posamezne gospodarske bolnike, noče pa videti celotnega stanja?

● Bo banka še naprej socialni ali pa predvsem pravi partner?

● V ponedeljek zamčeni OD

V mariborski Kreditni banki so se za ta korak pripravljali nekaj mesecev, včeraj pa so na izredni seji izvršilnega odbora banke predlagali, naj bi za tovarno čevljev Lilet začeli stečajni postopek. To je prvi predlog za stečaj katere gospodarske organizacije v Mariboru, a položaj v Liletu (na spisku pa je še nekaj dolgoletnih bolnikov) je tako težaven, da bi bilo podaljševanje agonije nesmiselno in neuspešno. S tem se je na seji strinjal tudi predsednik pobožnega izvršnega sveta Karol Žugej.

Toda težava je v tem, da za Lilet (530 zaposlenih) nihče nima pripravljenega odgovora na vprašanje, kako po stečaju. Pogovori z nemškimi partnerjem za iskanje izhoda tečejo, Kreditna banka pri tem sodeluje in v sklep z včerajšnje seje so med

drugim zapisali, da bo sodelovala tudi poslej, strokovno in z denarjem. Rešiti je namreč treba vsaj nekaj premoženja oziroma tisto, kar se da. Banka, največja upnica, ne more stati ob strani. Tačas znašajo Liletove neporavnane obveznosti več kot 17 milijard dinarjev, finančno stanje delovne organizacije pa je takšno, da Lilet praktično ne more več poslovati, saj je že junija znesek obveznosti presegel vrednost sredstev.

Vzroki za takšno stanje segajo v čas pred nekaj leti, ko je Lilet posloval brez posebnih razvojnih usmeritev, je povedal Darko Tolar, podpredsednik PO KBM, potem pa je bilo treba tovarno obnoviti. To so storili z znatno pomočjo banke, kmalu pa je postalo jasno, da bo Lilet težko vračal posojila. Konec meseca bosta potekli dve leti od izreka ukrepa druž-

benega varstva, prisilno vodstvo pa tovarne ni saniralo. Prva težava z izplačilom osebnih dohodkov je bila avgusta, ko je bil račun delovne organizacije blokiran neprekinjeno 28 dni, banka je morala blokado prekiniti, da ne bi po zakonu že takrat SDK sprožila stečajnega postopka.

V ponedeljek bi morali delavci Lileta dobiti plače. Dobili bodo zamčen osebni dohodek, (4.300.000 dinarjev) saj ni sprememba strukture proizvodnje (povečevali so delež »lon poslov«) ni pokrila vseh stroškov.

Kaj bo s premoženjem, so vprašali člani izvršilnega odbora banke. Pravega odgovora ni bilo. Za zdaj je treba le v delovni organizaciji pogledati, kateri del proizvodnega procesa bo še zdržal do konca, kaj pa bo treba že prej opustiti. Nekaj

upanja je, da bi z zahodnonemško firmo Fischer (in ob znatni pomoči bančnega denarja in strokovnega znanja) »očistili« sedanje stanje in našli tujega partnerja, da bi v tem delu Slovenije obdržali usnjarsko predelovalno industrijo. Za Lilet se zanima tudi neka italijanska firma.

Člani izvršilnega odbora so včeraj sklenili, da morajo v občinah narediti kakovosten pregled stanja v gospodarstvu, da ne bi v prihodnje obravnavali le posameznih gospodarskih bolnikov (kaj pa negospodarski, so opozorili), ampak je treba stanje reševati celovito in načrtno. Banka, ki je bila doslej pod pritiski, da mora za posamezne kolektive zagotavljati denar za plače, namreč tega ne zmore več.

Irena Ferluga

Slika 8: Članek o prvem stečaju v Mariboru

Vir: Večer, 14. 10. 1989

2.3.2 TRGOVINA

Trgovina se je na našem ozemlju začela razvijati v zgodnjem srednjem veku, ko je skupaj z obrtjo usmerjala razvoj mesta Maribor. Ko se je na začetku 16. stoletja pojavil zgodnji kapitalizem, so trgovci bogateli in začeli ustanavljati podjetja. Prišlo je do razvoja založništva, ki je delovalo po principu proizvodnje, delavec je blago izdeloval doma, podjetnik ali trgovec, pa ga je zalagal z delovnimi sredstvi in surovinami.

Obrt je imela pred izgradnjo Južne železnice sejmarski značaj in je delala za ožji krog potrošnikov. Tudi lokalna trgovina se je odvijala večinoma na sejmih, kjer so prišli v stik z mariborskimi obrtniki prebivalci Pohorja, Kozjaka, Dravskega polja in Slovenskih goric. Drava je bila tedaj najvažnejša prometna zveza, Maribor uvažal tekstilne, železne in obrtne artikle, izvažal pa vino, sadje, med, vosek in druge agrarne artikle.

Železniške proge so odprle pot mariborski trgovini, vendar je konkurenca drugih proizvodnih področij pričela izpodrivati mariborske poljedelske in obrtniške proizvode. Železnica pa je pripeljala tudi nove predmete, kot so peči, štedilniki in ostali gospodinjski pripomočki.

Leta 1912 je bilo v mestu Maribor zabeleženih 312 trgovin, ki so bile skoncentrirane v reprezentativnih ulicah starega trga, na Gosposki, Vetrinjski, Slovenski, Jurčičevi ulici in na Glavnem trgu, ob Koroški cesti vse do predmestja. Edini izvoznici trgovine sta bili vinska in manufakturna trgovina Gustav Pirchan in Jožef Kokoschinegg, ki sta imeli odjemalce tudi na Balkanu. Med leti 1925 in 1929, v obdobju nove konjunktore, je dobila trgovina takšno strukturo, ki se je ohranila vse do okupacije, ko so bili obrtni in trgovski obrati še vedno zgoščeni v starem mestnem jedru. Do krize je prišlo leta 1929, ko je promet trgovine padel za 30 %, prišlo je do zmanjšanja izvoza ter padca cen agrarnih produktov (Horvat in Novak, 1992).

Nova oblika trgovske ponudbe, ki se je pojavila v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja, je ustrezala množični proizvodnji, zahtevala je množično ponudbo, posledično pa tudi množično potrošnjo, s tem pa so se spremenile tudi nakupovalne navade prebivalcev. Nakupovalna središča se zaradi velikega pomena dobre dostopnosti najpogosteje locirajo na robu mestnega središča, najbližje avtocestnim vozliščem in glavnim vpadnicam, ter na območjih starih industrijskih con (Pak, 2007).

Leta 1997 je bil zgrajen Trgovsko poslovni center City, ki je zelo dobro integriran v mestno arhitekturo. V njegovi neposredni bližini, preko Titovega mosta, so po skupno 22 mesecih gradnje leta 2000 zgradili nakupovalno središče Europark (Slika 9). Medtem ko sta City in Europark dobro dostopna z mestnim avtobusnim prevozom, so ostala nakupovalna središča, ki so namenjena srednje- in dolgoročni oskrbi, dostopna le z osebnim avtomobilom. Prevladujoči izdelki v prodajalnah so oblačila, obutev in športni izdelki, ki jim sledijo drogerije, otroške trgovine ter trgovine za dom in okolico. Na območju Maribora se je v zadnjih letih lociralo veliko podružnic trgovinskih verig iz tujine, kot npr. Interspar, Drogerie Markt, Lidl in

Hofer, pa tudi podružnic slovenskega porekla, kot so Jager, Tuš in Mercator. Gre za trgovine z mešanim blagom in živilskimi izdelki.

Slika 9: Nakupovalno središče Europark

Vir: Europark – nakupovalno središče Maribora, d. b.

2.3.3 TURIZEM

Maribor ima ugodno prometno lego, dobro avtocestno povezavo s sosednjimi državami in tranzitno lego na stičišču dveh pomembnih evropskih koridorjev, ki mu omogočajo razvoj tranzitnega turizma. Njegov turistični razvoj se je pričel po izgradnji Južne železnice oziroma konec 19. stoletja, ko so ustanovili mestno olupševalno društvo. Med letoma 1991 in 2000 je bilo obdobje krize, ko se je zaradi vojne na Balkanu, propada industrijskih podjetij, spremembe tranzitnih tokov in velikega izpada turistov iz republik bivše Jugoslavije, zmanjšal obseg prenočitvenih zmogljivosti. Po letu 2000 se je z vstopom Slovenije v Evropsko unijo in vzpostavitev tranzitnih tokov ter razširitvijo turistične ponudbe, začelo obdobje prestrukturiranja turistične infrastrukture. Prišlo je do opaznega povečanja deleža turistov iz oddaljenih držav, predvsem v letu 2012, ko je imel Maribor naziv Evropske prestolnice kulture in so se v mestu odvijale številne, za turiste privlačne, kulturne prireditve (Horvat, 2012).

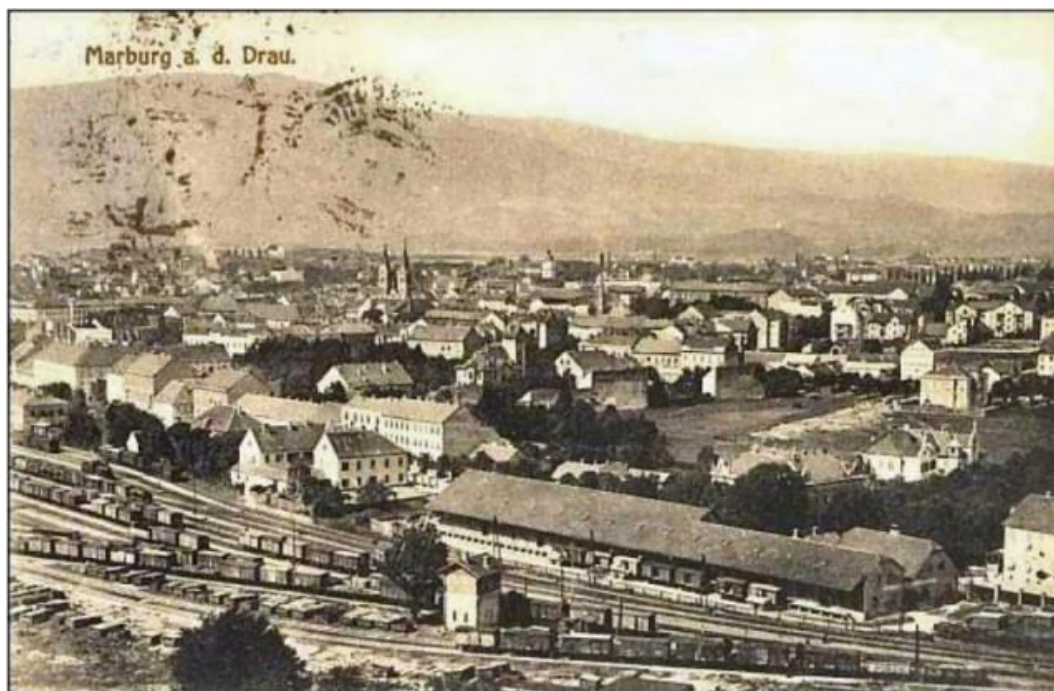
Mesto ima relativno bogato zgodovinsko kulturno dediščino, ki pa ima žal le regionalni pomen in mednarodno ne predstavlja pomembnega turističnega potenciala, izjema je Lent z najstarejšo trto na svetu. Zato pa pomemben turistični potencial mesta Maribor predstavljajo mednarodno prepoznavne kulturne ustanove in množične kulturne prireditve. Izvir termalne vode se izkorišča v rekreacijske in zdravstvene namene, športno-rekreacijski turizem ima pa dobre pogoje tako v zimskem kot poletnem času. Tukaj ima vodilno mesto območje Pohorja, ki ima največje smučarsko območje v državi in najdaljšo progo za nočno smuko. Okolica mesta je poznana po odličnih vinogradniških legah in vrhunskih vinih, tako da so pomemben element turistične ponudbe tudi vinske ceste, kleti in vinoteke (Zavod za turizem Maribor – Pohorje, b. d.).

Glede na obstoječo turistično ponudbo kaže Maribor vse značilnosti turističnega kraja z razvitim turizmom. Turiste privlačijo staro mestno središče s kulturnozgodovinskimi spomeniki, pestra in razvita turistična infrastruktura, mednarodno prepoznavne izobraževalne in kulturne ustanove ter poslovne, kongresne, etnološke, kulturne in športne prireditve (Horvat, 2012).

2.4 PROMET

Mesto Maribor je ne samo gospodarsko, kulturno, turistično in univerzitetno središče, ampak tudi prometno, saj leži na pomembnem avtocestnem križišču, ki poteka proti Dunaju, Budimpešti in Zagrebu, navsezadnje pa je povezan tudi s Celjem in Ljubljano.

Prometna vloga mesta se je spremenila leta 1846, ko je Maribor dosegla železnica Dunaj–Trst in s tem sunkovito pospešila razvoj trgovine in industrije. Kakšen pomen je imela železniška povezava v tistem času, je razvidno, če primerjamo Maribor in Ptuj, ki sta bila do sredine 19. stoletja po številu prebivalstva in velikosti približno enaka, po izgradnji železniške proge skozi Maribor, pa je mesto začelo rasti hitreje (Horvat in Roškar, 2010).

Slika 10: Severna stran glavnega kolodvora leta 1911

Vir: Vlaki.info, d. b.

Maribor je postal pomembno prometno križišče proti Jadranskemu morju in prek Pragerskega proti Budimpešti, leta 1863 pa še proti Celovcu, ko so zgradili Koroško železnico. Prisotnost železniškega kolodvora je v mestu prenesla težišče gospodarskega utripa iz starega dela mesta v graško predmestje. Nekoč nepomembna uličica med mestnim gradom in na novo zgrajenim kolodvorom je po izgradnji železnice postala ena najlepših mestnih vpadnic (Radovanovič, b. d.).

Maribor je danes križišče dveh evropskih koridorjev. V. in X. koridor nista pomembna samo na mestni ravni, vendar tudi z vidika nacionalnega razvoja, saj omogočata velik pretok blaga, prometa in turistov (»Turizem v Mariboru skozi zadnjih 30 let«, 2013).

Javni mestni potniški prevoz v Mariboru trenutno na podlagi koncesijske pogodbe z Mestno občino Maribor izvaja podjetje Marprom, in sicer na devetnajstih avtobusnih linijah. Prevoz potnikov v linijskem cestnem prometu se opravlja po vnaprej določenem voznem redu, je zagotovljen vse dni v letu, vendar v različnem obsegu.

Letališče Maribor je za komercialni promet odprto od maja 1976, ko je imelo 10 rednih linij, večinoma po bivši državi Jugoslaviji. Večina tovornega prometa je potekala z Rusijo, Afriko in Bližnjim vzhodom. Leta 1999 so obnovili vzletno-pristajalne steze, leto kasneje pa še letališke ploščadi. Na predlog mariborskega letališča in Silva Škornika je vlada Republike Slovenije leta 2008 sprejela sklep o preimenovanju letališča Maribor v Letališče Edvarda Rusjana Maribor (Podgoršek, 2012).

Letališče Edvarda Rusjana je drugo največje letališče v Sloveniji in leži v bližini Maribora, v občini Hoče - Slivnica. Čarterski poleti predstavljajo večino letov, ki jih v prihodnje nameravajo tudi povečati. Letališče je upravljano s strani Aerodroma Maribor d. o. o. in ima trenutno 26 zaposlenih oseb s strokovno izobrazbo in ustreznimi licencami (prav tam).

2.5 ŠOLSTVO

Tradicija šolstva v Mariboru sega v leto 1224, ko je mesto dobilo prvo župnijsko šolo. Pomembna za razvoj slovenskega izobraženstva je leta 1758 ustanovljena gimnazija. S premostitvijo škofije v Maribor je leta 1859 tu z bogoslovjem nastala prva visoka šola, deset let kasneje je Maribor dobil štiriletno učiteljsko, 1870. leta realko, dve leti za tem pa še deželno sadjarsko in vinarsko šolo. Po drugi svetovni vojni so potrebe gospodarstva po novih strokovnjakih narekovale ustanovitev višjih šol, tako sta leta 1959 nastali višja komercialna in višja tehnična šola, kasneje pa še višja agronomska, višja pravna, višja stomatološka šola in pedagoška akademija. Leta 1961 so se vse višje šole združile v Združenje visokošolskih zavodov, leta 1975 pa v Univerzo v Mariboru (Pivka in Radovanovič, str. 82, 2004).

Predšolska vzgoja v Mestni občini Maribor se izvaja v 36 enotah otroških vrtcev, ki so organizirani v 8 samostojnih javnih vzgojno-izobraževalnih zavodih, v predšolskih oddelkih Centra za sluh in govor ter treh zasebnih vrtcih, in sicer Zavod za razvoj waldorfske pedagogike, Waldorfski vrtec Studenček in Zavod Antona Martina Slomška, Hiša otrok – vrtec Montessori. Oddelki prvega in drugega starostnega obdobja so oblikovani skladno z določbami Zakona o vrtcih ter

Pravilnika o normativih in kadrovskih pogojih za opravljanje dejavnosti predšolske vzgoje (Mestna občina Maribor, b. d.).

V občini deluje 20 javnih osnovnih šol, med katerimi sta tudi osnovna šola, namenjena učencem s posebnimi potrebami, in zasebni vzgojno-izobraževalni zavod Waldorfska šola Maribor. V okviru Andragoškega zavoda deluje tudi osnovna šola za odrasle, v Centru za sluh in govor pa osnovna šola za slušno in govorno prizadete otroke. Mestna občina Maribor daje na področju osnovnega šolstva prednost postopnemu saniranju obstoječega in pridobivanju novega osnovnošolskega prostora, izvajanju nadstandardnih pedagoških programov in zagotavljanju pogojev za izvajanje fakultativnega pouka tujih jezikov, računalništva in plavanja. Veliko pozornost posvečajo izvajanju programa za preprečevanje odvisnosti otrok in mladine, mestna občina prav tako financira prevoz učencev in subvencionira šolsko prehrano otrokom iz socialno šibkejših družin (prav tam).

Srednješolski izobraževalni programi so programi nižjega in srednjega poklicnega izobraževanja, srednjega tehniškega, poklicno-tehniškega in drugega strokovnega izobraževanja, gimnazije ter prilagojeni programi za mladostnike s posebnimi potrebami in izobraževalni programi za odrasle. V občini je omogočeno srednješolsko izobraževanje na devetnajstih srednjih šolah z več kot 200 različnimi programi s področij kmetijstva, strojništva, računalništva, farmacije, ekonomije, zdravstva, kulturno-pedagoškega in splošnoizobraževalnega področja. Dijaki se srečujejo tudi z obveznimi izbirnimi vsebinami oz. interesnimi dejavnostmi, ki pomenijo enega izmed načinov za razširjanje in poglobljanje splošnega znanja (prav tam).

V sestavu Univerze v Mariboru je danes devet fakultet, visoka šola, Univerzitetna knjižnica Maribor, Univerzitetni športni center Leona Štuklja in Študentski domovi. S približno 1700 zaposlenimi sodi Univerza v Mariboru med najpomembnejše delodajalce v regiji in ima izjemne razvojne potenciale.

Slika 11: Univerza v Mariboru

Vir: Vlaki.info, d. b.

2.6 KULTURA V MARIBORU

Mesto Maribor zraven svoje bogate kulturne dediščine ponuja tudi pester program popularnih prireditev in prireditev visoke kulture, ki so zanimive in privlačne tako za prebivalce mesta Maribor kot tudi za tuje turiste. Nekaj najprivlačnejših, najbolj poznanih in obiskanih objektov in prireditev bomo strnili v naslednja podpoglavja.

2.6.1 KULTURNA DEDIŠČINA MARIBORA

2.6.1.1 MESTNI GRAD

Mariborski mestni grad obdajajo živahni Grajski trg, Trg generala Maistra in Trg svobode, krasijo ga različna stilna in gradbena obdobja. Leta 1478 so začeli graditi upravni dvor, ki so ga na severni strani naslonili na mestno obzidje. Postopoma so jedro obdala še druga poslopja: bastija leta 1562, po letu 1620 štirje ogelni stolpiči, od katerih je ohranjen samo še jugozahodni, po letu 1640 pa še galerijski hodnik. Grad se je širil vse do začetka 19. stoletja, ko se je začelo siromašenje grajskega kompleksa (Pokrajinski muzej Maribor, 2007; Curk in Premzl, 2012).

Osrednji prostor gradu je viteška dvorana, ki ima bogato notranjo opremo s slikarjami. Na ovalnem stropu je podoba konjeniške bitke med krščansko in turško

vojsko, ki jo je graški slikar Johann Gebler naslikal leta 1763. Stopnišče mariborskega gradu, ki ga je med leti 1747–1750 dal pozidati grof Henrik Adam Franc Brandis, je edina profana rokokojska arhitektura v Sloveniji, na vseh straneh ima konkavno razgibano ostenje.

Grad je v 19. stoletju začel izgubljati svojo pravo podobo, saj so mu odvzeli tri stolpe in podrli grajski portal, skozi grajsko dvorišče pa speljali Grajsko ulico. Leta 1933 je grad kupila mestna občina, pet let kasneje pa se je v grad vselil Pokrajinski muzej, ki se ukvarja z zbiranjem, raziskovanjem, ohranjanjem in razstavljanjem kulturne dediščine s področij etnologije, arheologije in kulturne zgodovine na prostoru širše mariborske regije (prav tam).

Slika 12: Mariborski grad

Vir: Zavod za turizem Maribor – Pohorje, b. d.

2.6.1.2 GLAVNI TRG S KUŽNIM ZNAMENJEM IN ROTOVŽEM

Največji mariborski trg je Glavni trg, ki se nahaja v neposredni bližini Starega mostu in Koroške ceste. Trg je prvič omenjen leta 1315, saj so bili na njegovem mestu nekoč pranger (sramotilni steber), kletka in klada za prestopnike. Leta 1681 jih je nadomestil Marijin steber, sedanje kužno znamenje pa so postavili leta 1743. Na obeh koncih trga sta bila javna vodnjaka, na trgu pa je od srednjega veka pa do prve polovice 20. stoletja potekala živahna trgovinska dejavnost.

Rotovž je nastal postopoma iz dveh hiš, s čeloma zgrajenih proti trgu in med seboj ločeni z dvoriščnim prehodom. Italijanski mojstri so ga med letoma 1563 in 1565 renesančno prezidali. Na balkonu je upodobljen mestni grb z dvema levoma in letnico 1565. Danes sta v rotovžu Razstavni salon in mestna slavnostna dvorana, klet in pritličje pa zaseda restavracija (Curk in Premzl, 2012).

2.6.1.3 SLOMŠKOV TRG IN STOLNA CERKEV

Na zahodnem delu starega mestnega jedra stojita Stolna cerkev in kip škofa Antona Martina Slomška, ob njiju se razprostira park z bazenčkom in kipcem Korlekom ter mogočne stavbe: stavba Univerze v Mariboru, Slovensko narodno gledališče in poslopje Pošte.

Okoli cerkve je bilo nekoč mestno pokopališče, kjer je bilo pokopanih veliko znamenitih mariborskih družin. Nekateri nagrobniki so se ohranili in so danes vzdani v zunanjo steno cerkve. Prezbiterij premore klopi iz leta 1771, na katerih so v pozlačenem reliefu upodobljeni prizori iz življenja Janeza Krsnika. Avtor reliefa je rezbar Jožef Holzinger, ki je v baročni dobi dozidano kapelo sv. Križa opremil z oltarjem, v katerem je od leta 1996 tudi grob Antona Martina Slomška.

Ovalno privzdignjeno ploščad s kamnitimi stebriči je leta 1938 zasnoval slovenski arhitekt Jože Plečnik, trideset let kasneje pa je po njegovi zasnovi celotni trg uredil arhitekt Branko Kocmut.

Stavba mariborske pošte je postavljena na kraju, kjer so bili nekoč mestna ubožnica, cerkev sv. Duha, meščanski špital in dekliška šola (Curk in Premzl, 2012; Zavod za turizem Maribor – Pohorje, b. d.).

2.6.1.4 ŽIDOVSKI TRG

Trg se nahaja v najstarejšem delu mesta Maribor, na Lentu, med preostanki nekdanjega židovskega geta. Obkrožajo ga židovski stolp, židovska sinagoga in nekdanji obrambni stolp srednjeveškega mariborskega obzidja, v katerem se nahaja slovenska galerija za fotografijo. Na trgu stoji mogočno drevo z imenom Pajesen iz

Kitajske in železni kip iz petih skulptur vzdignjenih na betonskem podstavku, ki so delo akademskega kiparja Marijana Mirta.

V Mariboru Jude prvič zasledimo med letoma 1274 in 1296. Sinagoga je bila versko, duhovno in kulturno središče takratne mariborske judovske skupnosti in je prvič omenjena leta 1429, čeprav bi po nekaterih zapisih naj obstajala že prej. Ob njej so nekoč stali še rabinova hiša, talmudska šola in najverjetneje prvotno pokopališče, ob reki Dravi pa obredno kopališče. Sinagoga je bila v začetku 80. let 20. stoletja preurejena v likovno razstavišče, deset let kasneje pa temeljito obnovljena in danes služi kot kulturno prireditveni prostor (Pivka in Radovanovič, 2004).

Slika 13: Sinagoga

Vir: Bojan Nedok, 2010

2.6.1.5 OBRAMBNI STOLPI

Vodni stolp

Na Lentu, tik ob Dravi, stoji mogočna renesančna mestna utrdba iz 16. stoletja. Prebivalci so stolp zgradili zaradi strahu pred turškimi vpadi in z njim pomaknili obrambo mesta k reki. Danes stoji na 142 centimetrov višjih temeljih od prvotnih, saj jih je bilo zaradi naraščanja vodne gladine ob dograditvi jezua v Melju treba zvišati. Nad Vodnim stolpom se v ozadju iz stare židovske četrti dviga Židovski

stolp, ki smo ga omenili že v podpoglavju Židovski trg (Zavod za turizem Maribor – Pohorje, b. d.).

Sodni stolp

Sodni stolp je bil zgrajen leta 1310 kot obrambni stolp v jugozahodnem delu mestnega obzidja. Na novo so ga pozidali leta 1540 in pokrili s stožčasto streho, ki je v 17. stoletju pogorela. Ime Sodni stolp mu je dala ljudska domišljija, saj je bilo v srednjem veku in na začetku novega veka prizorišče sojenja magistrat, smrtno kazni pa so opravljali na morišču izven mesta. Najprej so ga uporabljali v obrambne namene, kasneje pa je služil kot skladišče in proizvodni obrat (Zavod za turizem Maribor – Pohorje, b. d.).

Čeligijev stolp

Čeligijev stolp je edini še ohranjen stolp izmed petih stolpov severnega mestnega obzidja. Stavba, ki jo imenujejo tudi Črni stolp, je dobila ime po mariborskih pivovarjih Tscheligijih. Kamnita stavba je bila zgrajena leta 1465, je skoraj kvadratne oblike, danes jo pa obkroža množica novozgrajenih blokov (Curk, 2000).

2.6.1.6 LENT IN STARA TRTA

Ime Lent izvira iz stare nemške besede »Lander«, kar v prevodu pomeni prostor za pristajanje, saj je bilo na tem mestu pomembno pristanišče, kjer je letno pristajalo do 1100 splavov. Tu je stala pomembna vodna utrdba – Benetke, ki je nastala v 16. stoletju. Leta 1919 so Lent preimenovali v Pristan, v 80. letih 20. stoletja pa so Lent začeli načrtno obnavljati in tako ga danes poživljajo številne kavarne in gostilne. Prenovili so tudi stare stavbe, ki dajejo Lentu čar starinskosti. Na Lentu se odvijajo različne prireditve, prva odmevnejša je bila Splavarski krst leta 1985, od leta 1993 pa se na tem mestu odvija Festival Lent.

Najstarejša, 400 let stara vinska trta sorte žametovka ali modra kavčina, še danes rodi. V Štajerskem deželni muzeju v Gradcu lahko občudujemo slike iz leta 1957 in leta 1681, kjer je dobro vidno pročelje hiše, sezidane v 16. stoletju, ki je bilo poraščeno z danes čaščeno Staro trto. Trta je največja etnografska znamenitost

Maribora in je iztočnica in cilj vseh vinskih cest iz gričevnatega mestnega vinskega okoliša (Zavod za turizem Maribor – Pohorje, b. d.).

2.6.1.7 FRANČIŠKANSKA CERKEV

Frančiškanska cerkev ali Bazilika Matere Usmiljenja je bila zgrajena med leti 1892 in 1900 po načrtih dunajskih mojstrov in je ena izmed sedmih bazilik v Sloveniji. Cerkev je troladijska, v višino meri 57,5 metrov in je bila prvotno v celoti poslikana po vzoru stenskega slikarstva iz 11. in 12. stoletja. Danes je ohranjena le poslikava na slavaloku, ki prikazuje Marijo, sedečo na prestolu, v naročju pa drži Jezusa. Glavni oltar je najlepši in najdragocenejši okras cerkve. Izdelan je iz sedemnajstih vrst marmorja. Cerkev ima šest stranskih oltarjev, prižnica počiva na osrednjem močnejšem stebru, na strehi prižnice pa je kip Janeza Krstnika s križem v rokah (Pivka in Radovanovič, 2004; Klipšteter, 2011).

Slika 14: Frančiškanska cerkev

Vir: Miran Kambič, 2013

2.6.1.8 DVOREC BETNAVA

Visokobaročni dvorec stoji na ravnini ob Streliški ulici v predmestju mesta Maribor. Viri Betnavo prvič omenjajo leta 1319, listina omenja dvorec z imenom Wintenaw. V 16. stoletju je Betnava prerasla v utrjeno renesančno graščino z vodnim jarkom. Okrog pravokotnega dvorišča so stala štiri dvonadstropna krila z

oglatimi stolpi na vogalih, pred dvorcem pa je bil kvadraten vrt. Leta 1589 so si protestanti ob dvorcu postavili cerkev in šolo, do leta 1628 je bilo tam tudi njihovo pokopališče.

Dvorec je leta 1685 pogorel, zato so ga v 18. stoletju baročno preoblikovali tako, da so ga bogato okrasili z rizaliti, osrednjo os so poudarili z valovitim balkonom in trikotnim čelom s kipoma dečkov, ki držita v rokah poljedelsko orodje. Slavnostno dvorano so poslikali leta 1784 z baročno iluzionistično arhitekturo, ki jo dopolnjujejo alegorični prizori. Med leti 1587 in 1660 je v dvorcu prebivala rodbina Herberstein, med leti 1728 in 1863 grofje Brandis, nato pa je postal last lavantinske škofije (Bogataj idr., 2012).

2.6.1.9 SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE MARIBOR

Slovensko narodno gledališče Maribor je največji kulturni zavod v Sloveniji. Je edina gledališka hiša pri nas in med redkimi v Evropi, ki združuje dramski, glasbeni in plesni gledališki izraz. Gledališče je gostitelj in organizator osrednjega festivala slovenskih dramskih gledališč Borštnikovo srečanje.

Gledališko poslopje je bilo zgrajeno konec leta 1851 in okvirni tloris dvorane je od tistih časov ostal nespremenjen. Kompleks je bil do razpada Avstro-Ogrske središče kulturnega in družabnega življenja mariborskih Nemcev, v njem pa je nekaj časa deloval znameniti avstrijski skladatelj Robert Stolz.

Nacistični okupator je slovensko gledališče v Mariboru odpravil in za tri leta uvedel nemško govoreče, nato so ga leta 1945 obnovili in v maju je Fran Žižek že režiral prvo predstavo. Od leta 1966 je Slovensko narodno gledališče v Mariboru gostitelj Borštnikovega srečanja, namen festivala pa je ovrednotiti minulo sezono in počastiti najboljše (Slovensko narodno gledališče Maribor, b. d.).

2.6.2 KULTURNE PRIREDITVE

2.6.2.1 BORŠTNIKOVO SREČANJE

Borštnikovo srečanje je dobilo svoje ime po utemeljitelju umetniškega gledališča na Slovenskem, igralcu in režiserju Ignaciju Borštniku. Od svoje ustanovitve, leta 1966, ima festival domicil v Slovenskem narodnem gledališču Maribor.

Festival je tekmovalnega značaja, ob njegovem zaključku vsako leto podelijo nagrade za najboljše predstave, najboljšo režijo ter igralske, glasbene in druge umetniške dosežke. Posebne pozornosti je deležna podelitev Borštnikovega prstana, ki ga vsako leto podelijo igralcu ali igralki, ki je pustila globoko umetniško sled (Slovensko narodno gledališče Maribor, b. d.).

2.6.2.2 FESTIVAL MARIBOR

Festival je strnjen v dvotedensko prireditev z dvajsetimi koncerti, razstavami in delavnicami, ki se predstavlja tudi z multimedijskimi projekti ter prvinsko etnično, klasično vzhodnjaško ali jazzovsko glasbo. Koncerti se odvijajo na različnih lokacijah, od mariborskih koncertnih dvoran do drugih manjših prizorišč, polnih zgodovine in šarma: dvorana Union, Ptujski grad, dvorec Dornava in druge.

Vsakoletni seznam udeležencev festivala je niz mednarodno cenjenih in uveljavljenih umetnikov. Ob tujih glasbenikih tvorijo jedro glasbenega ustvarjanja na Festivalu Maribor tudi priznani domači glasbeniki. Stalnica v programskem konceptu festivala je tudi predstavitev in promocija mladih slovenskih umetnikov, ki jim predstavlja skupno koncertiranje z velikani klasične glasbe odlično referenco (Festival Maribor, 2014).

2.6.2.3 FESTIVAL LENT

Festival Lent je največji mednarodni medkulturni festival v Sloveniji, ki se začne konec junija in traja dva tedna. Festival poteka na več odrih hkrati in ponuja raznovrstne predstave (lutkovne, gledališke in plesne), koncerte klasične,

popularne, etno in jazz glasbe ter kantavtorske večere, delavnice za otroke, športne prireditve ter stand up komedijo.

Festival je razdeljen na posamezne festivale znotraj glavnega dogajanja (folklorni festival, Jazzlent, otroški Lent in festival uličnega gledališča), med katerimi posebej izstopa mednarodni folklorni festival Folkart, ki se odlikuje po kakovosti in raznolikosti domačih in tujih folklornih skupin.

Kulturne prireditve spremlja bogata gostinska ponudba, Folkart in Festival Lent pa tradicionalno sklene velik ognjemet (Festival Lent, 2014; Zavod za turizem Maribor – Pohorje, b. d.).

2.6.2.4 FESTIVAL STARE TRTE

Vrhunec prireditve v čast Stare trte je njena trgatav, ko se pred njenim domom na Lentu zberejo številni obiskovalci, med katerimi so tudi dobitniki njenega cepiča. Gre za 10-dnevni turistični kulinarično-vinsko-kulturni festival, za popestritev same prireditve skozi vse dni se poskrbi s pestrim kulturnim programom. Na čast tej izredni zapuščini lahko v času festivala degustiramo dobrote ekoloških kmetij, poizkusimo različna vina, si ogledamo razstavo sadja in bučnega olja ter obiščemo ekološko tržnico.

Prvi grozd, ki ga poskusi in oceni gospodar, mariborski župan, je zelo pomemben, saj zaukaže začetek trgatve, ko ugotovi, da je grozdje zrelo. Stara trta je največja etnografska znamenitost Maribora, je simbol bogate vinske kulture Maribora in Štajerske. Leta 2004 je bila trta vpisana v Guinnessovo knjigo svetovnih rekordov kot najstarejša trta na svetu. Deblo Stare trte ima premer 25 centimetrov, odlikuje jo bujna rast, odpornost proti boleznim, bogata rodnost in seveda zelo dolga življenjska doba (Mestna občina Maribor, b. d.; Zavod za turizem Maribor – Pohorje, b. d.).

Slika 15: Stara trta na Lentu

Vir: Zavod za turizem Maribor – Pohorje, b. d.

2.7 ŠPORT

Gondolska žičnica, ki je odprta od leta 1957, je poleg nekaterih planinskih koč, na primer Mariborske in Ruške, dala zalet razvoju zimskošportnega turizma na Mariborskem Pohorju. Danes je na Pohorju več planinskih in počitniških domov ter nad 30 kilometrov smučarskih prog. Leta 1992 je bil ob vznožju Pohorja zgrajen snežni stadion, kjer je smuka na umetnem snegu možna vse do zgodnje pomladi. Od leta 1964 na pohorskih smučiščih potekajo vsakoletne tekme v slalomu in veleslalomu za pokal Zlate lisice (Pivka in Radovanovič, 2004).

Pohorje je pravi raj tudi za druge športe. Od spodnje postaje Pohorske vzpenjače se vsak dan proti vrhu Pohorja poda množica planincev, gorski kolesarji se mimo Doma obrambne vzgoje in domačije Kordek na vrh Pohorja vzpenjo po gozdni cesti, ob lepem vremenu in ugodnem vetru pa se z vrha Pohorja spuščajo zmajarji in jadralni padalci.

Drugo večje rekreacijsko območje, zlasti za vodne športe je nastalo ob zajezenem Mariborskem jezeru. Pomembne površine za rekreacijo so še športni park Ljudski vrt, Dvorana Tabor, Atletski stadion Poljane, Hipodrom Kamnica, kopališči Mariborski otok in Pristan, Ledna dvorana ter Mestni park s Tremi ribniki, Piramido in Kalvarijo (prav tam).

2.7.1 LJUDSKI VRT

Ljudski vrt je naravna, kulturna, arhitekturna in športna znamenitost mesta Maribor in gosti nogometaše od leta 1961. Poimenovali so ga po mariborskem drevesnem parku, ki je bil zasajen na zemljišču današnjega stadiona leta 1873. Zdajšnje igrišče je bilo zgrajeno leta 1952, tribuna z znamenitim lokom pa deset let kasneje. Leta 1994 so lesene klopi zamenjali plastični stoli, štiri leta kasneje pa še betonska stojišča na nepokritem delu stadiona. Novo zgodovino piše Ljudski vrt od leta 2008, ko je bil deležen temeljite prenove v sodoben objekt.

Tukaj so se odvijale številne odmevne tekme, v posebnem spominu ostaja 24. avgust 1994, ko so nogometaši Maribora zabeležili najvišjo zmago (10:0 proti estonski Normi) evropskih pokalih tekmovanja (Nogometni klub Maribor, b. d.).

Slika 16: Ljudski vrt

Vir: Nogometni klub Maribor, b. d.

2.7.2 KOPALIŠČE PRISTAN

Iz samoprispevka občanov je bilo kopališče zgrajeno leta 1972. Prvotno kopališče je imelo dva aluminijasta bazena, velikega in manjšega, ter precej veliko sanitarno kopališče z okrog tridesetimi tuši in dvajsetimi kadmi, ki so bili namenjeni občanom brez kopalnic.

Kopališče do leta 2003, ko se je v Pristanu dogradil nov moderni olimpijski bazen, ni bilo deležno večjih rekonstrukcij. Takrat so zamenjali stari mali bazen in zgradili nov betonski bazen, namenjen poučevanju plavanja (Mestna občina Maribor, b. d.).

2.7.3 ŠPORTNA DVORANA TABOR

Dvorana Tabor je športni objekt s 118 prostori in skupno površino 9500 kvadratnih metrov, ki nudijo športnikom mariborskih klubov prostor za vadbo in tekmovanja, v dopoldanskem času pa omogoča obvezno športno vadbo šolam na območju Tabora. Glavna dvorana je primerna tako za odbojko, košarko, badminton, kondicijske treninge, kot tudi za organizacijo prireditev. Od leta 1984 se je v dvorani zvrstilo več kot 7500 prireditev. Zraven glavne dvorane je v objektu še kegljišče, dvorana za namizni tenis, masažna soba, dvorana za borilne športe ter soba za izvedbo seminarjev (Mestna občina Maribor, b. d.).

2.7.4 HIPODROM KAMNICA

Konjenišтво ima v Mariboru že zelo dolgo tradicijo. Prve kasaške konjske dirke so bile 9. septembra 1883 na tezenskem dirkališču. Organiziralo ga je novoustanovljeno društvo Marburger Renn-Verein, ki je veljalo za eno najatraktivnejših društev v Mariboru. S svojim delovanjem je kot del športnega in družabnega življenja Maribora vplivalo na razvoj športne kulture v Mariboru in na področju takratne Spodnje Štajerske. Društvo so odlikovali vrhunski športni rezultati in vzorna organizacija društvenega in družabnega življenja, zato ga lahko uvrščamo v sam vrh športne zgodovine Maribora (Mestna občina Maribor, b. d.).

2.7.5 UNIVERZITETNI ŠPORTNI CENTER LEONA ŠTUKLJA

Športni center se nahaja v študentskem naselju na Gosposvetski cesti. Ima več namenskih dvoran; osrednjo s centralnim igriščem za košarko, odbojko, rokomet in nogomet, ki pa ima možnost pregraditve v tri sektorje. V objektu so tudi spremljevalne dvorane, kot so oblazinjena dvorana, primerna za izvajanje vseh vrsti borilnih veščin, joge, pilatesa in terapevtske vadbe. Dvorana za aerobiko in plesne ima vso potrebno opremo za aerobne in plesne treninge. V dveh dvoranah je

možno igrati skvoš ali obiskovati fitnes. Za dobro počutje in sprostitev je študentom na voljo tudi suha finska savna ter športna masaža, ki jo izvajajo usposobljeni fizioterapevti (Univerza v Mariboru, b. d.).

3 UČNI PREDMET DRUŽBA

3.1 OPREDELITEV PREDMETA DRUŽBA

Namen predmeta družba je spoznavanje razmerja med posameznikom, družbo in naravnim okoljem, v katerem živi. Gre za spoznavanje in vrednotenje družbenega, kulturnega in naravnega okolja ter vsakršno povezavo med njimi. Družba je nadgradnja, v katerem so razširjeni cilji, dejavnosti in vsebine, ki so jih učenci spoznali v prvih treh letih pri predmetu spoznavanje okolja. Znanje, ki ga bodo učenci pridobili pri predmetu družba, pa bodo kasneje nadgradili pri predmetih zgodovine, geografije, gospodinjstva, državlanske vzgoje in etike. (Budnar idr., 2011)

Predmetnik v devetletni osnovni šoli predvideva 175 ur družbe, 70 ur v 4. razredu in 105 ur v 5. razredu. (prav tam)

»Družba je predmet, v katerega so vključeni cilji s področja geografije, sociologije, zgodovine, etnologije, psihologije, ekonomije, politike, etike, estetike, ekologije idr.« (Budnar idr., 2011, str. 4).

3.2 SPLOŠNI CILJI PREDMETA DRUŽBA

»Pri predmetu družba učenci razvijajo:

- *razumevanje o svojem družbenem, kulturnem in naravnem okolju v času in prostoru,*
- *zavedanje o interakciji, soodvisnosti kulturnih, družbenih, naravnih procesov in pojavov ter pomembnost trajnostnega razvoja,*
- *družbene, komunikacijske in raziskovalne spretnosti in sposobnosti, ki jim ob znanjih omogočajo uspešno ravnanje v okolju,*
- *stališča in vrednote v okviru okoljske, državlanske in domovinske vzgoje ter vzgoje za demokracijo in človekove pravice,*
- *spoznavne, emocionalne, socialne sposobnosti ter spretnosti (logično in kritično mišljenje, ustvarjalnost, učinkovite strategije za reševanje vprašanj*

itd.) in strategije vseživljenjskega učenja (socialne in državljsanske kompetence, sporazumevanje v maternem jeziku, samoiniciativnost in podjetnost, digitalna pismenost, učenje učenja, kulturna zavest in izražanje ipd.)« (Budnar idr., 2011, str. 5).

3.3 CILJI GLEDE NA VSEBINSKI SKLOP

V preglednici 4 predstavljamo cilje predmeta družbe, ki se ločijo na tri posamezne sklope: ljudje v družbi, ljudje v prostoru ter ljudje v času. Cilji posameznega sklopa so med seboj povezani in prepleteni, kar učencem omogoča lažje razumevanje učne snovi.

Preglednica 4: Vsebinski sklopi in cilji

<i>Vsebinski sklopi</i>	<i>Cilji</i>
<i>LJUDJE V DRUŽBI</i>	<p><i>Učenci:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>pridobivajo znanja spretnosti ter sposobnosti v raziskovanju neposrednega družbenega okolja,</i> • <i>poglobljajo razumevanje svojih osebnih značilnosti ter prepoznajo vloge, ki jih imajo v različnih skupinah in skupnostih; spoznavajo, kako pomembno je za posameznika, da je povezan s člani družine, ljudmi v šoli, lokalni skupnosti ter širšem okolju,</i> • <i>spoznavajo pomen temeljnih človekovih in otrokovih pravic, dolžnosti in odgovornosti,</i> • <i>razvijajo razumevanje o pomenu sodelovanja med ljudmi; spoznavajo načine in oblike sodelovanja, tekmovanja in reševanja sporov,</i> • <i>spoznavajo družbene razlike med ljudmi, vključenost in izključnost posameznih skupin,</i> • <i>presojajo o tem, kako tehnološki in družbeni razvoj vplivata na okolje in kakovost življenja ljudi; spoznavajo pomen pojma trajnostnega razvoja,</i> • <i>razvijajo pozitiven odnos do države Slovenije, domovine in Evropske unije (EU)« (Budnar idr.,2011, str.5).</i>
<i>LJUDJE V PROSTORU</i>	<p><i>Učenci:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>širijo prostorsko orientacijo od domačega kraja, domače pokrajine na Slovenijo, Evropo in svet (informativno),</i>

	<ul style="list-style-type: none"> • spoznavajo osnovne geografske značilnosti naravnih enot Slovenije, • se kartografsko opismenjujejo – berejo preproste zemljevide različnih meril in vsebin, skicirajo preproste zemljevide, • raziskujejo in spoznavajo geografske pojave in procese na različne načine (pisni, grafični viri, film, neposredno opazovanje, anketiranje, kartiranje), • spoznavajo pomen delovanja in načrtovanja z vidika trajnostnega razvoja« (Budnar idr., 2011, str. 6.).
LJUDJE V ČASU	<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • spoznavajo življenje ljudi v preteklosti (zlasti v domači pokrajini) in ga primerjajo z današnjim življenjem, • spoznavajo slovensko kulturno dediščino in razvijajo zavest o narodni identiteti in državni pripadnosti, • spoznavajo razdeljenost preteklosti na zgodovinska obdobja in se orientirajo v času z uporabo časovnega traku, • raziskujejo preteklost z uporabo različnih virov in dejavnosti (terensko delo), • spoznavajo načine življenja danes in v preteklosti, • ugotavljajo razmerja med posameznikom in različnimi skupnostmi, družbo ter njihovim naravnim in kulturnim okoljem, primerjajo dediščino preteklosti in sodobnosti, razvijajo pozitiven odnos do narave in kulturne dediščine« (Budnar idr., 2011, str. 6.).

Vir: Učni načrt družba, 2011

3.4 OPERATIVNI CILJI IN VSEBINE

V preglednici 5 bomo predstavili učni načrt za pouk družba v 4. razredu osnovne šole, ki je bil izdan leta 2011 in v preglednici 5 učni načrt za pouk družba v 5. razredu osnovne šole, ki je bil izdan istega leta.

Preglednica 5: Učni načrt za pouk družba v 4. razredu

4.razred	
Cilji	Predlagane vsebine
<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • znajo določiti glavne smeri neba s soncem, senco, uro in kompasom, 	<p>PROSTORSKA ORIENTACIJA IN KARTOGRAFIJA</p>

<ul style="list-style-type: none"> • poznajo sestavine zemljevida (znaki, tloris, mreža, legenda, naslov, datum, avtor, grafično merilo), • se orientirajo na različnih skicah, kartah, zemljevidih (domači kraj/domača pokrajina); znajo brati podatke (besedilni, količinski, simbolični podatki), • znajo skicirati preproste skice, zemljevide, • uporabljajo kartiranje kot metodo shranjevanja in prikazovanja prostorskih podatkov, 	
<ul style="list-style-type: none"> • poznajo naravne osnove za nastanek in razvoj domačega kraja za življenje ljudi, • spoznajo gospodarske in druge dejavnosti, različne poklice, • prepoznajo in analizirajo varne in manj varne poti za pešce in kolesarje, • poznajo različne dejavnike, ki vplivajo na ravnanje udeležencev v prometu, na primerih analizirajo in presojujejo strategije ravnanja pešcev in kolesarjev, • razumejo vlogo posameznika v skupnosti pri skrbi za urejenost domačega kraja, • vrednotijo urejenost domačega kraja z vidika različnih potreb ljudi, varovanja okolja ter naravne in kulturne dediščine; 	<p><i>DOMAČI KRAJ</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • varne strategije ravnanja v prometu, • vpliv zunanjih dejavnikov na varnost v prometu (vreme, prometne površine)
<ul style="list-style-type: none"> • spoznavaajo naravne značilnosti domače pokrajine (relief, vode, prst, podnebje, kamnine, tla, rudnine), • opišejo nekatere značilnosti in razlike med naselji v domači pokrajini (občinsko središče, mesto, vas idr.), • spoznajo vlogo gospodarskih in drugih dejavnosti v domači pokrajini, • vrednotijo vplive človeka na spreminjanje narave; 	<p><i>DOMAČA POKRAJINA</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • lega in naravne značilnosti • gospodarske in druge dejavnosti
<ul style="list-style-type: none"> • spoznavaajo preteklost domačega kraja/domače pokrajine skozi življenje ljudi in jo primerjajo z današnjim življenjem, • spoznavaajo naravno in kulturno dediščino domačega kraja/domače pokrajine in razumejo, zakaj moramo skrbeti zanjo, • znajo izdelati in kronološko prikazati dogodke iz preteklosti na preprostem časovnem traku, 	<p><i>SLEDOVI PRETEKLOSTI</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • kulturnozgodovinski spomeniki, osebnosti idr. • skrb za okolje • naravna in kulturna dediščina

<ul style="list-style-type: none"> • <i>pojasnijo vzroke in posledice gospodarskih in drugih sprememb skozi preteklost na enem od primerov (na primer promet, gospodarstvo, način življenja, prenos informacij idr.),</i> • <i>presojajo o načinih varovanja in ohranjanja naravnega in kulturnega okolja.</i> 	
--	--

Vir: Učni načrt družba, 2011

Iz preglednice 5 lahko razberemo, da se učenci seznanijo z domačim krajem in njegovo preteklostjo, da se morajo znati prostorsko orientirati, ob tem pa uporabiti različne zemljevide, skice in karte.

Preglednica 6: Učni načrt za pouk družba v 5. razredu

<i>5. razred</i>	
<i>Cilji</i>	<i>Vsebine</i>
<p><i>Učenci:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>poznajo sestavine zemljevida (višinska barvna lestvica, nadmorska višina, relativna višina),</i> • <i>se orientirajo s kompasom in z zemljevidi,</i> • <i>se orientirajo z različnimi zemljevidi (domača pokrajina, Slovenija, Evropa, svet),</i> • <i>poznajo in uporabljajo nekatere strategije terenskega dela (kartiranje, orientacija, opazovanje, merjenje, anketiranje);</i> 	<p><i>PROSTORSKA ORIENTACIJA IN KARTOGRAFIJA</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • <i>spoznajo naravne enote Slovenije, opišejo in primerjajo nekatere naravne in družbene značilnosti,</i> • <i>spoznajo in navedejo nekatere slovenske značilnosti (tipičnosti), posebnosti, in sestavine, ki oblikujejo narodno istovetnost, naravno in kulturno dediščino,</i> • <i>razvijajo pozitiven odnos do tradicije; razumejo pomen ohranjanja tradicije (šege in navade, kulturni spomeniki idr.),</i> • <i>spoznajo značilnosti trajnostnega razvoja,</i> • <i>spoznajo nekatere pokrajinske značilnosti naravnih enot Slovenije na terenu;</i> 	<p><i>SLOVENIJA – LEGA IN ZNAČINOST</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>naravne enote Slovenije</i> • <i>na primer: površje, vode, videz naselij, izraba pokrajine, gospodarstvo idr.</i>
<ul style="list-style-type: none"> • <i>poznajo temeljna zgodovinska obdobja (prazgodovina, stari, srednji in novi vek),</i> 	<p><i>ZGODOVINSKI RAZVOJ</i></p>

<ul style="list-style-type: none"> • poznajo nekatera temeljna obdobja in dogajanja iz slovenske preteklosti, • uporabljajo različne zgodovinske vire v raziskovanju preteklosti, • razlikujejo med zgodovinskimi dejstvi in interpretacijo zgodovine, • pojasnijo vzroke in posledice gospodarskih in drugih sprememb skozi preteklost, • spoznajo dejavnosti pokrajinskega muzeja; 	<ul style="list-style-type: none"> • časovni trak zgodovine človeštva, • temeljna obdobja slovenskega zgodovinskega razvoja (na primer: Karantanija, turški vpadi, kmečki upori, reformacija, življenje ljudi na Slovenskem skozi Valvazorjev pogled, 19. in 20. stoletje, tehnološki razvoj, Slovenci v 20. stoletju od Avstro-Ogrske, preko Jugoslavije do samostojne Slovenije), • pokrajinski muzej
---	--

Vir: Učni načrt družba, 2011

Iz preglednice 6 je razvidno, da gre za poglobljeno znanje, ki so ga učenci pridobili že v 4. razredu. Poznavanje naravnih značilnosti domače pokrajine razširijo v poznavanje pokrajinskih značilnosti naravnih enot Slovenije, poznavanje preteklosti domačega kraja nadgradijo s poznavanjem temeljnih zgodovinskih obdobj Slovenije, pri tem uporabijo ustrezne vire, ter razlikujejo med dejstvi in interpretacijo zgodovine.

III EMPIRIČNI DEL

1 NAMEN EMPIRIČNEGA DELA

Namen empiričnega dela diplomske naloge je ugotoviti, kakšno znanje imajo od devet do deset let stari učenci o mestu Maribor.

2 PREDSTAVITEV OSNOVNIH ŠOL, KI SO BILE V KLJUČENE V RAZISKAVO

2.1 OSNOVNA ŠOLA MAKSA DURJAVE

Na Ruški cesti 15, nekdanji Jožefovi cesti, je bila 15. septembra 1891 odprta deška osnovna šola. Za šolskim poslopjem je bila posebej zgrajena telovadnica, ki stoji še danes. Okrog šole je bil vzorno urejen vrt, danes pa je ob sedanji šoli park, v katerem rastejo redke drevesne vrste. Leta 1945 je šolo zadela bomba in jo porušila. Na mestu, kjer je nekoč stala Magdalenska deška osnovna šola, je zrasla nova šola, ki je dobila ime po Mariborčanu Maksu Durjavi, borcu za svobodo. 8. februarja 1961 je bila otvoritev celotne šole, takrat je imela šola 15 učilnic, učilnico za pouk gospodinjstva, delavnico za tehnični pouk, mlečno kuhinjo in 4 kabinete za spravljanje učil. Šolo je obiskovalo več kot 600 otrok v 18 oddelkih (OŠ Maksa Durjave, b. d.).

Šolsko leto 1999/2000 je bilo prelomno, saj so bili med prvimi izbrani za izvajanje devetletke. Slovesne podelitve spričeval se je ob koncu šolskega leta udeležil takratni predsednik države Milan Kučan.

Na šoli uspešno delujeta otroški in mladinski pevski zbor, ki sta dosegala vidne uspehe na področju zborovskega petja na ravni šol, občine in regije. Tradicijo ima tudi dramska dejavnost, saj so bili učenci za številne uprizoritve predstav večkrat nagrajeni. Projekti, ki se izvajajo v šolskem letu 2014/2015, so: Popestrimo šolo; Zdrava šola; Zdrav življenjski slog; Bralna pismenost; Integracijski projekt; Kreativno in sproščeno znanje nemščine; Rastem s knjigo; Zaščitništvo in Pedenjped (prav tam).

Slika 17: Osnovna šola Maksa Durjave

Vir: Google maps, 17. 2. 2015

2.2 OSNOVNA ŠOLA BORCEV ZA SEVERNO MEJO

Sedež Osnovne šole borcev za severno mejo je v mestni četrti Pobrežje v Mariboru, Borcev za severno mejo 16. Ustanoviteljica šole je Mestna občina Maribor. Šola razpolaga z 20 osnovnimi in 6 specializiranimi učilnicami, knjižnico, dvema telovadnicama, notranjim večnamenskim prostorom, jedilnico in s sodobno opremljeno kuhinjo.

V šolski zunanji prostor sodijo športna igrišča, ki so namenjena odbojki, košarki, rokometu in nogometu. Na šoli se izvajajo športne aktivnosti, kot so aikido, judo in gimnastika. Tudi v tem šolskem letu je na šoli zaživela folklorna dejavnost, kjer se učenci seznanjajo z ljudsko pesmijo, ljudsko igro ter ljudskimi plesi.

Šolsko glasilo, ki ga pripravljajo učenci, se imenuje Mariborci, učenci so prav tako vključeni v vrsto projektov, kot npr.: Eko šola; Zdrava šola; Rudolf Maister; Kulturna šola; Odličnost in Popestrimo šolo.

Slika 18: Osnovna šola borcev za severno mejo

Vir: Nino Verdnik, 2011

2.3 OSNOVNA ŠOLA PESNICA

OŠ Pesnica leži približno 10 km iz Maribora v smeri Šentilja. Šolo obiskujejo učenci iz Pesnice, Sp. Dobrenja, Rance, Jelenč, Gačnika, Pesniškega dvora, Dolnje Počehove, Pernice, Vukovja, Voska, Dragučove, Ložan in dela Kušernika.

Pred drugo svetovno vojno v Pesnici ni bilo šole. Pesniški otroci so hodili v Osnovno šolo Spodnja Kungota ali v Jarenino. Šolo v Pesnici so ustanovili Nemci maja 1941. Učenci so imeli pouk v Kljukovi gostilni, v leseni utici in Kerenčičevem skladišču. Že leta 1941 so Nemci začeli z gradnjo nove šole, ki je sprejela prve učence februarja leta 1944. Pouk je potekal v nemškem jeziku. 10. junija 1945 se je začel pouk v slovenskem jeziku. Do leta 1957 je imela šola samo prve štiri razrede. Popolno osemletno šolo je Pesnica dobila v šolskem letu 1961/62. V šolskem letu 1972/73 je prišlo do združitve OŠ Pesnica in OŠ Pernica. V šolskem letu 2001/2002 sta šoli v Pesnici in Pernici postali devetletni osnovni šoli. V šolskem letu 2001/2002 so prenovili šolo v Pernici. V letu 2002 so zgradili prizidek k vrtcu Pesnica. 5. 12. 2004 so na podružnični šoli v Pernici odprli novo telovadnico, jedilnico in učilnico. 23. 10. 2008 je bila otvoritev prenovljene šole v Pesnici in prizidka z novo telovadnico (OŠ Pesnica, b. d.).

Na osnovni šoli trenutno potekajo projekti, kot npr.: Comenius; Evropska vas; Pasavček in Eko šola. Interesne dejavnosti, v katere se vključujejo učenci, so planinski, dramsko-gledališki, geografski krožek, Eko bralna značka in različne športne aktivnosti.

Slika 19: Osnovna šola Pesnica

Vir: OŠ Pesnica, b. d.

3 RAZČLENITEV, PODROBNA OPREDELITEV IN OMEJITEV RAZISKOVALNEGA PROBLEMA V OBLIKI OŽJIH RAZISKOVALNIH VPRAŠANJ IN HIPOTEZ

3.1 RAZISKOVALNA VPRAŠANJA

R1: Kakšno znanje imajo anketirani učenci o legi mesta Maribor?

1. Kje v Sloveniji leži mesto Maribor?
 - 1.1. Ali obstaja razlika v znanju o legi mesta Maribor glede na spol?
 - 1.2. Ali obstaja razlika v znanju o legi mesta Maribor glede na razred?
 - 1.3. Ali obstaja razlika v znanju o legi mesta Maribor glede na šolo, ki jo anketirani učenec obiskuje?
2. Kakšno središče je Maribor?
 - 2.1. Ali obstaja razlika o poznavanju, kakšno središče je Maribor, glede na spol?
 - 2.2. Ali obstaja razlika o poznavanju, kakšno središče je Maribor, glede na razred?
 - 2.3. Ali obstaja razlika o poznavanju, kakšno središče je Maribor, glede na šolo, ki jo anketirani učenec obiskuje?

R2: Kakšno znanje imajo anketirani učenci o zgodovini mesta Maribor?

3. Kdaj je Maribor postal mesto?
 - 3.1. Ali obstaja razlika v znanju, kdaj je Maribor postal mesto, glede na spol?
 - 3.2. Ali obstaja razlika v znanju, kdaj je Maribor postal mesto, glede na razred?
 - 3.3. Ali obstaja razlika v znanju, kdaj je Maribor postal mesto, glede na šolo, ki jo anketirani učenec obiskuje?
4. Kdo je v Maribor prenesel sedež Lavantinske cerkve?
 - 4.1. Ali obstaja razlika v znanju, kdo je v Maribor prenesel sedež Lavantinske cerkve, glede na spol?

- 4.2. Ali obstaja razlika v znanju, kdo je v Maribor prenesel sedež Lavantinske cerkve, glede na razred?
- 4.3. Ali obstaja razlika v znanju, kdo je v Maribor prenesel sedež Lavantinske cerkve, glede na šolo, ki jo anketirani učenec obiskuje?

R3: Kakšno znanje imajo anketirani učenci o gospodarstvu mesta Maribor?

5. Poveži, kar sodi skupaj.

- 5.1. Ali obstaja razlika v poznavanju Mariborske livarne Maribor?
 - 5.1.1. Ali obstaja razlika v poznavanju Mariborske livarne Maribor glede na spol?
 - 5.1.2. Ali obstaja razlika v poznavanju Mariborske livarne Maribor glede na razred?
 - 5.1.3. Ali obstaja razlika v poznavanju Mariborske livarne Maribor glede na šolo, ki jo anketirani učenec obiskuje?
- 5.2. Ali obstaja razlika v poznavanju tovarne Zlatorog?
 - 5.2.1. Ali obstaja razlika v poznavanju tovarne Zlatorog glede na spol?
 - 5.2.2. Ali obstaja razlika v poznavanju tovarne Zlatorog glede na razred?
 - 5.2.3. Ali obstaja razlika v poznavanju tovarne Zlatorog glede na šolo, ki jo anketirani učenec obiskuje?
- 5.3. Ali obstaja razlika v poznavanju Tovarne mesnih izdelkov Košaki?
 - 5.3.1. Ali obstaja razlika v poznavanju Tovarne mesnih izdelkov Košaki glede na spol?
 - 5.3.2. Ali obstaja razlika v poznavanju Tovarne mesnih izdelkov Košaki glede na razred?
 - 5.3.3. Ali obstaja razlika v poznavanju Tovarne mesnih izdelkov Košaki glede na šolo, ki jo anketirani učenec obiskuje?
- 5.4. Ali obstaja razlika v poznavanju Časopisno-založniškega podjetja Večer?
 - 5.4.1. Ali obstaja razlika v poznavanju Časopisno-založniškega podjetja Večer glede na spol?
 - 5.4.2. Ali obstaja razlika v poznavanju Časopisno-založniškega podjetja Večer glede na razred?
 - 5.4.3. Ali obstaja razlika v poznavanju Časopisno-založniškega podjetja Večer glede na šolo, ki jo anketirani učenec obiskuje?

6. Kje v Mariboru se nahaja največja industrijska cona?
 - 6.1. Ali obstaja razlika v znanju o legi največje industrijske cone glede na spol?
 - 6.2. Ali obstaja razlika v znanju o legi največje industrijske cone glede na razred?
 - 6.3. Ali obstaja razlika v znanju o legi največje industrijske cone glede na šolo, ki jo anketirani učenec obiskuje?

R4: Kakšno znanje imajo anketirani učenci o turizmu mesta Maribor?

7. Katera svetovno znana smučarska prireditve se vsako leto odvija v Mariboru?
 - 7.1. Ali obstaja razlika v poznavanju svetovno znane smučarske prireditve glede na spol?
 - 7.2. Ali obstaja razlika v poznavanju svetovno znane smučarske prireditve glede na razred?
 - 7.3. Ali obstaja razlika v poznavanju svetovno znane smučarske prireditve glede na šolo, ki jo anketirani učenec obiskuje?
8. V katerih mesecih se odvija Festival Lent?
 - 8.1. Ali obstaja razlika v poznavanju trajanja Festivala Lent glede na spol?
 - 8.2. Ali obstaja razlika v poznavanju trajanja Festivala Lent glede na razred?
 - 8.3. Ali obstaja razlika v poznavanju trajanja Festivala Lent glede na šolo, ki jo anketirani učenec obiskuje?

R5: Kakšno znanje imajo anketirani učenci o prometu mesta Maribor?

9. S čim so v preteklosti prevažali les po reki Dravi?
 - 9.1. Ali obstaja razlika v znanju, s čim so v preteklosti prevažali les po reki Dravi, glede na spol?
 - 9.2. Ali obstaja razlika v znanju, s čim so v preteklosti prevažali les po reki Dravi, glede na razred?
 - 9.3. Ali obstaja razlika v znanju, s čim so v preteklosti prevažali les po reki Dravi, glede na šolo, ki jo anketirani učenec obiskuje?

10. S katerim prevoznim sredstvom se po Mariboru in okolici ne moreš peljati?
- 10.1. Ali obstaja razlika v poznavanju prevoznih sredstev v Mariboru glede na spol?
 - 10.2. Ali obstaja razlika v poznavanju prevoznih sredstev v Mariboru glede na razred?
 - 10.3. Ali obstaja razlika v poznavanju prevoznih sredstev v Mariboru glede na šolo, ki jo anketirani učenec obiskuje?

R6: Kakšno znanje imajo anketirani učenci o kulturi mesta Maribor?

11. Kako se je Maribor imenoval leta 2012?
- 11.1. Ali obstaja razlika v poznavanju naziva mesta Maribor leta 2012 glede na spol?
 - 11.2. Ali obstaja razlika v poznavanju naziva mesta Maribor leta 2012 glede na razred?
 - 11.3. Ali obstaja razlika v poznavanju naziva mesta Maribor leta 2012 glede na šolo, ki jo anketirani učenec obiskuje?

12. Kako se imenuje nagrada, ki jo v Mariboru vsako leto podelijo najvidnejši gledališki osebnosti?

- 12.1. Ali obstaja razlika v poznavanju gledališke nagrade glede na spol?
- 12.2. Ali obstaja razlika v poznavanju gledališke nagrade glede na razred?
- 12.3. Ali obstaja razlika v poznavanju gledališke nagrade glede na šolo, ki jo anketirani učenec obiskuje?

R7: Kakšno znanje imajo anketirani učenci o športu v mestu Maribor?

13. Kateri Mariborčan je na letnih olimpijskih igrah osvojil največ medalj?
- 13.1. Ali obstaja razlika v poznavanju znanega Mariborčana, ki je na letnih olimpijskih igrah osvojil največ medalj, glede na spol?
 - 13.2. Ali obstaja razlika v poznavanju znanega Mariborčana, ki je na letnih olimpijskih igrah osvojil največ medalj, glede na razred?

13.3. Ali obstaja razlika v poznavanju znanega Mariborčana, ki je na letnih olimpijskih igrah osvojil največ medalj, glede na šolo, ki jo anketirani učenec obiskuje?

14. Kako se imenuje največji nogometni stadion v Mariboru?

14.1. Ali obstaja razlika v poimenovanju največjega nogometnega stadiona glede na spol?

14.2. Ali obstaja razlika v poimenovanju največjega nogometnega stadiona glede na razred?

14.3. Ali obstaja razlika v poimenovanju največjega nogometnega stadiona glede na šolo, ki jo anketirani učenec obiskuje?

3.2 RAZISKOVALNE HIPOTEZE

H₁: Predvidevamo, da obstajajo razlike v znanju o legi mesta glede na spol anketiranega učenca, glede na razred, ki ga anketirani učenec obiskuje, in glede na šolo, ki jo učenec obiskuje, in sicer menimo,

da imajo več znanja o legi mesta anketirane deklice, anketirani petošolci in anketirani učenci Osnovne šole borcev za severno mejo,

kot pa anketirani dečki, anketirani četrtošolci ter anketirani učenci Osnovne šole Pesnica in Osnovne šole Maksa Durjave.

1.1 Hipoteze, vezane na lego Maribora v Sloveniji.

H_{1.1.1}: Predvidevamo, da anketirane deklice pogosteje poznajo lego Maribora v Sloveniji.

H_{1.1.2}: Predvidevamo, da anketirani petošolci pogosteje poznajo lego Maribora v Sloveniji.

H_{1.1.3}: Predvidevamo, da anketirani učenci Osnovne šole borcev za severno mejo pogosteje poznajo lego Maribora v Sloveniji.

1.2 Hipoteze, vezane na poznavanje, kakšno središče je Maribor.

H_{1.2.1}: Predvidevamo, da anketirane deklice pogosteje poznajo, kakšno središče je Maribor.

H_{1.2.2}: Predvidevamo, da anketirani petošolci pogosteje poznajo, kakšno središče je Maribor.

H_{1.2.3}: Predvidevamo, da anketirani učenci Osnovne šole borcev za severno mejo pogosteje poznajo, kakšno središče je Maribor.

H₂: Predvidevamo, da obstajajo razlike v znanju o zgodovini mesta glede na spol anketiranega učenca glede na razred, ki ga anketirani učenec obiskuje, in glede na šolo, ki jo učenec obiskuje, in sicer menimo,

da imajo več znanja o zgodovini svojega mesta anketirani dečki, anketirani petošolci in anketirani učenci Osnovne šole borcev za severno mejo,

kot pa anketirane deklice, anketirani četrtošolci, ter anketirani učenci Osnovne šole Pesnica in Osnovne šole Maksa Durjave.

2.1 Hipoteze, vezane na vedenje, kdaj je Maribor postal mesto.

H_{2.1.1}: Predvidevamo, da anketirane deklice pogosteje vedo, kdaj je Maribor postal mesto.

H_{2.1.2}: Predvidevamo, da anketirani petošolci pogosteje, vedo kdaj je Maribor postal mesto.

H_{2.1.3}: Predvidevamo, da anketirani učenci Osnovne šole borcev za severno mejo pogosteje vedo, kdaj je Maribor postal mesto.

2.2 Hipoteze, vezane na vedenje, kdo je v Maribor prenesel sedež Lavantinske cerkve.

H_{2.2.1}: Predvidevamo, da anketirane deklice pogosteje vedo, kdo je v Maribor prenesel sedež Lavantinske cerkve.

H_{2.2.2}: Predvidevamo, da anketirani petošolci pogosteje vedo, kdo je v Maribor prenesel sedež Lavantinske cerkve.

H_{2.2.3}: Predvidevamo, da anketirani učenci Osnovne šole borcev za severno mejo pogosteje vedo, kdo je v Maribor prenesel sedež Lavantinske cerkve.

H₃: Predvidevamo, da obstajajo razlike v znanju o gospodarstvu mesta glede na spol anketiranega učenca, glede na razred, ki ga anketirani učenec obiskuje, in glede na šolo, ki jo učenec obiskuje, in sicer menimo,

da imajo več znanja o gospodarstvu mesta anketirani dečki, anketirani petošolci in anketirani učenci Osnovne šole Maksa Durjave,

kot pa anketirane deklice, anketirani četrtošolci ter anketirani učenci Osnovne šole Pesnica in Osnovne šole borcev za severno mejo.

3.1 Hipoteze, vezane na poznavanje Mariborske livarne Maribor.

H_{3.1.1}: Predvidevamo, da anketirane deklice pogosteje poznajo Mariborsko livarno Maribor.

H_{3.1.2}: Predvidevamo, da anketirani petošolci pogosteje poznajo Mariborsko livarno Maribor.

H_{3.1.3}: Predvidevamo, da anketirani učenci Osnovne šole borcev za severno mejo pogosteje poznajo Mariborsko livarno Maribor.

3.2 Hipoteze, vezane na poznavanje tovarne Zlatorog.

H_{3.2.1}: Predvidevamo, da anketirane deklice pogosteje poznajo tovarno Zlatorog.

H_{3.2.2}: Predvidevamo, da anketirani petošolci pogosteje poznajo tovarno Zlatorog.

H_{3.2.3}: Predvidevamo, da anketirani učenci Osnovne šole borcev za severno mejo pogosteje poznajo tovarno Zlatorog.

3.3 Hipoteze, vezane na poznavanje Tovarne mesnih izdelkov Košaki.

H_{3.3.1}: Predvidevamo, da anketirane deklice pogosteje poznajo Tovarno mesnih izdelkov Košaki.

H_{3.3.2}: Predvidevamo, da anketirani petošolci pogosteje poznajo Tovarno mesnih izdelkov Košaki.

H_{3.3.3}: Predvidevamo, da anketirani učenci Osnovne šole borcev za severno mejo pogosteje poznajo Tovarno mesnih izdelkov Košaki.

3.4 Hipoteze, vezane na poznavanje Časopisno-založniškega podjetja Večer.

H_{3.4.1}: Predvidevamo, da anketirane deklice pogosteje poznajo Časopisno-založniško podjetje Večer.

H_{3.4.2}: Predvidevamo, da anketirani petošolci pogosteje poznajo Časopisno-založniško podjetje Večer.

H_{3.4.3}: Predvidevamo, da anketirani učenci Osnovne šole borcev za severno mejo pogosteje poznajo Časopisno-založniško podjetje Večer.

3.5 Hipoteze, vezane na lego največje industrijske cone v Mariboru.

H_{3.5.1}: Predvidevamo, da anketirane deklice pogosteje poznajo lego največje industrijske cone v Mariboru.

H_{3.5.2}: Predvidevamo, da anketirani petošolci pogosteje poznajo lego največje industrijske cone v Mariboru.

H_{3.5.3}: Predvidevamo, da anketirani učenci Osnovne šole borcev za severno mejo pogosteje poznajo lego največje industrijske cone v Mariboru.

H₄: Predvidevamo, da obstajajo razlike v znanju o turizmu mesta glede na spol anketiranega učenca, glede na razred, ki ga anketirani učenec obiskuje in glede na šolo, ki jo učenec obiskuje, in sicer menimo,

da imajo več znanja o turizmu mesta anketirane deklice, anketirani petošolci in anketirani učenci Osnovne šole borcev za severno mejo,

kot pa anketirani dečki, anketirani četrtošolci ter anketirani učenci Osnovne šole Pesnica in Osnovne šole Maksa Durjave.

4.1 Hipoteze, vezane na poznavanje svetovno znane smučarske prireditve.

H_{4.1.1}: Predvidevamo, da anketirane deklice pogosteje poznajo svetovno znano smučarsko prireditev.

H_{4.1.2}: Predvidevamo, da anketirani petošolci pogosteje poznajo svetovno znano smučarsko prireditev.

H_{4.1.3}: Predvidevamo, da anketirani učenci Osnovne šole borcev za severno mejo pogosteje poznajo svetovno znano smučarsko prireditev.

4.2 Hipoteze, vezane na poznavanje Festivala Lent.

H_{4.2.1}: Predvidevamo, da anketirane deklice pogosteje poznajo Festival Lent.

H_{4.2.2}: Predvidevamo, da anketirani petošolci pogosteje poznajo Festival Lent.

H_{4.2.3}: Predvidevamo, da anketirani učenci Osnovne šole borcev za severno mejo pogosteje poznajo Festival Lent.

H₅: Predvidevamo, da obstajajo razlike v znanju o prometu mesta glede na spol anketiranega učenca, glede na razred, ki ga anketirani učenec obiskuje, in glede na šolo, ki jo učenec obiskuje, in sicer menimo,

da imajo več znanja o prometu mesta anketirani dečki, anketirani petošolci in anketirani učenci Osnovne šole borcev za severno mejo,

kot pa anketirane deklice, anketirani četrtošolci ter anketirani učenci Osnovne šole Pesnica in Osnovne šole Maksa Durjave.

5.1 Hipoteze, vezane na vedenje, s čim so v preteklosti prevažali les po reki Dravi.

H_{5.1.1}: Predvidevamo, da anketirane deklice pogosteje vedo, s čim so v preteklosti prevažali les po reki Dravi.

H_{5.1.2}: Predvidevamo, da anketirani petošolci pogosteje vedo, s čim so v preteklosti prevažali les po reki Dravi.

H_{5.1.3}: Predvidevamo, da anketirani učenci Osnovne šole borcev za severno mejo pogosteje vedo, s čim so v preteklosti prevažali les po reki Dravi.

5.2 Hipoteze, vezane na vedenje, s katerim prevoznim sredstvom se po Mariboru in okolici ne moreš peljati.

H_{5.2.1}: Predvidevamo, da anketirane deklice pogosteje vedo, s katerim prevoznim sredstvom se po Mariboru in okolici ne moreš peljati.

H_{5.2.2}: Predvidevamo, da anketirani petošolci pogosteje vedo, s katerim prevoznim sredstvom se po Mariboru in okolici ne moreš peljati.

H_{5.2.3}: Predvidevamo, da anketirani učenci Osnovne šole borcev za severno mejo pogosteje vedo, s katerim prevoznim sredstvom se po Mariboru in okolici ne moreš peljati.

H₆: Predvidevamo, da obstajajo razlike v znanju o kulturi mesta glede na spol anketiranega učenca, glede na razred, ki ga anketirani učenec obiskuje, in glede na šolo, ki jo učenec obiskuje, in sicer menimo,

da imajo več znanja o kulturi svojega mesta anketirane deklice, anketirani petošolci in anketirani učenci Osnovne šole Maksa Durjave,

kot pa anketirani dečki, anketirani četrtošolci, ter anketirani učenci Osnovne šole Pesnica in Osnovne šole borcev za severno mejo.

6.1 Hipoteze, vezane na poznavanje naziva mesta Maribor 2012.

H_{6.1.1}: Predvidevamo, da anketirane deklice pogosteje poznajo naziv mesta Maribor 2012.

H_{6.1.2}: Predvidevamo, da anketirani petošolci pogosteje poznajo naziv mesta Maribor 2012.

H_{6.1.3}: Predvidevamo, da anketirani učenci Osnovne šole borcev za severno mejo pogosteje poznajo naziv mesta Maribor 2012.

6.2 Hipoteze, vezane na poznavanje nagrade, ki jo v Mariboru vsako leto podelijo najvidnejši gledališki osebnosti.

H_{6.2.1}: Predvidevamo, da anketirane deklice pogosteje poznajo gledališko nagrado, ki jo v Mariboru vsako leto podelijo najvidnejši gledališki osebnosti.

H_{6.2.2}: Predvidevamo, da anketirani petošolci pogosteje poznajo gledališko nagrado, ki jo v Mariboru vsako leto podelijo najvidnejši gledališki osebnosti.

H_{6.2.3}: Predvidevamo, da anketirani učenci Osnovne šole borcev za severno mejo pogosteje poznajo gledališko nagrado, ki jo v Mariboru vsako leto podelijo najvidnejši gledališki osebnosti.

H₇: Predvidevamo, da obstajajo razlike v znanju o športu mesta glede na spol anketiranega učenca, glede na razred, ki ga anketirani učenec obiskuje, in glede na šolo, ki jo učenec obiskuje, in sicer menimo,

da imajo več znanja o športu svojega mesta anketirani dečki, anketirani petošolci in anketirani učenci Osnovne šole borcev za severno mejo,

kot pa anketirane deklice, anketirani četrtošolci, ter anketirani učenci Osnovne šole Pesnica in Osnovne šole Maksa Durjave.

7.1 Hipoteze, vezane na poznavanje znanega Mariborčana, ki je na letnih olimpijskih igrah osvojil največ medalj.

H_{7.1.1}: Predvidevamo, da anketirane deklice pogosteje poznajo znanega Mariborčana, ki je na letnih olimpijskih igrah osvojil največ medalj.

H_{7.1.2}: Predvidevamo, da anketirani petošolci pogosteje poznajo znanega Mariborčana, ki je na letnih olimpijskih igrah osvojil največ medalj.

H_{7.1.3}: Predvidevamo, da anketirani učenci Osnovne šole borcev za severno mejo pogosteje poznajo znanega Mariborčana, ki je na letnih olimpijskih igrah osvojil največ medalj.

7.2 Hipoteze, vezane na poimenovanje največjega nogometnega stadiona v Mariboru.

H_{7.2.1}: Predvidevamo, da znajo anketirane deklice pogosteje poimenovati največji nogometni stadion v Mariboru.

H_{7.2.2}: Predvidevamo, da znajo anketirani petošolci pogosteje poimenovati največji nogometni stadion v Mariboru.

H_{7.2.3}: Predvidevamo, da znajo anketirani učenci Osnovne šole borcev za severno mejo pogosteje poimenovati največji nogometni stadion v Mariboru.

3.3 SPREMENLJIVKE

Spremenljivke so:

1. spol,
2. razred,
3. osnovna šola,
4. lega Maribora,
5. Maribor mesto,
6. Mariborska podjetja:
 - 6.1. Mariborska livarna Maribor,
 - 6.2. Zlatorog,
 - 6.3. TMI Košaki,
 - 6.4. ČZP Večer,
7. Zlata lisica,
8. splavi,
9. Evropska prestolnica kulture,
10. Leon Štukelj,
11. središče severovzhodne Slovenije,
12. Lavantinska cerkev,
13. industrijska cona,
14. festival Lent,
15. tramvaj,
16. Borštnikov prstan,
17. Ljudski vrt.

3.4 PREIZKUŠNJE ODVISNIH ZVEZ MED SPREMENLJIVKAMI

Preglednica 7: Pregled odvisnih zvez med spremenljivkami po raziskovalnih vprašanjih

Raziskovalna vprašanja	Neodvisne spremenljivke	Odvisne spremenljivke
1.1	1	4
1.2	2	4
1.3	3	4
2.1	1	11
2.2	2	11
2.3	3	11
3.1	1	5
3.2	2	5
3.3	3	5
4.1	1	12
4.2	2	12
4.3	3	12
5.1	1	6
5.2	2	6
5.3	3	6
6.1	1	13
6.2	2	13
6.3	3	13
7.1	1	7
7.2	2	7
7.3	3	7
8.1	1	14
8.2	2	14
8.3	3	14
9.1	1	8
9.2	2	8
9.3	3	8
10.1	1	15

10.2	2	15
10.3	3	15
11.1	1	9
11.2	2	9
11.3	3	9
12.1	1	16
12.2	2	16
12.3	3	16
13.1	1	10
13.2	2	10
13.3	3	10
14.1	1	17
14.2	2	17
14.3	3	17

4 METODOLOGIJA

4.1 RAZISKOVALNA METODA

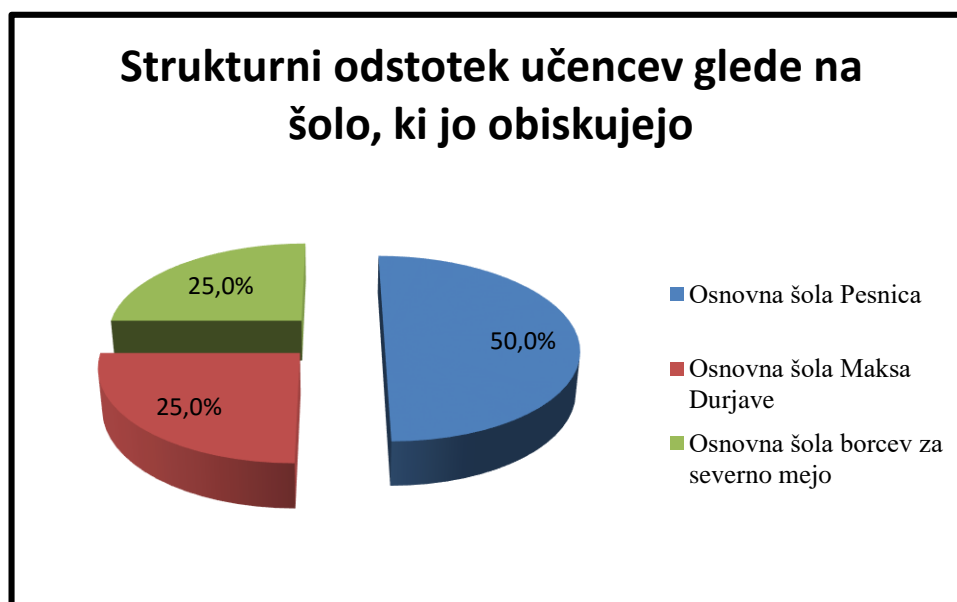
V raziskavi je bila uporabljena deskriptivna metoda pedagoškega raziskovanja.

S pomočjo te metode smo prišli do podatkov in ugotovitev o znanju osnovnošolcev o mestu Maribor.

Do želenih podatkov smo prišli s pomočjo anketiranja – z njim smo posneli dejansko stanje v zvezi z raziskovalnim problemom.

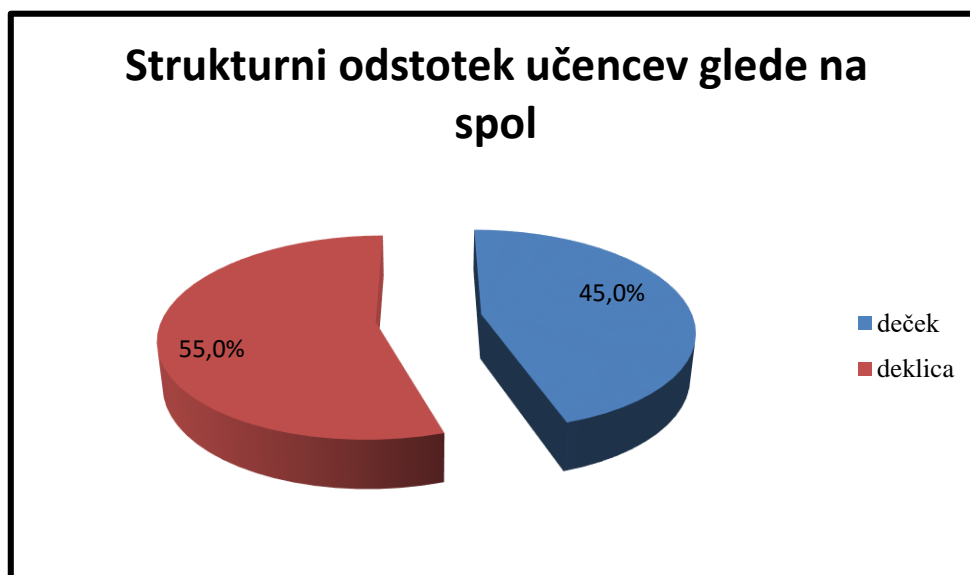
4.2 RAZISKOVALNI VZOREC

Raziskava temelji na priložnostnem vzorcu 100 učencev in učenk ($n = 100$) 4. in 5. razreda Osnovne šole Pesnica, Osnovne šole Maksa Durjave in Osnovne šole borcev za severno mejo v šolskem letu 2014/2015. Vzorec se razlikuje po kraju šolanja, spolu in razredu šolanja.

Slika 20: Strukturni odstotek učencev glede na šolo, ki jo obiskujejo

S slike 20 je razvidno, da je največji delež anketiranih učencev (50,0 %) obiskuje Osnovno šolo Pesnica, sledijo pa jim anketirani učenci Osnovne šole Maksxa Durjave (25,0 %) in Osnovna šola borcev za severno mejo (25,0 %).

Slika 21: Strukturni odstotek učencev glede na spol

S slike 21 je razvidno, da je bilo anketiranih 55,0 % deklic in 45,0 % dečkov.

Slika 22: Strukturni odstotek učencev glede na razred šolanja

S slike 22 je razvidno, da je v anketi sodelovalo največ petošolcev (55,0 %), sledijo jim anketirani četrtošolci (45,0 %).

4.3 POSTOPKI ZBIRANJA PODATKOV

4.3.1 ORGANIZACIJA IN IZVEDBA ZBIRANJA PODATKOV

Anketni vprašalnik je bil izveden v mesecu februarju 2015 v Osnovni šoli Pesnica, Osnovni šoli Maksa Durjave in Osnovni šoli borcev za severno mejo. Anketiranje učencev je potekalo v posameznih razredih.

4.3.2 VSEBINSKO-METODOLOŠKE ZNAČILNOSTI ANKETNEGA VPRAŠALNIKA

a) Vsebinsko-formalne strani vprašalnika

Anketni vprašalnik zajema vprašanja o objektivnih dejstvih (kraj šolanja, spol in razred šolanja) ter 14 vprašanj zaprtega tipa. Anketni vprašalnik je bil anonimen.

b) Merske karakteristike anketnega vprašalnika

- *Veljavnost*

Anketni vprašalnik je bil sestavljen po somentorjevih in mentorjevih navodilih.

- *Zanesljivost*

Zanesljivost je bila kontrolirana pri sestavljanju anketnega vprašalnika, in sicer tako, da so bila navodila izražena natančno, vprašanja pa enopomensko in specifično.

- *Objektivnost*

Objektivnost je bila kontrolirana z uporabo vprašanj zaprtega tipa, pri katerih ni mogoče s subjektivnim presojanjem spreminjati informacij.

5 REZULTATI OBDELAVE PODATKOV IN NJIHOVA INTERPRETACIJA

V nadaljevanju predstavljamo dobljene rezultate raziskave. V poglavju 5.1 so rezultati in njihova interpretacija odgovorov na vprašanja, vezana na znanje učencev o legi Maribora, v poglavju 5.2 so rezultati vezani na vprašanja o znanju zgodovine mesta, v poglavju 5.3 na znanje o gospodarstvu mesta, v poglavju 5.4 pa na znanje učencev o turizmu mesta. V poglavjih 5.5, 5.6 in 5.7 so rezultati in interpretacija odgovorov, ki so vezani na znanje učencev o prometu, kulturi in športu mesta Maribor.

5.1 ANALIZA ODGOVOROV, VEZANIH NA ZNANJE UČENCEV O LEGI MESTA

5.1.1 Lega Maribora v Sloveniji

Preglednica 8: Število (f) in strukturni odstotek (f %) odgovorov na vprašanje:

»Kje leži Maribor?«

	f	f %
V južni Sloveniji	5	5
V severovzhodni Sloveniji	82	82
V severozahodni Sloveniji	7	7
Ne vem	6	6
SKUPAJ	100	100

Iz preglednice 8 je razvidno, da velika večina učencev (82 %) ve, kje leži mesto Maribor. 7 % učencev je mnenja, da Maribor leži v severozahodni Sloveniji, 5 % učencev meni, da leži v južni Sloveniji, 6 % pa na vprašanje ni znalo odgovoriti.

Preglednica 9: Poznavanje lege Maribora glede na spol, razred in osnovno šolo

			<i>Kje leži Maribor?</i>					χ^2	P
			Južna Slovenija	SV Slovenija	SZ Slovenija	ne vem	SKUPAJ		
SPOL	deček	f	3	38	2	2	45	1,647	0,649
		f %	6,7	84,4	4,4	4,4	100		
	deklica	f	2	44	5	4	55		
		f %	3,6	80,0	9,1	7,3	100		
RAZRED	četrtri	f	3	34	5	3	45	2,930	0,403
		f %	6,7	75,6	11,1	6,7	100		
	peti	f	2	48	2	3	55		
		f %	3,6	87,3	3,6	5,5	100		
OSNOVNA ŠOLA	OŠ Maksa Durjave	f	1	19	3	2	25	8,177	0,225
		f %	4,0	76,0	12,0	8,0	100		
	OŠ Pesnica	f	4	43	2	1	50		
		f %	8,0	86,0	4,0	2,0	100		
	OŠ borcev za s. mejo	f	0	20	2	3	25		
		f %	0,0	80,0	8,0	12,0	100		

Izid χ^2 kaže, da ni statistično značilne razlike v poznavanju lege Maribora v Sloveniji glede na spol. Dobljeni rezultati niso v skladu s postavljeno hipotezo ($H_{1.1.1}$), ki pravi, da anketirane deklice pogosteje poznajo lego Maribora v Sloveniji.

Izid χ^2 kaže, da ni statistično značilne razlike v poznavanju lege Maribora v Sloveniji glede na razred šolanja. Dobljeni rezultati niso v skladu s postavljeno hipotezo ($H_{1.2.1}$), ki pravi, da anketirani petošolci pogosteje poznajo lego Maribora v Sloveniji.

Izid χ^2 kaže, da ni statistično značilne razlike v poznavanju lege Maribora v Sloveniji glede na kraj šolanja. Dobljeni rezultati niso v skladu s postavljeno hipotezo ($H_{1.3.1}$), ki pravi, da anketirani učenci Osnovne šole borcev za severno mejo pogosteje poznajo lego Maribora v Sloveniji.

Preglednica 10: Število (f) in strukturni odstotek (f %) odgovorov na vprašanje:

»Kakšno središče je Maribor?«

	f	f %
Kulturno, športno, prometno in industrijsko	73	73
Pomorsko, evropsko in gledališko	10	10
Zdraviliško, računalniško in misijonsko	7	7
Ne vem	10	10
SKUPAJ	100	100

Iz preglednice 10 je razvidno, da je 73 % učencev pravilno odgovorilo na vprašanje, da je Maribor kulturno, športno, prometno in industrijsko središče. 10 % učencev meni, da je Maribor pomorsko, evropsko in gledališko središče, enak odstotek učencev na vprašanje ni znalo odgovoriti, 7 % pa jih je mnenja, da je mesto Maribor zdraviliško, računalniško in misijonsko središče.

Preglednica 11: Poznavanje, kakšno središče je Maribor glede na spol, razred in osnovno šolo

			<i>Kakšno središče je Maribor?</i>					χ^2	P
			Kulturno, športno, prometno in industrijsko	Pomorsko, evropsko in gledališko	Zdraviliško, računalniško in misijonsko	ne vem	SKUPAJ		
SPOL	deček	f	35	2	2	6	45	4,708	0,195
		f %	77,8	4,4	4,4	13,3	100		
	deklica	f	38	8	5	4	55		
		f %	69,1	14,5	9,1	7,3	100		
RAZRED	četrti	f	27	9	4	5	45	11,506	0,009
		f %	60,0	20,0	8,9	11,1	100		
	peti	f	46	1	3	5	55		
		f %	83,6	1,8	5,5	9,1	100		
OSNOVNA ŠOLA	OŠ Maksa Durtjave	f	20	2	0	3	25	10,779	0,095
		f %	80,0	8,0	0,0	12,0	100		
	OŠ Pesnica	f	33	5	5	7	50		
		f %	66,0	10,0	10,0	14,0	100		
	OŠ borcev za s. mejo	f	20	3	2	0	25		
		f %	80,0	12,0	8,0	0,0	100		

Izid χ^2 kaže, da ni statistično značilne razlike v poznavanju, kakšno središče je Maribor glede na spol. Dobljeni rezultati niso v skladu s postavljeno hipotezo ($H_{1.2.1}$), ki pravi, da anketirane deklice pogosteje vedo, kakšno središče je Maribor.

Izid χ^2 kaže, da obstajajo statistično značilne razlike v poznavanju zgodovine Maribora glede na razred šolanja. Iz preglednice 11 je razvidno, da učenci petega razreda pogosteje vedo, kakšno središče je Maribor. Dobljeni rezultati so v skladu

s postavljeno hipotezo ($H_{1.2.2}$), ki pravi, da anketirani petošolci pogosteje poznajo zgodovino Maribora.

Izid χ^2 kaže, da ni statistično značilne razlike v poznavanju zgodovine Maribora glede na kraj šolanja, obstaja pa tendenca razlike. Dobljeni rezultati niso v skladu s postavljeno hipotezo ($H_{1.2.3}$), ki pravi, da anketirani učenci Osnovne šole borcev za severno mejo pogosteje poznajo zgodovino Maribora.

5.2 ANALIZA ODGOVOROV, VEZANIH NA ZNANJE UČENCEV O ZGODOVINI MESTA

5.2.1 ZGODOVINA MESTA MARIBOR

Preglednica 12: Število (f) in strukturni odstotek (f %) odgovorov na vprašanje:

»Kdaj je Maribor postal mesto?«

	f	f %
v 20. stoletju	19	19
v 15. stoletju	36	36
v 13. stoletju	17	17
Ne vem	28	28
SKUPAJ	100	100

Iz preglednice 12 je razvidno, da samo 17 % učencev ve, da je Maribor postal mesto v 13. stoletju. Največ, 36 %, jih meni, da je postal mesto v 15. stoletju, 19 % jih je mnenja, da je mesto postal v 20. stoletju, 28 % učencev pa na vprašanje ni znalo odgovoriti.

Preglednica 13: Poznavanje, kdaj je Maribor postal mesto glede na spol, razred in osnovno šolo

			<i>Kdaj je Maribor postal mesto?</i>					χ^2	P
			v 20. stoletju	v 15. stoletju	v 13. stoletju	ne vem	SKUPAJ		
SPOL	deček	f	6	21	7	11	45	4,472	0,215
		f %	13,3	46,7	15,6	24,4	100		
	deklica	f	13	15	10	17	55		
		f %	23,6	27,3	18,2	30,9	100		
RAZRED	četrti	f	9	13	10	13	45	2,541	0,468
		f %	20,0	28,9	22,2	28,9	100		
	peti	f	10	23	7	15	55		
		f %	18,2	41,8	12,7	27,3	100		
OSNOVNA ŠOLA	OŠ Maksa Durjave	f	3	15	2	5	25	8,729	0,189
		f %	12,0	60,0	8,0	20,0	100		
	OŠ Pesnica	f	11	13	10	16	50		
		f %	22,0	26,0	20,0	32,0	100		
	OŠ borcev za s. mejo	f	5	8	5	7	25		
		f %	20,0	32,0	20,0	28,0	100		

Izid χ^2 kaže, da ni statistično značilne razlike v poznavanju, kdaj je Maribor postal mesto glede na spol. Dobljeni rezultati niso v skladu s postavljeno hipotezo ($H_{2.1.1}$), ki pravi, da anketirane deklice pogosteje vedo, kdaj je Maribor postal mesto.

Izid χ^2 kaže, da ni statistično značilne razlike v poznavanju, kdaj je Maribor postal mesto glede na razred šolanja. Dobljeni rezultati niso v skladu s postavljeno hipotezo ($H_{2.1.2}$), ki pravi, da anketirani petošolci pogosteje vedo, kdaj je Maribor postal mesto.

Izid χ^2 kaže, da ni statistično značilne razlike v poznavanju, kdaj je Maribor postal mesto glede na kraj šolanja. Dobljeni rezultati niso v skladu s postavljeno hipotezo ($H_{2.1.3}$), ki pravi, da anketirani učenci Osnovne šole borcev za severno mejo pogosteje vedo, kdaj je Maribor postal mesto.

Preglednica 14: Število (f) in strukturni odstotek (f %) odgovorov na vprašanje:

»Kdo je v Maribor prenesel sedež Lavantinske cerkve?«

	f	f %
Tone Partljič	11	11
Franc Kangler	3	3
Zlatko Zahovič	5	5
Anton Martin Slomšek	51	51
Ne vem	30	30
SKUPAJ	100	100

Iz preglednice 14 je razvidno, da dobra polovica (51 %) učencev ve, da je sedež Lavantinske cerkve v Maribor prenesel Anton Martin Slomšek. Sledijo jim učenci (30 %), ki na vprašanje niso znali odgovoriti, 11 % učencev je sedež Lavantinske cerkve povezal s Tonetom Partljičem, najmanj (5 % in 3 %) učencev pa je odgovorilo, da sta sedež Lavantinske cerkve prenesla Zlatko Zahovič in Franc Kangler.

Preglednica 15: Vedenje, kdo je v Maribor prenesel sedež Lavantinske cerkve glede na spol, razred in osnovno šolo

			<i>Kdo je v Maribor prenesel sedež Lavantinske cerkve?</i>						χ^2	P
			Tone Partljič	Franc Kangler	Zlatko Zahovič	Anton Martin Slomšek	ne vem	SKUPAJ		
<u>SPOL</u>	deček	f	6	2	4	23	10	45	5,246	0,263
		f %	13,3	4,4	8,9	51,1	22,2	100		
	deklica	f	5	1	1	28	20	55		
		f %	9,1	1,8	1,8	50,9	36,6	100		
<u>RAZRED</u>	četrti	f	3	1	2	20	19	45	6,448	0,168
		f %	6,7	2,2	4,4	44,4	42,2	100		
	peti	f	8	2	3	31	11	55		
		f %	14,5	3,6	5,5	56,4	20,0	100		
<u>OSNOVNA ŠOLA</u>	Oš Maksa Durjave	f	5	1	0	13	6	25	16,341	0,038
		f %	20,0	4,0	0,0	52,0	24,0	100		
	Oš Pesnica	f	6	1	5	25	13	50		
		f %	12,0	2,0	10,0	50,0	26,0	100		
	Oš borcev za s. mejo	f	0	1	0	13	11	25		
		f %	0,0	4,0	0,0	52,0	44,0	100		

Izid χ^2 kaže, da ni statistično značilne razlike v poznavanju, kdo je v Maribor prenesel sedež Lavantinske cerkve glede na spol. Dobljeni rezultati niso v skladu s postavljeno hipotezo ($H_{2.2.1}$), ki pravi, da anketirane deklice pogosteje vedo, kdo je v Maribor prenesel sedež Lavantinske cerkve .

Izid χ^2 kaže, da ni statistično značilne razlike v poznavanju, kdo je v Maribor prenesel sedež Lavantinske cerkve glede na razred šolanja. Dobljeni rezultati niso

v skladu s postavljeno hipotezo ($H_{2.1.2}$), ki pravi, da anketirani petošolci pogosteje vedo, kdo je v Maribor prenesel sedež Lavantinske cerkve.

Izid χ^2 kaže, da obstajajo statistično značilne razlike v poznavanju, kdo je v Maribor prenesel sedež Lavantinske cerkve glede na kraj šolanja. Dobljeni rezultati niso v skladu s postavljeno hipotezo ($H_{2.1.3}$), ki pravi, da anketirani učenci Osnovne šole borcev za severno mejo pogosteje vedo, kdo je v Maribor prenesel sedež Lavantinske cerkve.

5.3 ANALIZA ODGOVOROV, VEZANIH NA ZNANJE UČENCEV O GOSPODARSTVU SVOJEGA MESTA

5.3.1 GOSPODARSTVO MESTA MARIBOR

Anketiranci so morali povezati Mariborsko podjetje z njegovim reprezentativnim izdelkom oz. dejavnostjo.

5.3.1/1 Mariborsko podjetje Mariborska livarna Maribor

Preglednica 16: Število (f) in strukturni odstotek (f %) odgovorov na povezavo:

»Mariborska livarna Maribor – vodovodne pipe«

	f	f %
da, pravilno	89	89
da, nepravilno	10	10
ni povezal	1	1
SKUPAJ	100	100

Iz preglednice 16 je razvidno, da je večina, torej 89 % učencev, pravilno povežalo Mariborsko livarno Maribor z njihovim reprezentativnim izdelkom, 10 % učencev je povežalo nepravilno in 1 učenec izdelka s podjetjem ni povežal.

Preglednica 17: Poznavanje Mariborske livarne Maribor glede na spol, razred in osnovno šolo

			<i>Mariborska livarna Maribor</i>				χ^2	P
			pravilno	nepravilno	ni povezal	SKUPAJ		
<u>SPOL</u>	deček	f	39	6	0	45	2,150	0,341
		f %	86,7	13,3	0,0	100		
	deklica	f	50	4	1	55		
		f %	90,9	7,3	1,8	100		
<u>RAZRED</u>	četrtri	f	39	6	0	45	2,150	0,341
		f %	86,7	13,3	0,0	100		
	peti	f	50	4	1	55		
		f %	90,9	7,3	1,8	100		
<u>OSNOVNA ŠOLA</u>	OŠ Maksa Durjave	f	22	3	0	25	3,024	0,554
		f %	88,0	12,0	0,0	100		
	OŠ Pesnica	f	43	6	1	50		
		f %	86,0	12,0	2,0	100		
	OŠ borcev za s. mejo	f	24	1	0	25		
		f %	96,0	4,0	0,0	100		

Izid χ^2 kaže, da ni statistično značilne razlike v poznavanju Mariborske livarne Maribor glede na spol. Dobljeni rezultati niso v skladu s postavljeno hipotezo (H_{3.1.1}), ki pravi, da anketirane deklice pogosteje poznajo Mariborsko livarno Maribor.

Izid χ^2 kaže, da ni statistično značilne razlike v poznavanju Mariborske livarne Maribor glede na razred šolanja. Dobljeni rezultati niso v skladu s postavljeno hipotezo (H_{3.1.2}), ki pravi, da anketirani petošolci pogosteje poznajo Mariborsko livarno Maribor.

Izid χ^2 kaže, da ni statistično značilne razlike v poznavanju Mariborske livarne Maribor glede na kraj šolanja. Dobljeni rezultati niso v skladu s postavljeno hipotezo (H_{3.1.3}), ki pravi, da anketirani učenci Osnovne šole borcev za severno mejo pogosteje poznajo Mariborsko livarno Maribor.

5.3.1/2 Mariborsko podjetje Zlatorog

Preglednica 18: Število (f) in strukturni odstotek (f %) odgovorov na povezavo:

»Zlatorog – kozmetika«

	f	f %
da, pravilno	75	75
da, nepravilno	23	23
ni povezal	2	2
SKUPAJ	100	100

Iz preglednice 18 je razvidno, da je večina, torej 75 % učencev, pravilno povezalo podjetje Zlatorog z njihovimi reprezentativnimi izdelki, 23 % učencev je povezalo nepravilno in 2 % učencev izdelkov s podjetjem nista povezala.

Preglednica 19: Poznavanje podjetja Zlatorog glede na spol, razred in osnovno šolo

			Podjetje Zlatorog				χ^2	P
			pravilno	nepravilno	ni povezal	SKUPAJ		
SPOL	deček	f	36	9	0	45	2,987	0,225
		f %	80,0	20,0	0,0	100		
	deklica	f	39	14	2	55		
		f %	70,9	25,5	3,6	100		
RAZRED	četrti	f	35	10	0	45	2,497	0,287
		f %	77,8	22,2	0,0	100		
	peti	f	40	13	2	55		
		f %	72,7	23,6	3,6	100		
OSNOVNA ŠOLA	OŠ Maksa Durjave	f	20	5	0	25	6,620	0,157
		f %	80,0	20,0	0,0	100		
	OŠ Pesnica	f	33	15	2	50		
		f %	66,0	30,0	4,0	100		
	OŠ borcev za s. mejo	f	22	3	0	25		
		f %	88,0	12,0	0,0	100		

Izid χ^2 kaže, da ni statistično značilne razlike v poznavanju podjetja Zlatorog glede na spol. Dobljeni rezultati niso v skladu s postavljeno hipotezo ($H_{3.2.1}$), ki pravi, da anketirane deklice pogosteje poznajo podjetje Zlatorog.

Izid χ^2 kaže, da ni statistično značilne razlike v poznavanju podjetja Zlatorog glede na razred šolanja. Dobljeni rezultati niso v skladu s postavljeno hipotezo ($H_{3.2.2}$), ki pravi, da anketirani petošolci pogosteje poznajo podjetje Zlatorog.

Izid χ^2 kaže, da ni statistično značilne razlike v poznavanju podjetja Zlatorog glede na kraj šolanja. Dobljeni rezultati niso v skladu s postavljeno hipotezo ($H_{3.2.3}$), ki pravi, da anketirani učenci Osnovne šole borcev za severno mejo pogosteje poznajo podjetje Zlatorog.

5.3.1/3 Mariborsko podjetje TMI Košaki

Preglednica 20: Število (f) in strukturni odstotek (f %) odgovorov na povezavo:

»TMI Košaki – meso in mesni izdelki«

	f	f %
da, pravilno	72	72
da, nepravilno	26	26
ni povezal	2	2
SKUPAJ	100	100

Iz preglednice 20 je razvidno, da je večina, torej 72 % učencev, pravilno povezalo podjetje TMI Košaki z njihovim reprezentativnim izdelkom, 26 % učencev je povezalo nepravilno in 2 % učencev izdelkov s podjetjem nista povezala.

Preglednica 21: Poznavanje Tovarne mesnih izdelkov Košaki glede na spol, razred in osnovno šolo

			<i>TMI Košaki</i>				χ^2	P
			pravilno	nepravilno	ni povezal	SKUPAJ		
<u>SPOL</u>	deček	f	34	11	0	45	2,611	0,271
		f %	75,6	24,4	0,0	100		
	deklica	f	38	15	2	55		
		f %	69,1	27,3	3,6	100		
<u>RAZRED</u>	četrtri	f	32	13	0	45	2,662	0,264
		f %	71,1	28,9	0,0	100		
	peti	f	40	13	2	55		
		f %	72,7	23,6	3,6	100		
<u>OSNOVNA ŠOLA</u>	OŠ Maksa Durjave	f	18	7	0	25	10,221	0,037
		f %	72,0	28,0	0,0	100		
	OŠ Pesnica	f	31	17	2	50		
		f %	62,0	34,0	4,0	100		
	OŠ borcev za s. mejo	f	23	2	0	25		
		f %	92,0	8,0	0,0	100		

Izid χ^2 kaže, da ni statistično značilne razlike v poznavanju Tovarne mesnih izdelkov Košaki glede na spol. Dobljeni rezultati niso v skladu s postavljeno hipotezo (H_{3.3.1}), ki pravi, da anketirane deklice pogosteje poznajo Tovarno mesnih izdelkov Košaki.

Izid χ^2 kaže, da ni statistično značilne razlike v poznavanju Tovarne mesnih izdelkov Košaki glede na razred šolanja. Dobljeni rezultati niso v skladu s postavljeno hipotezo (H_{3.3.2}), ki pravi, da anketirani petošolci pogosteje poznajo Tovarno mesnih izdelkov Košaki.

Izid χ^2 kaže, da obstajajo statistično značilne razlike v poznavanju Tovarne mesnih izdelkov Košaki glede na kraj šolanja. Iz preglednice 21 je razvidno, da učenci Osnovne šole borcev za severno mejo pogosteje poznajo Tovarno mesnih izdelkov Košaki. Dobljeni rezultati so v skladu s postavljeno hipotezo ($H_{3.3.3}$), ki pravi, da anketirani učenci Osnovne šole borcev za severno mejo pogosteje poznajo Tovarno mesnih izdelkov Košaki.

5.3.1/4 Mariborsko podjetje ČZP Večer

Preglednica 22: Število (f) in strukturni odstotek (f %) odgovorov na povezavo:

»ČZP Večer – časopisi in revije«

	f	f %
da, pravilno	96	96
da, nepravilno	3	3
ni povezal	1	1
SKUPAJ	100	100

Iz preglednice 22 je razvidno, da je 96 % učencev pravilno povežalo ČZP Večer z njihovim reprezentativnim izdelkom, 3 % učencev je povežalo nepravilno in 1 učenec izdelka s podjetjem ni povežal.

Preglednica 23: Poznavanje Časopisno-založniškega podjetja Večer glede na spol, razred in osnovno šolo

			ČZP Večer				χ^2	P
			pravilno	nepravilno	ni povezal	SKUPAJ		
SPOL	deček	f	44	1	0	45	1,392	0,499
		f %	97,8	2,2	0,0	100		
	deklica	f	52	2	1	55		
		f %	94,5	3,6	1,8	100		
RAZRED	četrtri	f	42	3	0	45	6,047	0,049
		f %	93,3	6,7	0,0	100		
	peti	f	54	0	1	55		
		f %	98,2	0,0	1,8	100		
OSNOVNA ŠOLA	OŠ Maksa Durjave	f	25	0	0	25	5,712	0,222
		f %	100,0	0,0	0,0	100		
	OŠ Pesnica	f	46	3	1	50		
		f %	92,0	6,0	2,0	100		
	OŠ borcev za s. mejo	f	25	0	0	25		
		f %	100,0	0,0	0,0	100		

Izid χ^2 kaže, da ni statistično značilne razlike v poznavanju Časopisno-založniške hiše Večer glede na spol. Dobljeni rezultati niso v skladu s postavljeno hipotezo ($H_{3.4.1}$), ki pravi, da anketirane deklice pogosteje poznajo Časopisno-založniško hišo Večer.

Izid χ^2 kaže, da obstajajo statistično značilne razlike v poznavanju Časopisno-založniške hiše Večer glede na razred šolanja. Iz preglednice 23 je razvidno, da učenci petega razreda pogosteje poznajo Časopisno-založniško hišo Večer.

Dobljeni rezultati so v skladu s postavljeno hipotezo ($H_{3.4.2}$), ki pravi, da anketirani petošolci pogosteje poznajo Časopisno-založniško hišo Večer.

Izid χ^2 kaže, da ni statistično značilne razlike v poznavanju Časopisno-založniške hiše Večer glede na kraj šolanja. Dobljeni rezultati niso v skladu s postavljeno hipotezo ($H_{3.4.3}$), ki pravi, da anketirani učenci Osnovne šole borcev za severno mejo pogosteje poznajo Časopisno-založniško hišo Večer.

Preglednica 24: Število (f) in strukturni odstotek (f %) odgovorov na vprašanje:

»Kje v Mariboru se nahaja največja industrijska cona?«

	f	f %
Na Taboru	27	27
V Melju	24	24
Na Pobrežju	15	15
Na Teznem	13	13
Ne vem	21	21
SKUPAJ	100	100

Iz preglednice 24 je razvidno, da je 27 % učencev prepričanih, da je največja industrijska cona v Mariboru na Taboru, 24 % učencev jih meni, da leži v Melju, 21 % jih na vprašanje ni znalo odgovoriti, 15 % industrijsko cono postavlja na Pobrežje in 13 % učencev ve, da je največja industrijska cona na Teznem.

Preglednica 25: Vedenje, kje v Mariboru se nahaja največja industrijska cona glede na spol, razred in osnovno šolo

			<i>Kje v Mariboru se nahaja največja industrijska cona?</i>						χ^2	P
			Tabor	Melje	Pobrežje	Tezno	ne vem	SKUPAJ		
<u>SPOL</u>	deček	f	14	16	5	6	4	45	12,192	0,016
		f %	31,1	35,6	11,1	13,3	8,9	100		
	deklica	f	13	8	10	7	17	55		
		f %	23,6	14,5	18,2	12,7	30,9	100		
<u>RAZRED</u>	četrti	f	18	4	7	5	11	45	14,514	0,006
		f %	40,0	8,9	15,6	11,1	24,4	100		
	peti	f	9	20	8	8	10	55		
		f %	16,4	36,4	14,5	14,5	18,2	100		
<u>OSNOVNA ŠOLA</u>	Oš Maksa Durjave	f	2	12	2	6	3	25	20,943	0,007
		f %	8,0	48,0	8,0	24,0	12,0	100		
	Oš Pesnica	f	18	9	9	5	9	50		
		f %	36,0	18,0	18,0	10,0	18,0	100		
	Oš borcev za s. mejo	f	7	3	4	2	9	25		
		f %	28,0	12,0	16,0	8,0	36,0	100		

Izid χ^2 kaže, da obstajajo statistično značilne razlike v vedenju, kje se nahaja največja industrijska cona v Mariboru glede na spol. Iz preglednice 25 je razvidno, da anketirani dečki pogosteje vedo, kje v Mariboru se nahaja največja industrijska cona. Dobljeni rezultati niso v skladu s postavljeno hipotezo ($H_{3.5.1}$), ki pravi, da anketirane deklice pogosteje vedo kje v Mariboru se nahaja največja industrijska cona.

Izid χ^2 kaže, da obstajajo statistično značilne razlike v vedenju, kje se nahaja največja industrijska cona v Mariboru glede na razred šolanja. Iz preglednice 25 je razvidno, da anketirani petošolci pogosteje vedo, kje v Mariboru se nahaja največja industrijska cona. Dobljeni rezultati so v skladu s postavljeno hipotezo (H_{3.5.2}), ki pravi, da anketirani petošolci pogosteje vedo, kje v Mariboru se nahaja največja industrijska cona.

Izid χ^2 kaže, da obstajajo statistično značilne razlike v vedenju, kje se nahaja največja industrijska cona v Mariboru glede na kraj šolanja. Iz preglednice 25 je razvidno, da anketirani učenci Osnovne šole Maksa Durjave pogosteje vedo, kje v Mariboru se nahaja največja industrijska cona. Dobljeni rezultati niso v skladu s postavljeno hipotezo (H_{3.5.3}), ki pravi, da anketirani učenci Osnovne šole borcev za severno mejo pogosteje vedo, kje v Mariboru se nahaja največja industrijska cona.

5.4 ANALIZA ODGOVOROV, VEZANIH NA ZNANJE UČENCEV O TURIZMU MESTA

5.4.1 TURIZEM MESTA MARIBOR

Preglednica 26: Število (f) in strukturni odstotek (f %) odgovorov na vprašanje:

»Katera svetovno znana smučarska prireditev se vsako leto odvija v Mariboru?«

	f	f %
Zlata lisica	95	95
Zlata ribica	/	/
Zlata drsalka	/	/
Zlata kopačka	/	/
Ne vem	5	5
SKUPAJ	100	100

Iz preglednice 26 je razvidno, da večina učencev (95 %) pozna največjo smučarsko prireditev, ki se vsako leto odvija v Mariboru, le 5 % učencev na vprašanje ni znalo odgovoriti.

Preglednica 27: Poznavanje svetovno znane smučarske prireditve glede na spol, razred in osnovno šolo

			<i>Katera svetovno znana smučarska prireditev se vsako leto odvija v Mariboru?</i>						χ^2	P
			Zlata lisica	Zlata ribica	Zlata drsalka	Zlata kopačka	ne vem	SKUPAJ		
<u>SPOL</u>	deček	f	43	0	0	0	2	45	0,054	0,817
		f %	95,6	0,0	0,0	0,0	4,4	100		
	deklica	f	52	0	0	0	3	55		
		f %	94,5	0,0	0,0	0,0	5,5	100		
<u>RAZRED</u>	četrti	f	41	0	0	0	4	45	2,710	0,100
		f %	91,1	0,0	0,0	0,0	8,9	100		
	peti	f	54	0	0	0	1	55		
		f %	98,2	0,0	0,0	0,0	1,8	100		
<u>OSNOVNA ŠOLA</u>	OŠ Maksa Durjave	f	24	0	0	0	1	25	3,429	0,180
		f %	96,0	0,0	0,0	0,0	4,0	100		
	OŠ Pesnica	f	46	0	0	0	4	50		
		f %	92,0	0,0	0,0	0,0	4,0	100		
	OŠ borcev za s. mejo	f	25	0	0	0	0	25		
		f %	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100		

Izid χ^2 kaže, da ni statistično značilne razlike v poznavanju svetovno znane smučarske prireditve glede na spol. Dobljeni rezultati niso v skladu s postavljeno hipotezo ($H_{4.1.1}$), ki pravi, da anketirane deklice pogosteje poznajo svetovno znano smučarsko prireditev, ki se vsako leto odvija v Mariboru.

Izid χ^2 kaže, da ni statistično značilne razlike v poznavanju svetovno znane smučarske prireditve glede na razred šolanja, obstaja pa tendenca razlike. Dobljeni rezultati so v skladu s postavljeno hipotezo (H_{4.1.2}), ki pravi, da anketirani petošolci pogosteje poznajo svetovno znano smučarsko prireditev, ki se vsako leto odvija v Mariboru.

Izid χ^2 kaže, da ni statistično značilne razlike v poznavanju svetovno znane smučarske prireditve glede na kraj šolanja. Dobljeni rezultati niso v skladu s postavljeno hipotezo (H_{4.1.3}), ki pravi, da anketirani učenci Osnovne šole borcev za severno mejo pogosteje poznajo svetovno znano smučarsko prireditev, ki se vsako leto odvija v Mariboru.

Preglednica 28: Število (f) in strukturni odstotek (f %) odgovorov na vprašanje:

»V katerih mesecih se odvija Festival Lent?«

	f	f %
November in december	7	7
Marec in april	19	19
Junij in julij	59	59
September in oktober	11	11
Ne vem	4	4
SKUPAJ	100	100

Iz preglednice 28 je razvidno, da več kot polovica učencev (59 %) ve, da se Festival Lent odvija junija in julija, 19 % jih meni, da je festival marca in aprila, 11 % jih verjame, da je to v mesecu septembru in oktobru, 7 % jih meni, da je festival novembra in decembra, le 4 % učencev na vprašanje niso znali odgovoriti.

Preglednica 29: Poznavanje Festivala Lent glede na spol, razred in osnovno šolo

			V katerih mesecih se odvija Festival Lent?						χ^2	P
			november, december	marec, april	junij, julij	september, oktober	ne vem	SKUPAJ		
SPOL	deček	f	3	9	28	4	1	45	1,222	0,874
		f %	6,7	20,0	62,2	8,9	2,2	100		
	deklica	f	4	10	31	7	3	55		
		f %	7,3	18,2	56,4	12,7	5,5	100		
RAZRED	četrti	f	4	9	25	5	2	45	0,664	0,956
		f %	8,9	20,0	55,6	11,1	3,6	100		
	peti	f	3	10	34	6	2	55		
		f %	5,5	18,2	61,8	10,9	3,6	100		
OSNOVNA ŠOLA	Oš Maksa Durjave	f	0	6	18	0	1	25	28,093	0,000
		f %	0,0	24,0	72,0	0,0	4,0	100		
	Oš Pesnica	f	6	13	22	8	1	50		
		f %	12,0	26,0	44,0	16,0	2,0	100		
	Oš borcev za s. mejo	f	1	0	19	3	2	25		
		f %	4,0	0,0	76,0	12,0	8,0	100		

Izid χ^2 kaže, da ni statistično značilne razlike v poznavanju Festivala Lent glede na spol. Dobljeni rezultati niso v skladu s postavljeno hipotezo ($H_{4.2.1}$), ki pravi, da anketirane deklice pogosteje poznajo Festival Lent.

Izid χ^2 kaže, da ni statistično značilne razlike v poznavanju Festivala Lent glede na razred šolanja. Dobljeni rezultati niso v skladu s postavljeno hipotezo ($H_{4.2.2}$), ki pravi, da anketirani petošolci pogosteje poznajo Festival Lent.

Izid χ^2 kaže, da obstajajo statistično značilne razlike v poznavanju Festivala Lent glede na kraj šolanja. Iz preglednice 29 je razvidno, da učenci Osnovne šole borcev

za severno mejo pogosteje poznajo Festival Lent. Dobljeni rezultati so v skladu s postavljeno hipotezo (H_{4.2.3}), ki pravi, da anketirani učenci Osnovne šole borcev za severno mejo pogosteje poznajo Festival Lent.

5.5 ANALIZA ODGOVOROV, VEZANIH NA ZNANJE UČENCEV O PROMETU SVOJEGA MESTA

5.5.1 PROMET MESTA MARIBOR

Preglednica 30: Število (f) in strukturni odstotek (f %) odgovorov na vprašanje:

»S čim so v preteklosti prevažali les po reki Dravi?«

	f	f %
S splavi	89	89
Z ladjami	2	2
S čolni	4	4
Z vodnimi skuterji	/	/
Ne vem	5	5
SKUPAJ	100	100

Iz preglednice 30 je razvidno, da večina učencev (89 %) ve, da so v preteklosti po reki Dravi les prevažali s splavi, 2 % učencev menita, da so ga prevažali z ladjami, 4 % s čolni in 5 % učencev na vprašanje ni znalo odgovoriti.

Preglednica 31: Vedenje, s čim so v preteklosti prevažali les po reki Dravi glede na spol, razred in osnovno šolo

			<i>S čim so v preteklosti prevažali les po reki Dravi?</i>						χ^2	P
			s splavi	z ladjami	s čolni	z vodnimi skuterji	ne vem	SKUPAJ		
<u>SPOL</u>	deček	f	40	1	3	0	1	45	2,884	0,410
		f %	88,9	2,2	6,7	0,0	2,2	100		
	deklica	f	49	1	1	0	4	55		
		f %	89,1	1,8	1,8	0,0	7,3	100		
<u>RAZRED</u>	četrti	f	39	0	3	0	3	45	4,382	0,223
		f %	86,7	0,0	6,7	0,0	6,7	100		
	peti	f	50	2	1	0	2	55		
		f %	90,9	3,6	1,8	0,0	3,6	100		
<u>OSNOVNA ŠOLA</u>	OŠ Maksa Durjave	f	23	1	1	0	0	25	6,120	0,410
		f %	92,0	4,0	4,0	0,0	0,0	100		
	OŠ Pesnica	f	44	1	1	0	4	50		
		f %	88,0	2,0	2,0	0,0	8,0	100		
	OŠ borcev za s. mejo	f	22	0	2	0	1	25		
		f %	88,0	0,0	8,0	0,0	4,0	100		

Izid χ^2 kaže, da ni statistično značilne razlike v vedenju, s čim so v preteklosti prevažali les po reki Dravi glede na spol. Dobljeni rezultati niso v skladu s postavljeno hipotezo ($H_{5.1.1}$), ki pravi, da anketirane deklice pogosteje vedo, s čim so v preteklosti prevažali les po reki Dravi.

Izid χ^2 kaže, da ni statistično značilne razlike v vedenju, s čim so v preteklosti prevažali les po reki Dravi glede na razred šolanja. Dobljeni rezultati niso v skladu

s postavljeno hipotezo ($H_{5.1.2}$), ki pravi, da anketirani petošolci pogosteje vedo, s čim so v preteklosti prevažali les po reki Dravi.

Izid χ^2 kaže, da ni statistično značilne razlike v vedenju, s čim so v preteklosti prevažali les po reki Dravi glede na kraj šolanja. Dobljeni rezultati niso v skladu s postavljeno hipotezo ($H_{5.1.3}$), ki pravi, da anketirani učenci Osnovne šole borcev za severno mejo pogosteje vedo, s čim so v preteklosti prevažali les po reki Dravi.

Preglednica 32: Število (f) in strukturni odstotek (f %) odgovorov na vprašanje:

»S katerim prevoznim sredstvom se po Mariboru in okolici ne moreš peljati?«

	f	f %
Z avtobusom	2	2
S tramvajem	67	67
S kolesom	10	10
Z gondolo	14	14
Z letalom	7	7
SKUPAJ	100	100

Iz preglednice 32 je razvidno, da 67 % učencev ve, da se po Mariboru ne moreš peljati s tramvajem, 14 % učencev meni, da se je v mestu Maribor nemogoče peljati z gondolo, 10 % jih misli, da se po Mariboru in okolici ne moreš peljati s kolesom, 7 % jih tako meni za letalo in 2 % sta prepričana, da se po Mariboru ne da peljati z avtobusom.

Preglednica 33: Vedenje, s katerim prevoznim sredstvom se po Mariboru in okolici ne moreš peljati, glede na spol, razred in osnovno šolo

			<i>S katerim prevoznim sredstvom se po Mariboru in okolici ne moreš peljati?</i>						χ^2	P
			z avtobusom	s tramvajem	s kolesom	z gondolo	z letalom	SKUPAJ		
<u>SPOL</u>	deček	f	2	31	4	3	5	45	8,735	0,068
		f %	4,4	68,9	8,9	6,7	11,1	100		
	deklica	f	0	36	6	11	2	55		
		f %	0,0	65,5	10,9	20,0	3,6	100		
<u>RAZRED</u>	četrti	f	0	29	5	8	3	45	3,414	0,491
		f %	0,0	64,4	11,1	17,8	6,7	100		
	peti	f	2	38	5	6	4	55		
		f %	3,6	69,1	9,1	10,9	7,3	100		
<u>OSNOVNA ŠOLA</u>	Oš Maksa Durjave	f	1	16	5	3	0	25	10,754	0,216
		f %	4,0	64,0	20,0	12,0	0,0	100		
	Oš Pesnica	f	1	32	4	9	4	50		
		f %	2,0	64,0	8,0	18,0	8,0	100		
	Oš borcev za s. mejo	f	0	19	1	2	3	25		
		f %	0,0	76,0	4,0	8,0	12,0	100		

Izid χ^2 kaže, da ni statistično značilne razlike v vedenju, s katerim prevoznim sredstvom se po Mariboru in okolici ne moremo peljati, glede na spol, obstaja pa tendenca razlike. Dobljeni rezultati niso v skladu s postavljeno hipotezo ($H_{5.2.1}$), ki pravi, da anketirane deklice pogosteje vedo, s katerim prevoznim sredstvom se po Mariboru in okolici ne moreš peljati.

Izid χ^2 kaže, da ni statistično značilne razlike v vedenju, s katerim prevoznim sredstvom se po Mariboru in okolici ne moremo peljati, glede na razred šolanja.

Dobljeni rezultati niso v skladu s postavljeno hipotezo ($H_{5.2.2}$), ki pravi, da anketirani petošolci pogosteje vedo, s katerim prevoznim sredstvom se po Mariboru in okolici ne moreš peljati.

Izid χ^2 kaže, da ni statistično značilne razlike v vedenju, s katerim prevoznim sredstvom se po Mariboru in okolici ne moremo peljati, glede na kraj šolanja. Dobljeni rezultati niso v skladu s postavljeno hipotezo ($H_{5.2.3}$), ki pravi, da anketirani učenci Osnovne šole borcev za severno mejo pogosteje vedo, s katerim prevoznim sredstvom se po Mariboru in okolici ne moreš peljati.

5.6 ANALIZA ODGOVOROV, VEZANIH NA ZNANJE UČENCEV O KULTURI SVOJEGA MESTA

5.6.1 KULTURA MESTA MARIBOR

Preglednica 34: Število (f) in strukturni odstotek (f %) odgovorov na vprašanje:

»Kako se je Maribor imenoval leta 2012?«

	f	f %
Evropska prestolnica vina	17	17
Evropska prestolnica kulture	63	63
Evropska prestolnica nogometa	4	4
Evropska prestolnica telekomunikacij	1	1
Ne vem	15	15
SKUPAJ	100	100

Iz preglednice 34 je razvidno, da 63 % učencev ve, da se je Maribor leta 2012 imenoval Evropska prestolnica kulture, 17 % misli, da je bil Maribor tega leta Evropska prestolnica vina, 15 % učencev na vprašanje ni znalo odgovoriti, 4 % meni, da je bil Maribor Evropska prestolnica nogometa in 1 %, da je bil Maribor leta 2012 Evropska prestolnica telekomunikacij.

Preglednica 35: Poznavanje naziva mesta Maribor leta 2012 glede na spol, razred in osnovno šolo

			<i>Kako se je Maribor imenoval leta 2012?</i>						χ^2	P		
			Evropska prestolnica vina	Evropska prestolnica kulture	Evropska prestolnica nogometa	Evropska prestolnica telekomunikacij	ne vem	SKUPAJ				
SPOL	deček	f	12	26	1	1	5	45	8,031	0,090		
		f %	26,7	57,8	2,2	2,2	11,1	100				
	deklica	f	5	37	3	0	10	55				
		f %	9,1	67,3	5,5	0,0	18,2	100				
RAZRED	četrti	f	7	28	2	0	8	45			1,763	0,779
		f %	15,6	62,2	4,4	0,0	17,8	100				
	peti	f	10	35	2	1	7	55				
		f %	18,2	63,6	3,6	1,8	12,7	100				
OSNOVNA ŠOLA	OŠ Maksa Durjave	f	7	15	0	0	3	25	20,895	0,007		
		f %	28,0	60,0	0,0	0,0	12,0	100				
	OŠ Pesnica	f	9	25	4	1	11	50				
		f %	18,0	50,0	8,0	2,0	22,0	100				
	OŠ borcev za s. mejo	f	1	23	0	0	1	25				
		f %	4,0	92,0	0,0	0,0	4,0	100				

Izid χ^2 kaže, da ni statistično značilne razlike v poznavanju naziva mesta Maribor leta 2012 glede na spol, obstaja pa tendenca razlike. Dobljeni rezultati so v skladu s postavljeno hipotezo ($H_{6.1.1}$), ki pravi, da anketirane deklice pogosteje poznajo naziv mesta Maribor 2012.

Izid χ^2 kaže, da ni statistično značilne razlike v poznavanju naziva mesta Maribor leta 2012 glede na razred šolanja. Dobljeni rezultati niso v skladu s postavljeno

hipotezo ($H_{6.1.2}$), ki pravi, da anketirani petošolci pogosteje poznajo naziv mesta Maribor 2012.

Izid χ^2 kaže, da obstajajo statistično značilne razlike v poznavanju naziva mesta Maribor leta 2012 glede na kraj šolanja. Iz preglednice 35 je razvidno, da anketirani učenci Osnovne šole borcev za severno mejo pogosteje poznajo naziv mesta Maribor 2012. Dobljeni rezultati so v skladu s postavljeno hipotezo ($H_{6.1.3}$), ki pravi, da anketirani učenci Osnovne šole borcev za severno mejo pogosteje poznajo naziv mesta Maribor 2012.

Preglednica 36: Število (f) in strukturni odstotek (f %) odgovorov na vprašanje:

»Kako se imenuje nagrada, ki jo v Mariboru vsako leto podelijo najvidnejši gledališki osebnosti?«

	f	f %
Borštnikov prstan	24	24
Viktor	41	41
Bob leta	12	12
Gospodar prstanov	1	1
Zlata vrtnica	6	6
Ne vem	16	16
SKUPAJ	100	100

Iz preglednice 36 je razvidno, da 41 % učencev meni, da je nagrada za najvidnejšo gledališko osebnost viktor, le 24 % jih ve, da je to Borštnikov prstan. 12 % jih je prepričanih, da je to Bob leta, 6 % je obkrožilo Zlato vrtnico, 1 % Gospodar prstanov, 16 % učencev pa na vprašanje ni znalo odgovoriti.

Preglednica 37: Poznavanje nagrade, ki jo v Mariboru vsako leto podelijo najvidnejši gledališki osebnosti, glede na spol, razred in osnovno šolo

			<i>Kako se imenuje nagrada, ki jo v Mariboru vsako leto podelijo najvidnejši gledališki osebnosti?</i>							χ^2	P
			Borštnikov prstan	Viktor	Bob leta	Gospodar prstanov	Zlata vrtnica	ne vem	SKUPAJ		
<u>SPOL</u>	deček	f	14	18	6	1	1	5	45	6,883	0,230
		f %	31,1	40,0	13,3	2,2	2,2	11,1	100		
	deklica	f	10	23	6	0	5	11	55		
		f %	18,2	41,8	10,9	0,0	9,1	20,0	100		
<u>RAZRED</u>	četrti	f	13	14	4	1	3	10	45	7,115	0,212
		f %	28,9	31,1	8,9	2,2	6,7	22,2	100		
	peti	f	11	27	8	0	3	6	55		
		f %	20,0	49,1	14,5	0,0	5,5	10,9	100		
<u>OSNOVNA ŠOLA</u>	OŠ Maksa Durjave	f	10	10	0	1	0	4	25	18,366	0,049
		f %	40,0	40,0	0,0	4,0	0,0	16,0	100		
	OŠ Pesnica	f	11	21	7	0	3	8	50		
		f %	22,0	42,0	14,0	0,0	6,0	16,0	100		
	OŠ borcev za s. mejo	f	3	10	5	0	3	4	25		
		f %	12,0	40,0	20,0	0,0	12,0	16,0	100		

Izid χ^2 kaže, da ni statistično značilne razlike v poznavanju nagrade, ki jo v Mariboru vsako leto podelijo najvidnejši gledališki osebnosti, glede na spol. Dobljeni rezultati niso v skladu s postavljeno hipotezo ($H_{6.2.1}$), ki pravi, da anketirane deklice pogosteje poznajo gledališko nagrado, ki jo v Mariboru vsako leto podelijo najvidnejši gledališki osebnosti

Izid χ^2 kaže, da ni statistično značilne razlike v poznavanju nagrade, ki jo v Mariboru vsako leto podelijo najvidnejši gledališki osebnosti, glede na razred šolanja. Dobljeni rezultati niso v skladu s postavljeno hipotezo ($H_{6.2.2}$), ki pravi, da anketirani petošolci pogosteje poznajo gledališko nagrado, ki jo v Mariboru vsako leto podelijo najvidnejši gledališki osebnosti.

Izid χ^2 kaže, da obstajajo statistično značilne razlike v poznavanju nagrade, ki jo v Mariboru vsako leto podelijo najvidnejši gledališki osebnosti, glede na kraj šolanja. Iz preglednice 37 je razvidno, da anketirani učenci Osnovne šole borcev za severno mejo pogosteje poznajo gledališko nagrado, ki jo v Mariboru vsako leto podelijo najvidnejši gledališki osebnosti. Dobljeni rezultati so v skladu s postavljeno hipotezo ($H_{6.2.3}$), ki pravi, da anketirani učenci Osnovne šole borcev za severno mejo pogosteje poznajo gledališko nagrado, ki jo v Mariboru vsako leto podelijo najvidnejši gledališki osebnosti.

5.7 ANALIZA ODGOVOROV, VEZANIH NA ZNANJE UČENCEV O ŠPORTU MESTA

5.7.1 ŠPORT V MESTU MARIBOR

Preglednica 38: Število (f) in strukturni odstotek (f %) odgovorov na vprašanje:

»Kateri Mariborčan je na letnih olimpijskih igrah osvojil največ medalj?«

	F	f %
Leon Štukelj	46	46
Zlatko Zahovič	10	10
Primož Kozmus	24	24
Blaž Medvešek	/	/
Ne vem	20	20
SKUPAJ	100	100

Iz preglednice 38 je razvidno, da je 46 % učencev odgovorilo pravilno, torej, da je največ medalj osvojil Leon Štukelj, 24 % jih meni, da je to Primož Kozmus, 20 % jih na vprašanje ni odgovorilo, 10 % pa jih misli, da je bil to Zlatko Zahovič.

Preglednica 39: Poznavanje znanega Mariborčana, ki je na letnih olimpijskih igrah osvojil največ medalj, glede na spol, razred in osnovno šolo

			<i>Kateri Mariborčan je na letnih olimpijskih igrah osvojil največ medalj?</i>						χ^2	P
			Leon Štukelj	Zlatko Zahovič	Primož Kozmus	Blaž Medvešek	ne vem	SKUPAJ		
SPOL	deček	f	26	4	9	0	6	45	4,993	0,172
		f %	57,8	8,9	20,0	0,0	13,3	100		
	deklica	f	20	6	15	0	14	55		
		f %	36,4	10,9	27,3	0,0	25,5	100		
RAZRED	četrti	f	15	4	13	0	13	45	7,079	0,069
		f %	33,3	8,9	28,9	0,0	28,9	100		
	peti	f	31	6	11	0	7	55		
		f %	56,4	10,9	20,0	0,0	12,7	100		
OSNOVNA ŠOLA	OŠ Maksa Durjave	f	12	4	3	0	6	25	7,514	0,276
		f %	48,0	16,0	12,0	0,0	24,0	100		
	OŠ Pesnica	f	22	4	17	0	7	50		
		f %	44,0	8,0	34,0	0,0	14,0	100		
	OŠ borcev za s. mejo	f	12	2	4	0	7	25		
		f %	48,0	8,0	16,0	0,0	28,0	100		

Izid χ^2 kaže, da ni statistično značilne razlike v poznavanju znanega Mariborčana, ki je na letnih olimpijskih igrah osvojil največ medalj, glede na spol. Dobljeni rezultati niso v skladu s postavljeno hipotezo ($H_{7.1.1}$), ki pravi, da anketirane deklice

pogosteje poznajo znanega Mariborčana, ki je na letnih olimpijskih igrah osvojil največ medalj.

Izid χ^2 kaže, da ni statistično značilne razlike v poznavanju znanega Mariborčana, ki je na letnih olimpijskih igrah osvojil največ medalj, glede na razred šolanja, obstaja pa tendenca razlike. Dobljeni rezultati so v skladu s postavljeno hipotezo (H_{7.1.2}), ki pravi, da anketirani petošolci pogosteje poznajo znanega Mariborčana, ki je na letnih olimpijskih igrah osvojil največ medalj.

Izid χ^2 kaže, da ni statistično značilne razlike v poznavanju znanega Mariborčana, ki je na letnih olimpijskih igrah osvojil največ medalj, glede na kraj šolanja. Dobljeni rezultati niso v skladu s postavljeno hipotezo (H_{7.1.3}), ki pravi, da anketirani učenci Osnovne šole borcev za severno mejo pogosteje poznajo znanega Mariborčana, ki je na letnih olimpijskih igrah osvojil največ medalj.

Preglednica 40: Število (f) in strukturni odstotek (f %) odgovorov na vprašanje:

»Kako se imenuje največji nogometni stadion v Mariboru?«

	f	f %
Vijolično igrišče	7	7
Ljudski vrt	70	70
Mestno nogometno igrišče	11	11
Poljane	6	6
Ne vem	6	6
SKUPAJ	100	100

Iz preglednice 40 je razvidno, da večina učencev (70 %) ve, da je največji nogometni stadion v Mariboru Ljudski vrt, 11 % jih meni, da se imenuje Mestno nogometno igrišče, 7 % je prepričan, da je to Vijolično igrišče, 6 % jih meni, da so to Poljane, prav toliko jih na vprašanje ni odgovorilo.

Preglednica 41: Poimenovanje največjega nogometnega stadiona v Mariboru glede na spol, razred in osnovno šolo

			<i>Kako se imenuje največji nogometni stadion v Mariboru?</i>						χ^2	P
			Vijolično igrišče	Ljudski vrt	Mestno nogometno igrišče	Poljane	ne vem	SKUPAJ		
<u>SPOL</u>	deček	f	2	37	2	1	3	45	8,285	0,082
		f %	4,4	82,2	4,4	2,2	6,7	100		
	deklica	f	5	33	9	5	3	55		
		f %	9,1	60,0	16,4	9,1	5,5	100		
<u>RAZRED</u>	četrti	f	0	33	6	3	3	45	9,022	0,061
		f %	0,0	73,3	13,3	6,7	6,7	100		
	peti	f	7	37	5	3	3	55		
		f %	12,7	67,3	9,1	5,5	5,5	100		
<u>OSNOVNA ŠOLA</u>	OŠ Maksa Durjave	f	4	17	3	1	0	25	19,305	0,013
		f %	16,0	68,0	12,0	4,0	0,0	100		
	OŠ Pesnica	f	3	34	6	1	6	50		
		f %	6,0	68,0	12,0	2,0	12,0	100		
	OŠ borcev za s. mejo	f	0	19	2	4	0	25		
		f %	0,0	76,0	8,0	16,0	0,0	100		

Izid χ^2 kaže, da ni statistično značilne razlike v poimenovanju največjega nogometnega stadiona v Mariboru glede na spol, obstaja pa tendenca razlike. Dobljeni rezultati niso v skladu s postavljeno hipotezo ($H_{7.2.1}$), ki pravi, da znajo anketirane deklice pogosteje poimenovati največji nogometni stadion v Mariboru.

Izid χ^2 kaže, da ni statistično značilne razlike v poimenovanju največjega nogometnega stadiona v Mariboru glede na razred, obstaja pa tendenca razlike. Dobljeni rezultati niso v skladu s postavljeno hipotezo (H_{7.2.2}), ki pravi, da znajo anketirani petošolci pogosteje poimenovati največji nogometni stadion v Mariboru.

Izid χ^2 kaže, da obstajajo statistično značilne razlike v poimenovanju največjega nogometnega stadiona v Mariboru glede na kraj šolanja. Iz preglednice 41 je razvidno, da anketirani učenci Osnovne šole borcev za severno mejo pogosteje pravilno poimenujejo največji nogometni stadion v Mariboru. Dobljeni rezultati so v skladu s postavljeno hipotezo (H_{7.2.3}), ki pravi, da znajo anketirani učenci Osnovne šole borcev za severno mejo pogosteje poimenovati največji nogometni stadion v Mariboru.

IV SKLEP

*»Drava, ti si ogledalo!
Vse se gleda v to zrcalo:
pot, po kateri ljudje hitijo,
drevesa, ki ob njej zelenijo,
hiše z Lenta, ki strmijo v vodo in mi govorijo:
Prelepo je to tvoje mesto,
naj zanj srce ti bije zvesto!«*

Jana Krajnc

Maribor, štajerska prestolnica. Drugo največje slovensko mesto, evropska prestolnica kulture, evropska prestolnica mladih, mesto, kjer domuje najstarejša trta na svetu, kjer Mariborčani dihaljo za Zlato lisico pozimi in sobivajo s festivalom Lent poleti. Mesto na prečudoviti lokaciji pod Pohorjem in na obeh bregovih reke Drave, z vinorodnimi griči in njihovo bogato vinsko kulturo. Mesto, ki leži na 274,7 m nadmorske višine in ima nadvse ugodno lego na križišču pomembnih evropskih poti. Naravna lega mesta je zarisovala njegov razvoj, najprej se je ob reki Dravi odvijal tovorni promet, kasneje sta stekli tudi cesta in železnica. Kljub temu, da je bilo današnje ozemlje poseljeno že leta 2400 pred našim štetjem, je bilo kot mesto Marpurg prvič omenjeno leta 1254. Industrializacija mesta se je začela že v prvi polovici 19. stoletja, vendar je svoj pravi razcvet doživela po drugi svetovni vojni, ko so začeli obnavljati objekte iz predvojne dobe in pospešili gradnjo hidroelektrarn na reki Dravi. Ugodna prometna in tranzitna lega na stičišču evropskih koridorjev mestu omogoča razvoj tranzitnega turizma, ki se je začel razvijati po izgradnji Južne železnice. Staro mestno jedro s kulturnozgodovinskimi spomeniki, izobraževalne ustanove ter športne in kulturne prireditve so tiste, ki v mesto Maribor privlačijo turiste z vseh koncev sveta. Razvoj športnega turizma se je začel z letom 1957, ko je začela obratovati gondolska žičnica na Mariborskem Pohorju in dosegel vrh z izgradnjo snežnega stadiona leta 1992.

Na osnovi teoretičnih znanj in spoznanj smo izpeljali empirično raziskavo z namenom, da ugotovimo koliko, in če sploh, učenci četrtil in petih razredov mariborskih mestnih in primestnih osnovnih šol poznajo svoje mesto.

Ugotovili smo, da:

- 82 % vprašanih ve, da Maribor leži v severovzhodni Sloveniji in slabe tri četrtine, da je Maribor kulturno, športno, prometno in industrijsko mesto. Pogosteje so takšnega mnenja anketirani petošolci ($\chi^2 = 11,506$; $P = 0,009$).
- 17 % anketiranih učencev ve, da je Maribor postal mesto v 13. stoletju in dobra polovica, da je sedež Lavantinske cerkve v Maribor prenesel Anton Martin Slomšek. Pogosteje so takšnega mnenja anketirani učenci mestnih osnovnih šol ($\chi^2 = 16,341$; $P = 0,038$).
- 89 % vprašanih je pravilno povežalo Mariborsko podjetje Mariborsko livarno Maribor z njegovim reprezentativnim izdelkom, tri četrtine učencev je podjetje Zlatorog pravilno povežalo s kozmetiko, slabe tri četrtine anketiranih učencev ve, da so mesni izdelki reprezentativni izdelek TMI Košaki. Pogosteje so takšnega mnenja anketirani učenci Osnovne šole borcev za severno mejo ($\chi^2 = 10,221$; $P = 0,037$). 96 % učencev je pravilnega mnenja, da se Časopisno-založniško podjetje Večer ukvarja s časopisi in revijami. Pogosteje so takšnega mnenja anketirani petošolci ($\chi^2 = 6,047$; $P = 0,049$).
- 13 % anketiranih učencev ve, da se največja industrijska cona nahaja na Tezmem. Pogosteje so takšnega mnenja dečki ($\chi^2 = 12,192$; $P = 0,016$), anketirani petošolci ($\chi^2 = 14,514$; $P = 0,006$) in učenci Osnovne šole Maksa Durjave ($\chi^2 = 20,943$; $P = 0,007$).
- 95 % anketiranih učencev pozna največjo smučarsko prireditev v Mariboru. Pogosteje so takšnega mnenja anketirani učenci petega razreda ($\chi^2 = 2,710$; $P = 0,100$). Dobra polovica anketiranih učencev ve, da se Festival Lent odvija junija in julija. Pogosteje so takšnega mnenja učenci Osnovne šole borcev za severno mejo. ($\chi^2 = 28,093$; $P = 0,000$).
- 89 % anketiranih učencev ve, da so v preteklosti po reki Dravi les prevažali s splavi in dve tretjini učencev, da se po Mariboru ne moreš peljat s tramvajem. Pogosteje so takšnega mnenja anketirani dečki ($\chi^2 = 8,735$; $P = 0,068$).

- 63 % učencev ve, da se je Maribor leta 2012 imenoval Evropska prestolnica kulture. Pogosteje so takšnega mnenja anketirani učenci Osnovne šole borcev za severno mejo ($\chi^2 = 20,895$; $P = 0,007$). Slaba četrtina učencev ve, da je nagrada za najvidnejšo gledališko osebnost Boršnikov prstan. Pogosteje so takšnega mnenja anketirani učenci Osnovne šole Maksa Durjave ($\chi^2 = 18,366$; $P = 0,049$).
- 46 % učencev ve, da je največ medalj na letnih olimpijskih igrah osvojil Leon Štukelj. Pogosteje so takšnega mnenja petošolci ($\chi^2 = 7,079$; $P = 0,069$). 70 % anketiranih učencev ve, da je največji nogometni stadion v Mariboru Ljudski vrt. Pogosteje so takšnega mnenja anketirani dečki ($\chi^2 = 8,285$; $P = 0,082$), učenci četrtega razreda ($\chi^2 = 9,022$; $P = 0,061$) in učenci Osnovne šole borcev za severno mejo ($\chi^2 = 19,305$; $P = 0,013$).

Če torej sklenemo:

- anketirani učenci zelo dobro poznajo, kakšno središče je mesto Maribor in njegovo lego;
- slabše je vedenje, kdaj je Maribor postal mesto, in zadovoljivo, kdo je v Maribor prenesel sedež Lavantinske cerkve;
- učenci zelo dobro poznajo mariborska podjetja in jih znajo povezati z njihovim reprezentativnim izdelkom, vendar je njihovo poznavanje največje industrijske cone zelo nizko;
- skoraj večina pozna največjo smučarsko prireditev in dobro ve, kdaj se v Mariboru odvija največji festival;
- zelo dobro vedo, s čim so v preteklosti prevažali les po reki Dravi, in dobro vedo, da se s tramvajem ne moreš peljati po mestu in njegovi okolici;
- visoko je njihovo vedenje, da je bil Maribor leta 2012 Evropska prestolnica kulture, in nižje v poznavanju nagrade Boršnikov prstan;
- dobro vedo, kdo je znan Mariborčan, ki je na letnih olimpijskih igrah osvojil največ medalj, prav tako dobro poznajo naziv največjega nogometnega stadiona.

Na osnovi teoretičnega, empiričnega dela in rezultatov anketnega vprašalnika smo ugotovili, da učenci mesto Maribor poznajo dobro. Seveda prihaja do odstopanj na

različnih področjih, vendar vemo, da za znanje učencev v osnovnih šolah ne skrbijo le učitelji, ki sledijo učnemu načrtu, temveč tudi starši in ostali, ki se z učenci ukvarjajo v njihovih prostočasnih dejavnostih. Prepričani smo, da rezultatov ankete ne moremo posploševati na celotno populacijo, saj je vzorec anketirancev premajhen. Menimo, da bi učencem približali mesto z organiziranimi ogledi, ekskurzijami, delavnicami in sproščujočimi sprehodi, saj nas mesto vabi s svojimi naravnimi in kulturnimi zanimivostmi ter prireditvami, poučnimi tako za otroke, kot tudi za odrasle. Tako bi učenci doživeli utrip mesta Maribor in tako kot ostali Mariborčani, spoštovali naravne danosti območja in hkrati bogatili znanje o kulturi in zgodovini našega mesta.

LITERATURA

Batistič-Zorec, M. (2000). *Teorije v razvojni psihologiji*. Ljubljana: Pedagoška fakulteta.

Bogataj, J., Budnar, M., Janša Zorn, O., Rener, T., Umek, M., Zabukovec, M. idr. (2006). *Učni načrt Družba*. Ljubljana: Ministrstvo RS za šolstvo in šport, Zavod RS za šolstvo.

Budnar, M., Kerin, M., Umek, M., Rztresen, M., Mirt, G. (2011). *Program osnovna šola Družba Učni načrt*. Ljubljana: Ministrstvo RS za šolstvo in šport, Zavod RS za šolstvo.

Curk, J. (2000). *Maribor. Vodnik po mestu in bližnji okolici*. Maribor: Umetniški kabinet Primož Premzl

Curk, J., Premzl, P. (2012). *Maribor 2012. Evropska prestolnica kulture*. Maribor: Umetniški kabinet Primož Premzl.

Festival Lent. (2014). Pridobljeno 25. 7. 2014, iz <http://www.festival-lent.si/info/o-festivalu-lent/>

Festival Maribor. (2014). Pridobljeno 25. 7. 2014, iz <http://www.festivalmaribor.si/festival/o-festivalu/>

Horvat, U. (2012). *Značilnosti stacionarnega turističnega obiska v Mariboru med letoma 1961 in 2011*. Pridobljeno 1. 8. 2014, iz <http://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:doc-XNCFKWOA>

Klipšteter, T. (2011). *Frančiškanska cerkev dobiva novo preobleko*. Pridobljeno 22. 7. 2014, iz <https://www.dnevnik.si/1042460512/lokalno/1042460512>

Krajnc, J. (2000). *Maribor moj rodni, bogat si, rajsko lep*. Maribor: Unigrafika.

Labinowicz, E. (2010). *Izvirni Piaget*. Ljubljana: DZS.

Ljudski vrt. (b.d.). Pridobljeno 3. 8. 2014 iz <http://www.nkmaribor.com/Klub/Stadion/Zgodovina>

Lorber, L. (2006). Strukturne spremembe mariborskega gospodarstva po letu 1991. *Revija za geografijo*, 1, 63-78.

Lorenčič, A. (2011). Težki desetletji za mariborsko gospodarstvo. *Večer – sobotna priloga*, 191, 8-9.

Lutman, M. (2010). *Mariborski mestni grad*. Pridobljeno 29. 7. 2014, iz <http://www.dedi.si/dediscina/347-mariborski-mestni-grad>

Marjanovič Umek, L., Zupančič, M. (2004). *Razvojna psihologija*. Ljubljana: Znanstvenoraziskovalni inštitut Filozofske fakultete.

Mestna občina Maribor. (b.d.). Pridobljeno 12. 7. 2014, iz <http://www.maribor.si/podrocje.aspx?id=216>

Novak, M., Horvat, A. (1992). *Dejavnosti v Gosposki ulici leta 1935 in 1991* (Raziskovalna naloga). Maribor: Osnovna šola Ivana Cankarja.

O šoli – Osnovna šola Maksa Durjave. (b.d.). Pridobljeno 18. 2. 2015, iz <http://www.o-md.mb.edus.si/index.php/kijz1>

O šoli – Osnovna šola borcev za severno mejo. (b.d.). Pridobljeno 18. 2. 2015, iz <http://www.os-borcev.si/joomla/index.php/sola/o-soli>

O šoli – Osnovna šola Pesnica. (b.d.). Pridobljeno 18. 2. 2015, iz <http://www.ospesnica.si/index.php?option=com>

Oset, Ž., Slana, A., Lazarevič, Ž. (2010) *Mesto in gospodarstvo. Mariborsko gospodarstvo v 20. stoletju*. Ljubljana: Inštitut za novejšo zgodovino.

Papalia, D., Wendkos Olds, S., Duskin Feldman, R. (2003). *Otrokov svet: otrokov razvoj od spočetja do konca mladostništva*. Ljubljana: Educy.

Pistotnik, B. (2011). *Osnove gibanja v športu: osnove gibalne izobrazbe*. Ljubljana: Fakulteta za šport.

Podgoršek, B. (2012). *Letališče Edvarda Rusjana Maribor*. Pridobljeno 3. 8. 2014, iz http://www.sierra5.net/index.php?option=com_content&task=view&id=1714&Itemid=1

Pokrajinski muzej Maribor. (b. d.). *Mariborski grad*. Pridobljeno 1. 8. 2014, iz http://www.museum-mb.si/o_muzeju/1//85

Radovanovič, S., Pivka, J. (2004). *Čudovita Maribor in Pohorje*. Maribor: Kapital.

Slavec Gornik, A. (1991). *Razvoj industrije v Mariboru s posebnim poudarkom na razvojnih dejavnikih*. Pridobljeno 17. 7. 2014, iz <http://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:doc-9O3UIJ9Q>

Slovensko narodno gledališče. (b. d.). *Borštnikovo srečanje*. Pridobljeno 17. 8. 2014, iz <http://www.sng-mb.si/zgodovina/sng-maribor-vcera-j-in-danes/>

Zavod za turizem Maribor – Pohorje. (b.d.). *O Mariboru in destinaciji*. Pridobljeno 15. 7. 2014, iz <http://maribor-pohorje.si/o-mariboru-in-destinaciji.aspx>

Zveza prijateljev mladine Maribor. (b. d.). *Turizem v Mariboru skozi zadnjih 30 let*. Pridobljeno 22. 9. 2015, iz <http://zpm-mb.si/raziskovalne-naloge/turizem-v-mariboru-skozi-zadnjih-30-let-turizem-zgodovina/>

PRILOGA

ANKETA

Pozdravljeni,

sem Nina Mlakar in sem študentka Pedagoške fakultete Maribor. V okviru diplomske naloge izvajam raziskavo, kako dobro otroci poznate mesto Maribor. Prosim te, da v raziskavi sodeluješ tudi ti. Vsi odgovori so anonimni.

NAVODILO: Obkroži številko pred pravilnim odgovorom.

V1. SPOL:

1. deček
2. deklica

V2. RAZRED:

1. četrti
2. peti

V3. OSNOVNA ŠOLA, KI JO OBISKUJEŠ:

1. Osnovna šola Maksa Durjave Maribor
2. Osnovna šola Pesnica
3. Osnovna šola borcev za severno mejo Maribor

V4. KJE LEŽI MARIBOR?

1. V južni Sloveniji
2. V severovzhodni Sloveniji
3. V severozahodni Sloveniji
4. Ne vem

V5. KDAJ JE MARIBOR POSTAL MESTO?

1. V 20. stoletju
2. V 15. stoletju
3. V 13. stoletju
4. Ne vem

V6. POVEŽI KAR SODI SKUPAJ.

Mariborska livarna
Maribor

časopisi in revije

Zlatorog

vodovodne pipe

TMI Košaki

kozmetika

ČZP Večer

meso in mesni izdelki

V7. KATERA SVETOVNO ZNANA SMUČARSKA PRIREDITEV SE VSAKO LETO ODVIJA V MARIBORU?

1. Zlata lisica
2. Zlata ribica
3. Zlata drsalka
4. Zlata kopačka
5. Ne vem

V8. S ČEM SO V PRETEKLOSTI PREVAŽALI LES PO REKI DRAVI?

1. S splavi
2. Z ladjami
3. S čolni
4. Z vodnimi skuterji
5. Ne vem

V9. KAKO SE JE MARIBOR IMENOVAL LETA 2012?

1. Evropska prestolnica vina
2. Evropska prestolnica kulture
3. Evropska prestolnica nogometa
4. Evropska prestolnica telekomunikacij
5. Ne vem

V10. KATERI MARIBORČAN JE NA LETNIH OLIMPIJSKIH IGRAH OSVOJIL NAJVEČ MEDALJ?

1. Leon Štukelj
2. Zlatko Zahovič
3. Primož Kozmus
4. Blaž Medvešek
5. Ne vem

V11. KAKŠNO SREDIŠČE JE MARIBOR?

1. Kulturno, športno, prometno in industrijsko
2. Pomorsko, evropsko in gledališko
3. Zdraviliško, računalniško in misijonsko
4. Ne vem

V12. KDO JE V MARIBOR PRENESEL SEDEŽ LAVANTINSKE CERKVE?

1. Tone Partljič
2. Franc Kangler
3. Zlatko Zahovič
4. Anton Martin Slomšek
5. Ne vem

V13. KJE V MARIBORU SE NAHAJA NAJVEČJA INDUSTRIJSKA CONA?

1. Na Taboru
2. V Melju
3. Na Pobrežju
4. Na Teznem
5. Ne vem

V14. V KATERIH MESECIH SE ODVIJA FESTIVAL LENT?

1. November in december
2. Marec in april
3. Junij in julij
4. September in oktober
5. Ne vem

V15. S KATERIM PREVOZNIŠTVO SE PO MARIBORU IN OKOLICI NE MOREŠ PELJATI?

1. Z avtobusom
2. S tramvajem
3. S kolesom
4. Z gondolo
5. Z letalom

V16. KAKO SE IMENUJE NAGRADA, KI JO V MARIBORU VSAKO LETO PODELIJO NAJVIDNEJŠI GLEDALIŠKI OSEBNOSTI?

1. Boršnikov prstan
2. Viktor
3. Bob leta
4. Gospodar prstanov
5. Zlata vrtnica
6. Ne vem

V17. KAKO SE IMENUJE NAJVEČJI NOGOMETNI STADION V MARIBORU?

1. Vijolično igrišče
2. Ljudski vrt
3. Mestno nogometno igrišče
4. Poljane
5. Ne vem

HVALA ZA SODELOVANJE!